

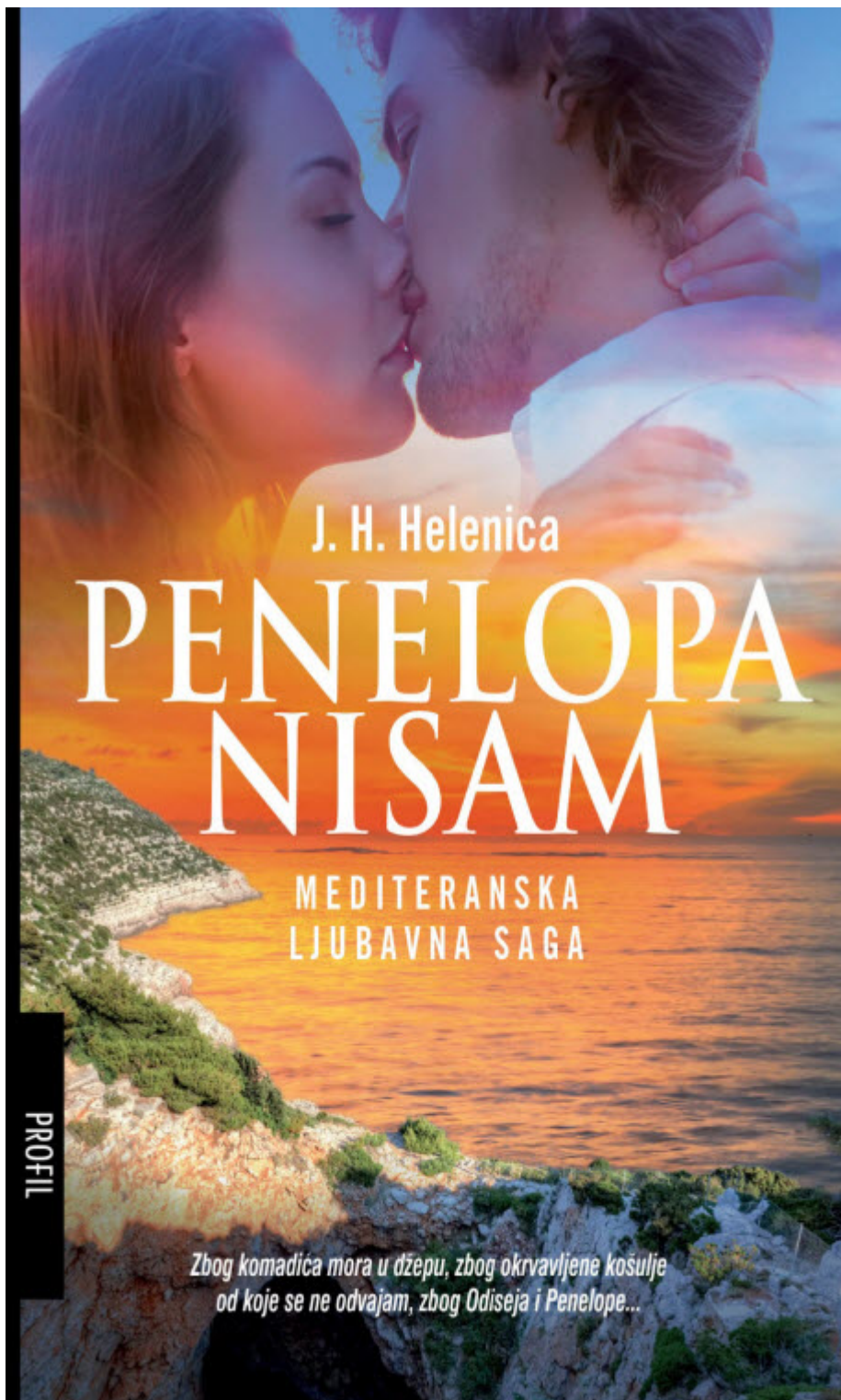
J. H. Helenica

PENELOPA NISAM

MEDITERANSKA
LJUBAVNA SAGA

PROFIL

*Zbog komadica mora u džepu, zbog okrvavljene košulje
od koje se ne odvajam, zbog Odiseja i Penelope...*

J. H. Helenica

PENELOPA NISAM

MEDITERANSKA
LJUBAVNA SAGA

PROFIL

*Zbog komadića mora u džepu, zbog okrvavljene košulje
od koje se ne odvajam, zbog Odiseja i Penelope...*

J.H. Helenica
PENELOPA NISAM

MEDITERANSKA LJUBAVNA
SAGA

Profil Knjiga,
dio grupe Profil International,
Zagreb
Za izdavača Daniel Zderić
Urednica Sandra Mlakar
Lektura i korektura Tomislav Salopek
Grafičko oblikovanje Antun Juraj Gracin
Oblikovanje ovitka Studio 2M
Tisak
Profil International, veljača 2013.
©J. H. Helenica i Profil Knjiga, 2012.
Sva prava pridržana.
Penelopa nisam
PROFIL
J. H. Helenica
PENELOPA NISAM
MEDITERANSKA – LJUBAVNA SAGA

***Zbog komadića mora u džepu,
zbog okrvavljene košulje od koje se ne odvajam,
zbog Odiseja i Penelope...***

Ispunila ti se želja

– Zaobići Grad kad je u Vratima čep – znala bi mi reći mama još dok sam bila dijete.

A djeca...

Jesu li ikada poslušala starije i pametnije?

E, da jesu, ne bi bila djeca.

I što starija, to gora.

A ne možeš im ništa.

Uvale se u gužvu pa rukama, nogama, torbicama krče sebi put.

I ako je do Fontane na njima ostalo išta čitavo, istu će pogriješku ponoviti i sutra i prekosutra i svaki dan.

I svi će im biti krivi.

I oni koji uskim prolazom pokušavaju izaći iz Grada, i oni koji se guraju unutra, i oni zbunjeni koji čas idu naprijed, čas natrag izbezumljeno tražeći natpis u ruci vodiča svoje skupine. A i vodič je u gužvi do grla, gura se ko lud, papagajski ponavlja sebi u bradu zašto neki kamen stoji baš tako kako stoji, što i koga predočuje gotovo nevidljiv, izlizan reljef na ulazu u Grad, koliko skalina i zašto ima od ulaza do vrha glavne ulice... A kad svi stanu, jer se ne može ni naprijed ni natrag, počinje se gurati ko manijak, psuje na materinskom jeziku sve po spisku, mrzi ljeto, kruzere, strance, sve...

Od A do Ž.

I ako živ i zdrav u takvoj gužvi otvoriš vrh glavne ulice, postaje ti jasno da si pogriješio, ali sada više nema natrag, moraš popapati što si skuhao i gotova stvar.

– Jesam lud – ponavljaš u sebi i naglas – zaludu mi je govorila mama.

Na kraju se iscrpljen naslanjaš uz prvi izlog i čekaš.

Ni sam ne znaš što.

Gledaš u nebo – sunce prži sve u šesnaest, nema šanse da se prolomi oblak, padne kiša, turisti navuku svi iste svijetlo– plave kišne kabanice, pokriju se od glave do pete i na brzinu se razidu, gledaš na sat, još nije podne, potrajat će ovo satima, cupkaš u mjestu, pa se pokušavaš primaći još malo bliže zidu, ne mora mi baš svaki prolaznik nagaziti na nogu, misliš.

Zapravo ne misliš ništa.

Ništa ne čuješ i ne vidiš.

Zato trgovkinji iz suvenirnice na čiji si izlog naslonjen treba vremena da ti objasni:

– Lijepo vas molim, sinjorina...

– Koja sinjorina – pomišljaš i zbunjeno se okrećeš oko sebe.

– Lijepo vas molim...

– Mene? – pokazuješ rukom na sebe u nedoumici.

– Da, vas!

– Što me molite, molim?

– Da se malo maknete s izloga, molim!

– Da se maknem? Kamo?

– Malo dalje!

– Dalje? Kamo?

– Bilo kamo, samo se makni! – sad već i ona gubi živce.

– Nemam kamo!

– E, pa onda lijepo uđi unutra!

– U suvenirnicu? Što vam je?

– Što je tebi? Stojiš mi već petnaest minuta u izlogu!

– I?

– Zaklanjaš!

– Što?

– Izlog! Izlog! Nitko ništa od tebe ne vidi!

– A-ha! – počinješ shvaćati. Zaklanjaš pogled moru turista koji bi, da tebe nema u izlogu, navalili na lutkice, majice, zastavice, kape, vazice – sve *Made in China...* jer Kina je daleko pa, kad si već tako sretan da i ovdje možeš nabaviti što god jedinstveno s Istoka – zašto ne...

– Evo sad ću! – kažeš nevoljko se probijajući do jedine slobodne stolice pred gradskim kafićem i prije nego si sjeo konobar te najljubaznije, na engleskom, pita što želiš.

– Čašu vode! – odgovaraš na hrvatskom na što konobar slaže facu ko da si mu ručak pojeo, na engleskom te šalje k vragu jer, da te nema, sad bi mu baš na taj stolac sjeo jedan od onih milijunaša što klipše za vodičem glavnom ulicom i samo čeka čas kad će se izvaliti i naručiti šampanjac.

A ako se uspiješ opustiti i malo bolje promotriti gužvu, primijetit ćeš da ima i zainteresiranih turista.

Lako ih je prepoznati: svaki put kad vođič ispriča kako je glavna ulica zapravo na brzinu zatrpan morski prolaz, podižu se na prste, gaze oprezno ko po jajima panično pogledom tražeći ima li igdje čvršće točke...

Kad prođe podne, naručiš, da udobrovoljiš konobara, jer i on ko pas po cijele dane radi, i mali *macchiato* i čekaš dalje.

A duljina čekanja upravo je proporcionalna broju kruzera u gradskim lukama.

Doma stižeš posred popodneva, znojnan, pregrijan, ispaćen, bijesan na sebe i na cijeli svijet.

Stvar se jasno ponavlja iz dana u dan. Cijelo ljeto.

Jer nisi pošao iza Grada.

A kako ćeš iza Grada kad je ekipa u Gradu. Samo ih u gužvi ne možeš niti vidjeti niti susresti. Zaludu ti i mobitel. Niti koga čuješ, niti tko čuje tebe. Pa ga zato ne vadiš iz torbice.

A kad dođeš doma, vidiš desetke neodgovorenih poziva i poruka, svima javiš da si zaglavio u gužvi, na što dobiješ desetke istih odgovora:

Hvala, također!

***

Nakon jednoga sličnog jutra, kad nikoga poznatoga nisam susrela u Gradu, kad se nisam uspjela probiti ni do tržnice ni do knjižnice, a baš sam htjela kakvu laganicu za čitanje, pred kućom me je dočekala mama i sva ozarena rekla:

– Ispunila ti se želja!

– Ispunila mi se želja?

– A-ha!

– Imam stotine želja!

– Samo jedna!

– Znam! Samo jedan kruzer dnevno?

– Jesi luda! Maloprije sam na radiju čula da ih je i sutra pet u Gradu! I još mole nas građane da ne izlazimo ako baš ne moramo. Zamisli, ne možeš ni do Grada bez velika razloga.

– Ništa novo! Ne idem sutra iz doma i gotovo.

– Želja? Još ne znaš?

– Ne znam! Reci!

– Pogodi!

- Vruće je! Pusti me u kuću!
- Ne možeš se sjetiti? Onda ništa! Idemo ručati!

Za ručkom sam bila razgovorljiva, što mi nije običaj, a mama je namjerno šutjela, što njoj nije običaj, jer koja prva popustiti, ta posprema kuhinju; bilo je to nepisano pravilo kuće. Najčešće je gubila mama, i to namjerno da me poštedi, rjeđe ne bi htjela popustiti da me poduči kako je i gubiti normalna stvar.

Isripovjedila sam joj kako je u Gradu cirkus, ne možeš ni naprijed ni natrag, svagdje svakomu smetaš. Nikoga od ekipe nisam susrela, a baš su svi bili dolje i tražili smo jedni druge, mobitel ne čuješ od galame, treba ti tri ure da prođeš dvjesto metara, doma sam došla umorna ko da su na meni kamenje gonili...

– Lijepo ti uvijek kažem da ideš iza Grada – rekla je mrtva hladna, podigla se i počela pospremati stol.

– E, baš ćemo vidjeti koja će prva popustiti! – pomislila sam i povukla se u sobu.

***

Ne znam koliko je sati bilo kad me probudila graja. Prepoznala sam glasove svojih prvih susjeda i mamin glas:

- Bit će oduševljena! Vidjet ćete!
- Bojim se – bio je skeptičan susjed. – Znaš li ti uopće kako vam sve to tamo izgleda?
- Znam, ovaj, ne znam... – zbunila se mama.
- Ali mladi su, snaći će se – mislila je teta Katica, susjedova žena.
- Znači stiže za dva dana? – priupitala je mama.
- Tako je! Prekosutra!
- Ostaje osam dana?
- Da, svakih osam dana taj je kruzer u Gradu.
- Dobro, osam dana nije previše, izdržat će. A što kaže Marina?
- Marina je luda! Već se spakirala! – smijala se teta Katica.
- Ali ne može bez Ivane.
- Razumijem, treba joj netko tko dobro govori engleski.
- Tako je, on, znaš, ne zna ni riječi hrvatskoga.
- E, baš nam je još i on trebao! U ovo doba! – požalio se susjed.

– Muči! Sram te bilo! Dolazi ti nećak iz Amerike, a ti sve nešto prigovaraš!

– Ne prigovaram! Drago mi je da dolazi! Samo u ovo doba godine...

– Mali dolazi kad može! Ne kad se tebi prohtije!

– Dobro, draga, dobro! – popustio je susjed. – Imaš ti pravo! Mama se nasmijala glasno jer ono „dobro, draga, ti imaš pravo” dundo Matko, naš susjed, uvijek je izgovarao ironično i uvijek s istom nakanom – da teti Katici digne tlak.

– Kako možeš? – viknula je i sad na nj. – Jedanput u sto godina netko nam dolazi u posjet, a ti grintaš! E, baš sad kad je ljeto – imitirala ga je – kad imam najviše posla, kad sam po cijeli dan u hotelu, kad bla, bla, bla! A ja se – baš veselim! I ne mislim na posao! Neće mi poso uteći!

– Neće! Ne! Nikomu od vas! Baš vas briga!

– Naravno, dušo – na brzinu se udobrovoljila i teta Katica – ti o svemu misliš! Da nema tebe, svi bismo mi već bili frkli!

– Idem ja! – javio se dundo Matko mami i nestao s terase.

– Jesi s vragom! – smijala se mama. – Za tren ga izbaciš iz šesta!

– Teško njega izbacit iz šesta! Ha, ha, ha!

– A vidiš ti moje Ivane, cijelo popodne spava – sad se mama požalila teti Katici.

– Neka spava! Neka svi spavaju dok mogu! Nije danas lako mladima! Pusti je!

– Puštam je! Puštam! I, imaš pravo – nek spava dok može! – odmah se složila i mama.

Napamet sam znala kako će razgovor dalje teći: sad će teta Katica reći kako je mladima i starima danas teško, kako moraš crnčiti od jutra do sutra da zadržiš posao, a opet nisi siguran, kako se i ona i njezin Matko u tom hotelu muče, sreća što je on šef recepcije, trebaju ga pa ga podnose, a i ona je tako sigurnija...

Mama će se složiti i ironično reći da je najbolje na svijetu biti učiteljica: radiš od osam do jedanaest, svaka subota i nedjelja su tvoje, posao siguran, zimski, proljetni, ljetni praznici, ne znaš što bi od toliko slobodna vremena, a da ubiješ dosadu i zaradiš brdo love, uvijek možeš održati desetak privatnih instrukcija na dan...

Da prekinem svakodnevnu jadikovku, izašla sam pred kuću zijevajući glasno.

– E, bravo, Ivana, baš o tebi govorimo! – dočekala me teta Katica.

- Aah! Ima li kave? – pitala sam nezainteresirano.
- Kasno je za kavu! – rekla je mama.
- Tako je! – odmah sam se složila.
- Vidiš! Tko bi im ugodio? – mama se odmah požalila teti Katici. – Čas će kavu, čas ne će.
- Je li Marina doma? Danas se u Gradu nismo vidjele.
- E, rekla je da je bila gužva! Domaje i čeka te.
- Brzo ću! – rekla sam odlazeći.
- Znaš? – dočekala me Marina ozarena.
- Ne znam!
- Kako ne znaš?
- Ne znam.
- Nisu ti rekli?
- Što?
- Idemo na Otok!
- Na O–otok? – od sreće i nevjerice jedva sam progovorila.
- Na Otok! Možeš li vjerovati?
- Ne!
- Ni ja još ne mogu doći k sebi! Ali izgleda... Daj, sjedi! Nisu ti rekli? Idemo za dva dana!
- Idemo na Otok i ostajemo dva dana?
- Ne! Idemo prekosutra i ostajemo osam dana!
- A, znam!
- Pa što me...
- Netko vam dolazi? Maloprije sam čula djelić razgovora na terasi, ali nisam...
- Dolazi Nick!
- Tko?
- Moj rođak!
- Je li to onaj mali iz cirkusa? Cirkusant! – sjetila sam se.
- Ha, ha, ha! Jest! Dobro si me podsjetila! Bila sam zaboravila fotku! Čekaj, sad ću je naći!
- Daj, smiri se! Tko dolazi? Kad dolazi? Zašto dolazi?
- Dolazi Nick, sad je na krizingu po Mediteranu, ovdje je prekosutra ujutro, ostaje osam dana, htio bi vidjeti Otok, onda se opet ukrcava na brod i iz Grčke leti u Ameriku...
- Baš je Grčku našo?

– Pusti Grčku, ako nisi razumjela ja, ti i Nick idemo nekoliko dana na Otok. Imamo mu pokazati sve što se tamo pokazati može, među ostalim, i kuću u kojoj se rodio njegov prapradjed, lijepo se zabaviti i živa ga i zdrava za četiri-pet dana, kad se taj kruzer vrati, dovesti natrag. Jesi razumjela?

– Jesam. Ti kuhaš, pereš, meteš, ja govorim engleski.

– Kuhati ne znam, mesti, prati neću, sav posao, dakle, prepuštam tebi.

– Može. Tko se mene sjetio?

– I moja je stara odmah pristala?

– E, to je druga priča.

– Hajde, sve me zanima.

– Prekjučer ujutro nazvao je Nickov otac iz Kalifornije, rekao da je mali na kruzingu, ovaj, putovanju po Mediteranu, a to mu je poklon jer je diplomirao marketing na nekom kalifornijskom sveučilištu, mali je oduševljen Europom, a iznad svega želi vidjeti Otok s kojeg je njegov prapra-, valjda, prapradjed, pradjed i tko li, otišao trbuhom za kruhom. Ispalo je moguće jer brod dolazi u Grad svakih osam dana, možeš se iskrcati, pa opet ukrcati i nastaviti... Onda je moja mama u panici nazvala tvoju mamu, jer moji se sad ne mogu ni maknuti iz toga hotela, dugo su se dogovarale i zaključile da bi bilo najbolje da nas dvije vodimo Nicka na Otok.

– Nisam tamo bila godinama. Mislim da stara mamina kuća nije uopće useljiva. Molim je godinama da pođemo, ali stara se ne da. Svako ljeto nađe mi posao prije nego se vratim iz Zagreba, a ove godine tjera me da radim na ovom, zadnjem ispitu, ne znam kako je pristala.

– Stanovat ćemo kod mene. Moj je stari nedavno bio na Otoku i tamo nešto popravljao.

– A-ha! Jasno, jasno.

– Što je jasno?

– Imamo gdje stanovati. Znaš moju mamu, stalno mi je za petama. Misli da se bez nje ni popiškiti ne mogu. Da nije bilo tvojih staraca, ne bi me bila niti pustila u Zagreb studirati. Ko da su mi dva petka. Znači nagovorila ju je tvoja mama?

– Nije bilo teško. Rekla je da ćeš se veseliti, sigurna je jer i ja idem...

– Jesam ti rekla? Sigurna je jer ideš i ti! Kad učinim štogod glupavo, za to će, da znaš, ona biti kriva!

– Hajde, ne gnjavi! Studiraš u Zagrebu, ovdje si samo ljeti i još se buniš. Dala bih ti ja svoju mamu. I staroga! Ne znam kako još nisam prolupala!

– Evo, sad idem doma i reći ću joj da ne mogu na Otok! Da čujem što će!

– Ha, ha! Neće ti povjerovati! Usput, znaš, i tebi je kofer već spreman.

– Zato danas nisam mogla naći ni kupaći, ni japanke, ni ručnik za plažu.

– Idemo večeras do Grada?

– Idemo! I večeras, i sutra, i prekosutra! Ne ću, valjda, čamiti doma i dva dana slušati upute. Izmisli što hoćeš i dođi po me oko devet.

– Sve ti je Marina rekla? – dočekala me mama.

– Sve!

– Molim te pazi na sebe, ne idite daleko od sela, na Otoku ima zmija, ne ulazi u našu kuću, mogao bi krov na te pasti, kupajte se samo na plaži, stijene su opasne, pazite kako vozite, tamo je uska cesta, hodajte u majicama dugih rukava da vas ne ispeče sunce, svakoga pozdravljajte, ne preskačite obroke...

– Ne mogu sve upamtiti! Napiši mi, molim te, upute! Ili hajde s nama! Da budemo sigurni.

– Ne mogu! Tko će tamo? Kuća se raspada.

– Kako znaš?

– Znam, nitko vrata godinama otvorio nije.

– Naravno da nije kad ovdje visimo bez veze po cijelo ljeto.

– Visimo jer moramo! Trebalo bi prvo barem štogod popraviti, a ne možemo prije nego ti završiš faks.

– Ostao mi je samo jedan ispit! Brzo ću!

– Možda bi ti Nick mogao što oko ispita pomoći! Obrazovan je.

– Naravno, ne brini se! Svih osam dana samo ćemo razgovarati o engleskoj književnosti.

– Dobro, dobro, što se odmah ljutiš?

Sva sreća, zakucala je Marina. U ruci je držala fotografiju.

– Evo, pogledaj! – pružila mi ju je.

– Je li na slici Nick? – brzo je zapitala mama.

Marina je fotku pružila mami objašnjavajući joj kako smo nas dvije, dok smo bile curice, bile ljubomorne na toga Amerikanca. Nick, dječak od možda deset-dvanaest godina, smijao nam se s vrtuljka, vidjeli su se konjići, tobogani, a nas dvije pjenile smo se od ljubomore jer vrtuljaka, tobogana, konjića u Gradu nije bilo, pa smo toga Nicka, ni kriva ni dužna, iz bijesa i ljubomore prozvale Cirkusantom.

– Baš me zanima hoćemo li ga prepoznati – rekla je Marina.

- Sad mu je dvadeset šest.
- Kako vrijeme brzo prolazi! – zakukala je mama.
- Tako je! Vrijeme brzo prolazi! Već je devet i po! Hoćemo li? – požurila sam Marinu.
- Nemojte dugo! – čule smo mamu kako više.

***

Večeri su u Gradu mirnije nego dan. Slobodno možeš šetati glavnom ulicom, nasloniti se u izlog, sjesti u kafić. Tako smo brzo našle Petra, Marija, Anu, Nikolinu...

Svima smo oduševljeno ispričale kamo idemo, svi bi najradije s nama, rekli su, dosta im je i gužve i Grada, ali ne mogu jer svi rade neke kratkoročne ljetne poslove.

– Ipak, ja ću pobjeći! Barem jedan dan! – na Marinino oduševljenje izjavio je Petar.

– Ali, morat ćeš spavati s Cirkusantom! – pokušala sam ga isprovocirati.

– Mogu ja i pred kućom! Ljeto je!

– Hajde, više, vas dvoje! – obratila se Nikolina Marini i Petru. – Kad ćete konačno prohodati?

– A što te večeras iznerviralo? Hajde, ispričaj nam! – sad sam ja upitala Nikolinu.

– Što i svaku večer! Oko osam nazvao me ovaj ovdje – pokazala je rukom na Petra – i upitao imam li plan.

– Napredovao si! – smijao mu se Mario. – Tako izravno?

– Prekinite! – viknula je Marina. – Dosadni ste i bez mašte! Unaprijed znam što će koji od vas reći!

– Što će sad Petar reći? – brzo ju je zaustavio Mario.

– Nisam mislila na Petra! – sad se Marina zbunila, a mi svi prasnuli u smijeh.

Svi smo znali da Petar luduje za Marinom, da se mota oko nas jer se s njom družimo, smišljali smo načine da ih spojimo jer, znali smo, ni Marina nije bila ravnodušna.

Ali što smo se mi više trudili, to su stvari teže išle.

– Dakle – zaključio je Nikola – ako se na tom vašem Otoku što važno ne dogodi, ja odustajem.

– Laku noć svima! – naljutila se Marina, digla sa stolice i povukla me za ruku.

– Misliš li da je Petar ono ozbiljno rekao? – pitala sam je idući kući.

– Da će doći k nama? Ha! Ha! Taj se ne usudi ni nazvati me na mobitel!

– Možda si ti kriva?

– Ja sam za sve kriva! O. K.! Baš me briga! Ili će mi lijepo reći što ima reći ili ništa. Ne mogu dalje ovako. Svaki dan isto. Skupi se ekipa i zajeb... se na moj račun.

– Neke stvari nije lako reći, znaš?

– Znam! Neka mi onda pošalje poruku! Je li tako lakše?

Prestala sam o Petru, tu smo temu prokomentirale milijun puta ponavljajući uvijek isto.

Ali, vrag mi nije dao mira. Pa sam, kad sam došla doma, Petru poslala poruku:

Neke stvari nije lako reći. Marinu bi veselilo da joj pošalješ kakvu slatku poruku.

– Platit ćeš mi! – Marina me probudila usred noći. – Znam da je ovo tvoja ideja!

– Umm! Probudila si me!

– Pa što? Ti si rekla Petru da mi napiše poruku!

– Mislila sam... ovaj, rekla si, da bi ti bar poruku mogao poslati.

– Tako! I još si mu rekla što će napisati!

– Nisam!

– Jesi! Slušaj: Ivana misli da voliš slatke poruke. Volim, odgovorila sam mu, a on mi napiše: torta, čokolada, keksi, sladoled, 505 s crtom...

Jedva sam kroz smijeh progovorila:

– I kako si mu odgovorila?

– Šećer u krvi!

– Ha, ha, ha! I?

– A on meni mrtav hladan: Onda med!

– Ha, ha! Vidiš kako je momak duhovit! A duhoviti ljudi su pametni, znaš!

– Briga me! I što ću sad?

– Što ćeš sad?

– Što ću napisati?

– Ha, ha, ha! Zato me budiš! Laku noć!

– Opet ću nazvati ako prekineš! Što ću napisati?

– Onda med? – ponovila sam glasno pokušavajući se sjetiti čega suvisloga.

– Onda med! Normalno! Bravo! Baš si frend! Hvala ti! – nasmijala se i prekinula.

Cijeli svijet govori engleski

Prekosutra je ujutro dundo Matko dovezao Nicka dok sam još bila u duboku snu. Dundo Matko govori engleski pa nije bilo problema, sve mu je lijepo objasnio i rekao da na Otok možemo istog popodneva ili sutra ujutro.

Kako se s naših terasa vidi velik i najljepši dio Grada, Nick je zaključio da ćemo putovati ujutro jer bi, eto, kad je već ovdje, volio i Grad vidjeti.

Tako me teta Katica bez milosti izbacila iz kreveta prije podne i zapovjedila mi da Nicku objasnim sve što ga u Gradu bude zanimalo.

– U ovo doba?

– Naravno! Nema momak vremena! Dragocjen je svaki trenutak!

– Ali, u Gradu je pakao! Bilo bi bolje da pričekamo do popodneva.

– Ma kakvi! Krećete odmah!

Na brzinu sam se spremila i krenula bez kave.

Marina i Nick već su me čekali. Moja najbolja prijateljica, koja također dobro govori engleski, predstavila me svojem rođaku rekavši da ću ga ja voditi i objašnjavati mu sve što ga zanima, neka samo pita, ja sve o Gradu imam u malom prstu, a engleski studiram pa ne će biti problema. Nisam joj mogla isplaziti jezik niti pokazati srednji prst jer Nick je gledao u me pa sam ga ljubazno upitala što ga najviše zanima.

– Sve! – rekao je mrtav hladan kao da imamo pred sobom godinu dana.

– Onda dobro! – rekla sam i ja mrtva hladna. – Za mnom!

Brzo smo se našli u gužvi na glavnoj ulici i priključili se skupini turista čiji je vodič govorio engleski.

– Evo! – rekla sam. – Samo slušaj!

Ma problem je bio, a to ni Marina ni ja nismo mogle predvidjeti, ovaj Nick bio je jedan od onih rijetkih turista koji su zaista zainteresirani.

Gurale smo se pokušavajući ga slijediti, na trenutke nismo znale gdje je, bio je nalik na ostale: sunčane naočale, kratke hlače, šešir, mobitel, kamera... Čas bismo ga ugledale na kraju skupine kako bulji, fotografira ili snima nešto, čas je bio vodiču za petama pa smo se morale gurati, onda je opet zastajao, zaustavljao prolaznike pitaj-boga kakvim pitanjima, na što bi

prolaznik samo mahnuo rukom, a Nick požurio i opet bio vodiču za vratom, ovaj, na leđima.

– Ovaj će nas izludjeti! – viknula sam trčeći za Marinom koja ga je baš ugledala kako stoji sred skupine mladića koji pokušavaju skočiti na maskeron franjevačke crkve, okrenuti se (na dva-tri centimetra izlizana kamena) licem prema publici, svući košulju, obući košulju, zakopčati je do grla... i, ako to sve učine ne slomivši vrat, sigurno će naći ljubav svoga života i biti sretni – barem tako legenda kaže...

– Ima li još dragovoljaca? – pitao je vodič kad se jedan od onih entuzijasta prosuo na tlo, dame otrle suze, cure zapljeskale, a ulični svirač, nadahnuto, zatvorenih očiju, započeo *Let it be*.

Jasno da je bilo. Opet se prolomio pljesak, sljedeći frajer pao je i izgrebao nos, bio se malo previše uživio pa poljubio zid, dame otrle suze, cure...

– Još tko? – pitao je vodič ravnodušno, jer to su bili trenutci kad se i on mogao opustiti, sljedeći je opet pao, pa još jedan, pa sve tako redom.

– Joj! Ne vidim Nicka! – panično me za ruku povukla Marina. – Gdje je?

– Tko? – pitala sam gledajući u onoga koji je upravo padao držeći ruku na čelu. – Tko?

– Nick? Izgubile smo Nicka!

– A joj! Gdje je?

– Ne vidim ga! – ponovila je na rubu živaca. – Što ćemo?

– Trčimo! – rekla sam. – Ne, stanimo na mjestu! Možda se pojavi! – brzo sam se predomislila. – Nije mogao daleko!

– Joj! – opet je zajauknula.

– Ima li mobitel? – pitala sam samo da nešto pitani, a znala sam da nam to ne može pomoći.

– Mobitel? Ne znam! Što ćemo?

– Ne znam!

– Ne, ne znam ni jaa! – cmizdrila je gledajući očajna u gomilu u kojoj ni rođenu mater ne bi prepoznao.

– Ovako: ti sjedi na Fontanu i gledaj sve koji izlaze, ja idem na druga Vrata od Grada. Neće nam pobjeći!

– Drži mobitel u ruci i javljaj se! – rekla je sjedajući na Fontanu. – I ja ću tebi!

Ne znam koliko mi je trebalo do Vrata, svakako, kad sam stigla, Marina mi je već bila poslala poruku da Nicka nije niti čula niti vidjela.

Motala sam se okolo pokušavajući se sjetiti kako točno izgleda, panika je učinila svoje, nisam znala je li u košulji ili u majici, ima li plavu ili crnu kosu, koliko je debeo, tj. mršav, na kraju sam sjela do žene koja prodaje ručne radove i buljila u prazno.

– Bože – šaptala sam – daj da se odnekud pojavi, molim Te!

Onda sam se digla, gurala se okolo, pa opet sjela i zurila u gomilu.

U neko doba prodavačica ručnih radova me trgnula:

– Ovaj nešto pita! Znaš li engleski?

Bila sam izvan sebe, pogledala u čovjeka i upitala ga što želi.

– Jesi li ti Ivana? – pitao je smiješeći se.

– Idiote! – rekla sam hrvatski, ali, nažalost, to je razumio.

– Nisam namjerno – opravdavao se prilično zbunjeno. – I brinuo sam se. Nekako sam vas izgubio, bilo je mnogo ljudi tamo...

– Bilo je mnogo ljudi tamo – imitirala sam ga bezobrazno.

– Ti si lud! U nepoznatu si gradu...

– Znam, oprost. Gdje je Marina?

– Tamo – pokazala sam rukom – gdje si nas ostavio.

– Hajdemo brzo do nje! Zao mi je!

Marina je još sjedila na Fontani, lice pokrila rukama i jecala.

Od bijesa, brzo sam ustanovila.

– Oprost! – ponovio je Nick kad ju je prepoznao. – Onaj vodič me zainteresirao pa sam se zaboravio slušajući ga. Ne ću se više odvajati od vas!

– I ne ćeš, magarče – rekla je Marina s olakšanjem – stavit ćemo ti uzdu!

– Što kaže, što kaže? – pitao me Nick jer joj je na licu prepoznao da se ljuti.

– Kaže da je sve u redu, ovo je malen grad i nitko se još ovdje nije izgubio – objasnila sam u sasvim slobodnom prijevodu.

– Uzda! Eto, to ti treba! Uzda! – ljutila se i dalje, ali na licu joj se vidjelo da joj je pao kamen sa srca pa se i Nick opustio.

– Što je uzda? – pitao me smješkajući se.

– Nešto kao bejbisiterica – opet sam se poslužila slobodnim prijevodom.

– Nisam tako nesposoban! Vidjet ćete!

– Ne seri! – rekla je Marina slaži najbezazleniju facu.

– Što kaže? Što kaže? – opet je inzistirao Nick.
– Kaže da je sve O. K.! – objasnila sam. – Sve je lijepo završilo i sad možemo doma.

***

– Sva sreća da na Otoku nema nigdje nikoga – pomislila sam ulazeći u kuću – inače bi nas ovaj Amerikanac izludio.

I dobro je da idemo ujutro. Bar ću se malo odmoriti.

Ma, od odmora – ništa.

Za pet minuta nazvala me Marina, ne može Nicku točno ispričati vic o Amerikancima koji kruže Gradom i zato se moram odmah nacrtati tamo kod njih da joj ne propadne zabava.

– Nick izgleda zainteresiran, ne će shvatiti – rekla sam joj jer sam pretpostavila o kojem vicu govori.

– Samo ti dođi. I, da znaš, nema slobodnoga prijevoda!

Gledali su onu staru fotografiju kad sam došla.

– Cirkusant! Cirkusant! – ponavljao je tečno Nick i, ugledavši me, dodao kako nije znao da su engleski i hrvatski tako – slični jezici.

– Slični? Jedva sam položila ispit iz engleskoga na faksu, iako sve razumijem i sve što mi treba znam reći. Daj, ne seri! – opet je izletjelo Marini.

– E, bravo! Toga se nisam mogao sjetiti! Yes, ne seri! To znači da je sve u redu, je l' da? – pogledao je u mene.

– Marina, daj!

– *Idiot, cirkusant*, to je u oba jezika isto, *baby-sitterica* malo je teže, ali upamtio sam, to se kaže *uzda* – veselio se Nick. – Samo sad mi još jedanput ponovi kako vi ono kažete da je sve u redu. Opet sam zaboravio!

– O. K.! – uozbiljila se Marina.

– Ma, može još nekako, je l' da?

– Može, može! *Sve u redu*, hajde reci! – potaknula sam ga i ja.

– Ne, ne! Ono kraće! Kako brzo zaboravljam!

– I bolje! Ne trebaš baš sve upamtiti! Cijeli svijet govori engleski!

– Ništa ne razumijem. Zašto sad govoriš hrvatski?

– Oprosti, zaboravila sam se! Vidiš ono tamo? – brzo sam prstom pokazala na Zidine oko Grada. – Znaš li što je ono?

– Ono? Nekakve velike zidine?

– A znaš li kamo ih stavimo kad dođe zima?

– Ha! Ha! Ha! To je vic?

– Nije uspjelo! – rastužila se Marina. – Većina Amerikanaca misli da nisu prave i pita vodiče kamo ih zimi spremimo da ih kiša ne rastopi.

– Ha, ha, ha! Naslušao sam se na ovom putovanju svakakvih gluposti. Ali, morate znati da većina ovih ljudi koji putuju svijetom nije pretjerano obrazovana ni bogata. Običan svijet!

– Blago vama, a kod nas običan svijet jedva plaća mjesečni abonman za vožnju Gradom – prekinula ga je Marina. Na hrvatskom, jasno.

– Na primjer ja – volim putovati! – vrlo ozbiljno nastavio je Nick.

– Ne...

– Prestani! – viknula sam.

– Zašto ne govorite engleski? – začudio se dundo Matko koji se, kako je rekla teta Katica, večeras malo ranije vratio s posla jer doma ima gosta.

Nick mu je morao ispričati gdje smo bili, što je vidio, kako smo proveli dan, je li se lijepo zabavio...

– I bilo vam je lijepo, je l' da? – upitao ga je dundo Matko zadovoljno.

– Ne seri! Ne se... ! – oduševljeno mu je odgovorio Nick jer se baš sad sjetio kako se to ovdje kaže.

– Ne! Neee! – dreknule smo i Marina i ja zajedno.

– Vas dvije bezobraznice! Ne idete sutra s njim! Naći ću koga normalnoga da malomu pokaže Otok!

– Nemojte, nemojte! Bit ćemo fine! Dundo Matko, ne ćemo više! – zavapila sam.

– Što vam je? On je moj nećak, znate li to?

– Znamo, znamo, ali nije vam ispričao kako smo ga cijeli dan po Gradu tražile i...

– Psst!! – signalizirala mi je Marina iza očevih leđa držeći prst na ustima, i rukama objasnila da je njezin stari ozbiljan čovjek, ne će nas pustiti na Otok ako shvati da smo Nicka već prvoga dana u Gradu izgubile...

Babino je selo i polje

Ja sam vozila auto, Nick cijelo vrijeme snimao, Marina šutjela.

Slično je bilo i na trajektu.

Nicku nije odgovarala ni kava, ni mlijeko, ni sok, ni sendvič.

Samo je trčao i snimao.

A kad smo pristali uz rivu, opet je nestao.

– Odvezi auto na rivu! Ja ću ga potražiti – viknula mi je Marina i potrčala natrag u salon za putnike.

Najgore što se može dogoditi je – toliko sam znala – da ga ne nađe i da učine još jedan đir preko Kanala. Ništa strašno, pomislila sam, trajekt se ionako odmah vraća, parkirat ću sa strane i čekati.

Kad se trajekt odvezao, znala sam da imam sat, možda i dva slobodnoga vremena.

– Baš lijepo – pomislila sam, poslala Marini poruku da ih čekam i sjela u kafić.

– Želite što popiti, pojesti? – ljubazno me upitao postariji konobar.

Iz pristojnosti sam naručila kavu, a konobar je dodao:

– Trebate sobu? Kuća je uz more.

– Nadam se da ne trebam – odgovorila sam smijući se. –Ja sam, znate, s Otoka.

– A je li? Čija si?

– Jadrankina.

– Jadrankina? Ne znam nijednu Jadranku! A, znam! Je li one učiteljice?

– Jest, da, da! Kako ste pogodili!

– A kako je Jadranka? Nijesam je vidio sto godišta.

– Dobro je, dobro – opet sam se nasmijala.

– Što se smiješ?

– Ništa, ništa! Sretna sam što sam ovdje.

Nisam čovjeku mogla reći kako mi je malo trebalo da još dodam da ga je i puno pozdravila. Naime, moja mama uvijek je telefonske razgovore koje je vodila s Otočanima završavala s *i puno pozdravi toga i toga...i njegovu ženu, i mamu, i tetu, i...*

- Puno mi je pozdravi! – rekao je i otišao po kavu.
- Koliko novih kuća! Čije su? – pitala sam kad se vratio.
- Naše! Naše! A ima i stranaca. Kupili terene uz more – objašnjavao mi je pokazujući nekoliko betonskih zgradurina koje su stršile u nebo.
- A tko im je prodao terene?
- Neki naši i oni gore! – sad je pokazao prstom u nebo.
- Gore? Gore je Bog – začudila sam se.
- Bog s ovim nema ništa, djevojko draga, apsolutno ništa...
- A tako! – počela sam shvaćati. – Oni odozgo sišli su dolje i prodali zemlju uz more strancima.
- Tako ti je to.
- Zazvučio je malo tužno pa sam promijenila temu:
- A kad će trajekt?
- Sad, samo što nije. A ti si sama?
- Nisam. Čekam prijateljicu.
- A, dobro! Što ćeš sama, u Selu nema nikoga.
- Volim Selo.
- Dobro, dobro, pitat ću te za dan-dva – sada se i on nasmijao. – I ako vam što bude trebalo, dođite. I ti i tvoja prijateljica.
- Hoćemo, hvala – rekla sam pružajući mu novac za kavu jer trajekt je već bio pristao.
- Ajde, mala, što si navalila s parama, drago mi te vidjet, danas ja častim, i nemoj zaboravit pozdravit mamu, jesi čula?

***

Među prvim nemotoriziranim putnicima bili su Nick i Marina.

Marina je Nicka držala za ruku, nije se opirao, kad me ugledao, složio je anđeosku facu i na brzinu me fotografirao.

– Slušaj, možeš se još jedanput vratiti preko, možeš sjediti ovdje do sutra, čekat ću, možeš skočiti u more, možeš... možeš mi činiti što ti drago, ali fotografiranje ti zabranjujem. Mrzim kad me fotografiraju!

– O. K.! Fotografirat ću te da ne vidiš! Ne moraš pozirati!

– Tko je pozirao? Što ti je?

– On misli – objasnila mi je Marina – kako je baš štos ovo što se vratio trajektom preko Kanala. Pa te slikao za uspomenu.

– Sjedaj u auto! Oboje! A tebi – viknula sam na Nicka – stvarno treba uzda!

– Ne treba, imam dvije – odgovorio mi je mrtav hladan jer *uzda je* razumio.

– Vidiš – rekla mi je Marina kad smo krenuli – zagledao se u one stijene tamo, morao ih je snimiti, zato nije shvatio da se trajekt odvezao.

– Stijene? Koje?

– One tamo, vidiš na ulazu...

– Nick, dugo se vjerovalo da su baš one stijene svetoga Pavla, opraštam ti!

– A nisu?

– Ne, one tamo. Mjesto, kanalić, gdje je sv. Pavao pristao na Otok je dalje. Ribari s Otoka još vjeruju da će uloviti više ribe ako, kad idu na ribanje, isplove Tjesnacem sv. Pavla. Ovih dana mogli bismo pogledati.

– A sv. Pavao je još na Otoku?

Krajičkom oka vidjela sam da me provocira pa sam brzo odgovorila:

– Naravno, gdje bi drugdje bio? A one zidine u Gradu teško je svaku zimu spremati, znaš, govori se kako će ih ubuduće nečim pokrivati. Navodno Amerikanci imaju rješenje. Valjda nekakav najlon...

– Naravno! Ništa bez najlona! Pogotovo ako je američki!

Opet me provocirao pa sam zašutjela, ali Marina nije mogla odoljeti:

– E, samo nam još fali američki ili kineski najlon!

– Što je tebi? Šalim se! I htio sam reći da je nama Amerikancima konačno sazrela ekološka svijest!

– Za razliku od nas ovdje, ha? Koliko vam je dugo prije nekoliko godina istjecala nafta u Meksičkom zaljevu? – jedva je dočekala Marina.

– Nismo mi bili krivi! Ne! To je bila stvar British Petroleuma. Katastrofa. Milijarde štete... A i politika se bila uplela u stvar, znate, je l' da?

– Riječ politika na Otoku je zabranjena! – viknule smo Marina i ja ujedan glas.

Bilo nanije dosta politike, kućne i one druge, zaklele smo se da na Otoku ne ćemo ni radio slušati, TV i novine – ni primirisati.

– Sad snimaj! – rekle smo jer smo bili na ulazu u Selo. – Poslije ćemo ti objasniti što te bude zanimalo.

– Je li ovo Babino Polje? – upitao je.

– Jest! Selo i Polje – odgovorila mu je Marina.

- Hm, bogata neka baba, a?
- Daj, Nick! Znaš li što govoriš?
- Ne znam baš. Kako ono ide priča?
- Pitaj Ivanu! Ona je stručnjak za legende.
- Možda bolje kasnije? – pokušala sam jer su mi se i oči i duša napunili slikama i sjećanjima.
- Sada, molim te.
- Što te zanima?
- Baba!
- Koja?
- Ona po kojoj su i mjesto i polje dobili ime. Gdje joj je kuća?
- Ha, ha, ha. Kuća? Nick, to je bilo, ako je uopće bilo...
- Kako nije?
- ... prije milijun godina.
- Milijun?
- Događaji iz legende o kojoj pretpostavljam da govoriš davno su se događali...
- Kada?
- Potkraj desetoga stoljeća. Tako povjesničari misle. I otkuda ti to uopće znaš?
- Moj otac tamo u Americi više je puta o tome pripovijedao. Ono što je od svojih čuo. Po sjećanju, naravno. Kažeš potkraj 10. st.? Davno, davno...
- Da, da. U vrijeme kad su na Otok dolazili...
- Daj, pričaj, molim te.
- Ne znam hoću li se svega sjetiti.
- Ispričaj bar ono čega se sjetiš.
- Legenda kaže da su se za Otok borila dva vladara: kralj Dešin i duka Remin. Njihove su vojske bile utvrđene svaka na svome mjestu. Vojska kralja Dešina godinama je opsjedala utvrdu duke Remina koja je bila na jednom brdu. Odolijevali su napadima jer su vodu crpli tajnim olukom iz otočnog izvora i...
- Naravno, voda je najvažnija. I danas se svjetske sile oko vode grabe – prekinuo me.
- Prestani, Nick! I mene zanima – prekinu ga Marina. – Što je bilo dalje?
- E, uz taj izvor iz kojeg su vodu crpli neka baba pasla je ovce. Dosadile babi borbe i nemiri koji su dugo trajali, pa pokazala oluk vojnicima kralja

Dešina i rekla im da ga presijeku. Kad je vojska duke Remina ostala bez vode, sišla je s brda u polje i zametnula boj. Nakon bitke, a pobijedio je kralj Dešin, babaje tražila da je pobjednik nagradi. I tako...

– Što tako? – Marina se bila uživjela.

– Pobjednik je darovao babi najveće i najljepše otočno polje uz koje su doseljenici brzo osnovali naselje.

– Tko su bili doseljenici? – zanimala se Marina.

– Teško je reći govori li legenda o stvarnim događajima jer sve je bilo davno – sjetila sam se knjiga nekih stručnjaka, pa nastavila: – Ali dva imena iz legende zvuče istinito.

– Duka Remin i kralj Dešin? Je li tako? – shvatila je Marina.

– Tako je. Legenda se, sudeći po imenima zaraćenih strana, vjerojatno odnosi na vremena kad su se Neretljani, tj. Hrvati, doseljavali na Otok i potiskivali starosjedioce Romane... Poslije bitke Babaje postala glavna, dobila je i polje i mjesto gdje je sad Selo, a Neretljani, tj. Hrvati, zagospodarili su Otokom.

– Sad mi je jasno, sad mi je jasno – ponavljao je Nick. – *Grandmother's Vili age.*

– Nick, imena i nazivlje nemoj prevoditi! – viknula sam.

– Jasno, jasno. Kako ono na hrvatskom? Zaboravio sam.

– Zapamti ovako: Selo je mjesto, Polje to je polje.

– Morat ćete mi još jedanput prije nego odem ponoviti legendu. Onaj moj stari sve je krivo govorio. Mislio sam da je Baba još uvijek ovdje.

A onda je, sve dok smo pred kućom stali, ponavljao:

– Jasno, jasno, Babino je i selo i polje... Selo, polje...

Neka ova noć traje dugo, dugo...

– Dakle ovo je kuća u kojoj se moj prapradjed rodio – oduševljeno je ponavljao Nick malo kasnije. – Zamišljao sam, ... a vidi, električna struja, tekuća voda, kupaonica...

– A što si mislio? Da živimo u pećinama? – uvrijedila se Marina.

– Ne, samo naslušao sam se drukčijih priča o Starome kraju.

– Sve su te priče starije od sto godina, Nick – rekla sam – stvari su se promijenile.

– Sjedimo pred kuću! – predložila je Marina.

– Želite vidjeti što sam snimio?

– Ne! I, sad više nema snimanja! Sjedit ćemo dolje i meditirati!

– Smijem li vas prekinuti ako me što bude zanimalo?

– Smiješ! Ali ne svaki čas! Meditacija je proces, znaš? Sjedili smo na zidiću i šutjeli. Mislim da sam ja bila najzanesenija. Odavno nisam vidjela ni Selo, ni Polje, ni more u daljini preko brda. Nisam se mogla osloboditi osjećaja da sam propustila nešto veliko i važno ne dolazeći ovamo godinama. Misli su mi odlutale u djetinjstvo kad je baka bila živa, čuvala me svako ljeto, vodila na kupanje, hranila kozjim mlijekom, domaćim sirom, salatam iz vrta...

– Tri! – moju zanesenost prekinula je Marina.

– Tri! – ponovio je Nick. – Slično se kaže i na engleskom.

– Što tri?

– Sjedimo ovdje već sat vremena i brojimo automobile koji prolaze dolje cestom.

– Nisam vidjela nijedan.

– Želiš li do stare mamine kuće? – Marina je pogodila moje misli.

– Ne, sutra ću! Sad želim što god pojesti! Ti kuhaš, sjećaš se?

– Mama je natrpala punu torbu hrane, što želite, molim?

***

– O.K. Nick, što bi sutra htio? – pitala sam mljaskajući pohanu piletinu.
– Izaberi: divljina gdje nigdje nikoga nema ili nešto civiliziraniji dio Otoka, gdje možda koga i susretnemo.

– Mislim da me cijelo vrijeme vučete za nos! Gdje to nigdje nikoga nema?

– Ovdje! Koliko si ljudi vidio otkad sjediš pred kućom?

– Nekoliko.

– Koliko?

– Dvoje, možda troje.

– Eto vidiš, a usred smo Sela, ako nisi znao.

– Ovo je centar Sela?

– Strogi centar.

– Dobro, onda u civilizaciju.

– Amerikanac! Ne može bez gužve! – nasmijale smo se obje.

– Ma, htio bih od lakšeg prema težemu, razumijete?

– Razumijemo! Krećemo prije zore.

– Zašto prije zore?

– Vruće je i...

– Vidi, vidi, Marina, 'ko je to s tobom? – naš razgovor prekinuo je prolaznik.

– O, vi ste, dundo Petre? Kako ste? Sjednite malo s nama – odmah ga je pozvala Marina.

– Naravno da ću sjesti! Zato sam i došo! Vidio svjetlo i pomislio da je Matko.

– Nije, nije, ne može on ljeti. Radi.

– A ko je ovo s tobom?

– Nick, moj rođak iz Amerike, i prijateljica.

– Nick iz Amerike? Koji Nick? Čiji?

– Nick iz Kalifornije. Dunda Marina prapraunuk.

– Marina? A, znan! Čuo sam za nj. To je onaj naš koji je falio brod – počeo je brzo – pa stigo u Južnu mjesto u Sjevernu Ameriku, je l' tako? Ha, ha! Marinov...

– Prevodi! Prevodi mi! – navalio je Nick jer je shvatio da priča ima neke veze s njim.

– Godinama se mučio u nekakvom rudniku, bilo je još naših tamo, jadni, kad su naučili malo jezika i shvatili gdje su, utekli su bez prebijene pare u Sjevernu...

– Točno, baš tako! – rekao je Nick. – A onda su se opet šokirali jer im ono malo mješavine jezika koju su bili upamtili, u Kaliforniji nije značilo ništa, pa su...

– Bili su poslije u Kaliforniji, ja ne znam, ribari. Sad ću zvat Maru, ona to zna. Mare! Mare! – viknuo je.

– Jest, točno, bili su ribari – nastavio je Nick – na nekom malom brodu, a poslije su...

Teta Mare sišla je s još jednom gospođom, priča je krenula ispočetka, teta Mare zvala je Niku i Ivana, Nika i Ivan Mariju, Marija Joza, Jozo Anđelu, Anđela Zlatu.

– Fali samo Nikola. Će je? – upitao je dundo Petar Zlatu.

– Sluša vijesti!

– Vijesti! Ludonja! Zovi ga!

– Ma, pusti! Znaš kakav je! A poslije će mi još cijelu večer zvrndat. Onoga zatvorili, onoga opljačkali, onaj ukro pare, ova država mora propasti, sutra će vrućina ko da ne znam da će vrućina, ovakve suše godištima nije bilo, svi krađu, nikoga nije briga za nas umirovljenike, poskupjela struja, plin i benzin, sad će i TV pretplata, briga me za TV pretplatu, lijepo mu govorin da otkaže ko i drugi, privatiziraju, tj. uništavaju brodogradilišta, prodat će i ovo malo što je ostalo, opet će isti omastit brke...

– Što kaže? Što kaže? – pitao je Nick zabezegnuto.

– Kaže da njezin suprug upravo gleda vijesti, navratit će kad emisija završi.

– O, O. K.! Ne se...! Baš lijepo što će doći.

Sva sreća nitko nije čuo što je Nick rekao jer teta Zlata i dalje je mljela ko navijena, ja zaključila da je došlo vrijeme da Nicka ipak naučim kako se na hrvatskom kaže *sve u redu*.

– Što je nova, Nikola? – jedva je dočekao dundo Petar kad je za petnaestak minuta ugledao Nikolu.

– Mijenjat će se kolektivni ugovori, sindikati po običaju – ništa, režu plaće, sad kad su nas uvalili u Europu, ko da i dosad nijesmo bili u Europi, sve će se promijenit, a doć će Europa i sama, znaju oni što valja, na državnoj maturi katastrofa, zna sam da od toga nema srjeće, kad sam ja bio na maturi, imali smo...

– Po tristo pitanja iz svakoga predmeta, znamo, reko si nam sinoć, nemoj opet, majke ti – prekinula ga teta Zlata.

– A ko su ovi? – dundo Nikola sad je pokazao rukom na Nicka i na me.

– E, to ti je prapraunuk onoga našega kojemu je deset godišta trebalo da nađe Ameriku – objasnio mu je dundo Petar. – Došo u Stari kraj.

– Vratio se ovamo? Mislio sam da u Americi nije tako ko što čitani i slušam na TV–u.

– Ma kakvi! Sad im je najgore! Samo što nijesu bankrotirali! Baš nanije maloprije reko! – provocirao ga dundo Petar.

– Joh, ako se svi vrata, stradali smo!

Počeli smo se smijati, Nick tražio da malo brže prevodim, preskočila sam kraj, nije mu bilo jasno stoje smiješno, dundo Nikola nastavio naglas zbrajati koliko svojih ima tamo preko Atlantika, javljaju se samo za Božić, pogledao u me pa upitao:

– A ti si mu cura? Doveo je i curu. Znači – ozbiljno je.

– Jako! – složio se dundo Petar.

Bezobrazna Marina prevela je ono o curi, Nick se nasmijao i rekao da nema ništa protiv, njegov tata oduševio bi se da dovede curu iz Staroga kraja.

Niko, Anđela, Marija, Ivan i Jozo ozbiljno su shvatili stvar, počeli me ispitivati gdje, kad i kako sam ga našla, priča o kruzeru nije prošla pa smo Marina i ja objasnile da se to danas radi internetom. Svi su povjerovali, teta Anđela sugerirala Ivanu i teti Niki da onoj svojoj kćeri, koja je debelo prešla tridesetu, objasne kak'o to ide, inače ostat će usidjelica, a oni sami i bez unuka.

– Tako je – složio se i dundo Petar. – Internet sve rješava.

Kasnije, kad su susjedi otišli, Nick mi je zamjerio:

– Ne znam zašto mi najzanimljivije stvari nisi prevodila!

– Ne znam toliko engleskoga – branila sam se.

– Evo, ja ću ti reći – ponudila se Marina – naši susjedi misle kako si ti divan mladić i baš je lijepo od tebe što si našao malo vremena da posjetiš Otok i Stari kraj.

– Reci to komu drugomu, nisam gluh, govorili su ko navijeni! Na trenutak mi se učinilo da se svađaju.

– Imaš pravo – pomogla sam Nicku – prebrzo govore, ni ja ih nisam pola razumjela.

– Zašto prebrzo govore? – pitao je.

– Zuri im se!

– A-ha! Sad razumijem – kimnuo je ozbiljno glavom.

Marina i ja pukle smo od smijeha, a Nick je shvatio da ga zafrkavamo, ustao sa zidića i otišao u sobu.

Marina je zaključila da smo izgurale prvi dan, zijevnula pa i ona nestala s terase.

***

– Hvala Ti, Bože! – pomislila sam. – Napokon mir.

Zrika zrikavaca ispunila je noć. Gledala sam more u daljini, presijavalo se na mjesecini, obasjana su bila brda i Polje, nekakav vjetar s mora zapleo se u borove grane, šum srebrn i jasan pokrenuo lišće na odrini, pogledala sam u nebo i vidjela kako zvijezda pada...

– Neka ova noć traje, dugo, dugo... – progovorila sam, valjda na engleskom, jer Nick, koji se pitaj-boga kad i otkuda pojavio, tiho je dodao:

– Noć je prelijepa. I ja želim da traje, traje sve do...

– ... sutra ujutro – pomalo živčano završila sam rečenicu.

Samo mi je on trebao! Da mi upropasti sanjarije, pobrka sjećanja, sad ću morati s njim razgovarati, ne daj, Bože, o ljepoti noći, tišini, prekrasnom nebu i zvijezdama koje se, odavde, da čovjek ne povjeruje, mogu vidjeti.

– Pogledaj – progovorio je – zvijezde.

– Zvijezde? Pa što?

– Nikad nisam vidio ovoliko zvijezda.

– Vaši gradovi previše svijetle – rekla sam ironično. – Razbacujete struju. Mi ovdje palimo samo po jednu žarulju kad padne mrak, a gradska i seoska rasvjeta rade samo za Božić.

– Izmišljaš! Sinoć sam gledao, Zidine su bile osvijetljene. I cijeli Grad!

– Da turisti ne zalutaju u mraku, inače, kad prođe sezona, sve gasimo.

– Pitat ću dunda Matka!

– Zašto si ustao?

– Uzrujala me tišina, nisam mogao spavati.

– Morat ćeš prihvatiti tišinu. Ili...

– Ili?

– Sad odmah idem po dunda Ivana, Mariju, Zlatu... Zamolit ću ih da nastave razgovor na terasi dok ti ne zaspiš.

– Ha, ha, ha! Koja ideja! Galame li oni onako svaki dan?

– Galame? Oni su samo normalno razgovarali, Nick!

– Meni se učinilo da se nešto ljute.

- Ma, kakvi! Samo izražavaju svoje mišljenje.
- Onako glasno?
- Mi Dalmatinci poznati smo galamdžije, sve nam smeta, svemu prigovaramo.
- Zašto?
- Jer smo takvi. Mediteranci.
- Imaš pravo, vodič nas je upozorio da budemo pažljivi u Grčkoj i u Italiji.
- Mi smo sada u Hrvatskoj, ako nisi znao.
- Što je tebi? Imaš što protiv mene?
- Ma, nemam, nemam – brzo sam pokušala izgladiti stvar – samo, malo si me omeo, znaš?
- Nisam primijetio da išta radiš!
- Uživala sam... onako sama i...
- ...I?
- I sjećala se nekih lijepih stvari.
- Lijepe stvari svuda su oko nas, samo treba znati gledati!
- Ti znaš gledati?
- Mislim da znam, danas, znaš, nisam mogao odoljeti onim stijenama.
- Malo je trebalo da upitam kojim stijenama, jer sam se bila potpuno isključila i činilo mi se da je od jutros prošla godina dana. Malo sam razmislila pa, u svom stilu, bubnula:
- I što sada vidiš, ovaj, gledaš?
- Tebe!
- Sreća što nemaš fotoaparat!
- Ha, ha, ha! Ulovit ću ja trenutak, ne ćeš ni primijetiti! I tako, kažeš, vi Dalmatinci cijelo vrijeme galamite?
- Naravno! Imamo pravo galamiti!
- Na koga su galamili oni maloprije?
- Na državu, cijene, TV program, mirovine, poreze, EU, recesiju...
- I što će učiniti?
- Molim? Ne razumijem?
- Što će učiniti?
- Tko?
- Oni! Koji su galamili.
- Ha, ha, ha, ha... Učiniti? Neće ništa! Galamit će i dalje, ha, ha, ha...
- Što je smiješno?

– Ti! Ha, ha, ha! Upamti, mi Dalmatinci galamimo jer nam se galami.
Takvi smo, galamdžije, inače, sasvim smo bezopasni. Ha, ha, učiniti?

– Ništa ne razumijem!

– Nema veze, upamti: kad galamimo, znači sve je u redu.

– Ne se...

– Molim te, Nick, možeš li umjesto toga govoriti O. K.?

– Mogu, mogu, O. K. mi je mnogo lakše.

– E, bravo! Tako će te ljudi bolje razumjeti.

– Primijetio sam, svi govore O. K.

– Eto vidiš!

– A kako se na hrvatskom kaže da je noć lijepa?

– Lijepa noć! Ali to si i maloprije čuo!

– Nisam! Govorila si engleski.

– Valjda sam poludjela!

– Moram naučiti hrvatski!

– Cijeli svijet govori engleski.

– Znam otpjevati jednu dječju pjesmicu na hrvatskom!

– Lijepo – rekla sam mrtva hladna jer zaista mi se nije slušalo kako pjeva.

– Hoćeš li me naučiti?

– U pet dana?

– Vratit ću se!

– Imao je pravo dundo Nikola!

– Što kažeš?

– Hrvatski je težak jezik, znaš.

– Nećeš mi pomoći?

– Kasno je, mislim da bi morao malo odspavati.

– Volim zvijezde.

– Ono je Venera! – rukom sam pokazala najjasniju zvijezdu na nebu.

– Venera? Ona štiti ljubavnike!

– Vrijeme je za spavanje! Ostat ću ovdje još malo sama. Dok ti ne zaspiš.

– Kako ćeš znati da sam zaspao?

– Sigurno ćeš hrkati, danas je bio težak dan.

– Ne hrčem! I kamo ćemo sutra?

– Daleko je sutra.

– Ostanimo još malo!

- Samo pet minuta!
- O. K.!
- Hvala Ti, Bože – pomislila sam – ne će me više sramotiti.
- Volim sanjariti na mjesečini – rekao je.
- Pa, sanjari! Nitko ti ne smeta!
- Hoćeš li i ti sanjariti sa mnom?
- Ne ću! Pojma nemam kako se sanjarija sam ti čista reala, znaš...
- Pretvaraš se, gledao sam te maloprije, bila si u nekom svom svijetu, sama sa sobom govorila si dugo, prekinuo sam te kad si progovorila engleski.
  - Istina, često mi kažu da sam ‘otkačena’, ali to nema veze sa sanjarenjem.
  - O. K.! Kad ti tako kažeš.
  - Brzo učiš!
- Dalje nismo razgovarali. Nick je sjeo na zidić do mene, buljio u nebo, more, šutio.
  - Šutjela sam i ja.
  - Kad smo pošli spavati – pojma nemam.

Još je netko na zidiću pred kućom

– Spavate ko klade! Što vam je? – čula sam kako Marina viče sutra ujutro, tj. malo prije podneva.

– Ništa, sve O. K., ništa se ne brini – smirivao ju je Nick.

– Ne brinem se! Ljutim se, razumiješ? Upropastili smo dan! Sad, po ovoj vrućini, ne možeš nikamo...

– Rekli smo... Što smo rekli? – obratio mi se.

– Ne znam. Marina, nažalost, ima pravo. Možemo samo do plaže...

– Plaža je u redu – složio se Nick. – Možemo odmah krenuti...

– Opet bez kave? – prestravila sam se.

– Ima kave i dolje! Krenite! – viknula je Marina vukući stvari za kupanje u automobil.

Na plaži je bilo dosadno. Pokoji starac i pijesak. Ništa novo.

Samo je Nick bio oduševljen.

– Prekrasno je ovdje! – rekao je sipajući, ko dijete, pijesak kroz prste.

– Pijesak ko pijesak! – mrmrljala sam.

– Nema grintanja! 'Ko ti je kriv kad spavaš do podneva! – nije odoljela Marina.

– Sutra ćemo ranije – obećala sam sama sebi i njoj, a onda otplivala.

Volim plivati sama. Najviše leđno. More te plače, ška, žubori naokolo, vidiš galebove i sunce na nebu, obalu u daljini.

Ali ne vidiš barku pred sobom.

Lupila sam glavom u nju, netko se derao na me, vidjela sam veslo u zraku pa zaronila što sam dublje mogla. Ali – nisam neki ronilac. Isplivala sam brzo i blizu, onaj ribar iz barke još je vikao, spominjao mi mamu, tatu, babu, djeda, sve po spisku.

Vidio je da se smijem pa viknuo:

– Još se i smijeješ! Mogla si glavu izgubit!

– Imam tvrdu glavu! – smijala sam se i dalje, što ga je dodatno iživciralo pa mi je zaprijetio da će, sad na, ovoga časa u more skočiti i za kosu me izvući.

– Ne ćete! – cerekala sam se. – Barka ne zna sama do obale!

– E, dobro! Čekan te na obali! – ironično je naglasio *obali* želeći mi reći kako zna da nisam s Otoka ni s mora jer ovdje bi svi rekli *na kraju*.

Tko zna koliko bismo se dugo bili tako nadmudrivali da tik do mene nije izronio Nick.

– Što se događa? Treba ti pomoć?

– Ne treba, ne treba ništa...

– Englez! – rekao je ribar posprdno i okrenuo na kraj.

Kavu smo preskočili, objed također, plivao je svatko za svoj gust sjedne na drugu stranu plaže, malo se utrkivali, Nick je pobjeđivao, najdublje ronio, tražile smo da nam izranja kamenje različitih boja, maže nas kremama, zaklanja od sunca, donosi vodu. Na kraju sam opet zaplivala leđno i dobrano se udaljila od obale. Plivanje me uvijek opusti, zaboravim gdje sam i koliko sam dugo ostala. Kad sam se ispravila, shvatila sam da sam prošla rt koji zatvara ulaz na plažu i da ću morati dugo plivati natrag. Zaplivala sam što sam brže mogla, nisam htjela da se Marina i Nick brinu, grč mi je stegnuo nogu, jauknula sam glasno.

– Hajde, pomoći ću ti! – javio se Nick s moje desne strane.

– Iznemogla si.

– Otkuda ti?

– Plivam za tobom cijelo vrijeme. Marina me poslala.

– Ne trebam pomoć – rekla sam, iako sam jedva podnosila bol u ukočenoj nozi – sama ću.

Nije ni trepnuo. Malo me vukao, malo gurao, malo nosio na leđima, pustila sam da me „spašava” i kad je grč potpuno popustio.

Kad smo dohvatili obalu, Nick je uzdahnuo:

– Kakav dan!

– Sami ste krivi! Kakav? – jedva je dočekala Marina.

– Sunčan! – odgovorila sam umjesto njega.

– I prekrasan! – dodao je.

– Ako je ovo tebi prekrasno, onda, onda...

– Danje sunčan i prekrasan – ponovila sam da joj dignem tlak.

– Sunce je odavno zašlo, ako nisi primijetila, sad moramo doma, ti i Nick odmah ćete u krevet, danas ste me izludili. Uru vremena gledam kamo si nestala, jesi luda, što ti je?

– Ne mogu u krevet, gladna sam! – namjerno sam se glupirala.

– I ja sam! – podržao me Nick.

– Onda u krevet idem ja, vi ostanite na nogama, kad večera bude gotova, probudite me.

– Može! – složio se Nick.

– Ne znam kuhati – odmah sam se ogradila.

– Ja ću napraviti večeru – rekao je.

– Ja večeras moram do stare mamine kuće.

– Smijem li s tobom?

– Ne! Ti spremaš večeru!

– Može li pizza?

– Može! – odgovorile smo Marina i ja zajedno. – Pizza! Ummm!

– O. K.! Gdje je picerija?

– Na drugom kraju Otoka.

– Na drugom kraju? Može li sendvič?

– Može! Alija ne surađujem. Morat ćete sami izrezati kruh, složiti sir, salamu, sve, ja idem u krevet, dosta mi je mora, sunca, plivanja, leđno i prsno, ustajanja u podne, kao što sam rekla, kad bude gotovo, probudite me.

– Što si loše volje? – ohrabrila sam se.

– Bez veze smo potrošili dan. A ti, ostavi se plivanja do besvijesti. Mogli smo biti na plaži i u Gradu. Sve su plaže na ovome svijetu iste!

– Nisu! – pobunio se Nick. – Ova je baš, baš posebna.

– Ha, ha, ha! Posebna? Po čemu to, molim te?

Tako smo nekako, prepucavajući se, stigli pred kuću. Marina je ostala pri svome. Danas smo je izživcivali, ne će ni malim prstom maknuti, odmah ide u krevet, a mi, ako smo gladni, možemo složiti po sendvič, ako nismo, ništa.

Na onom zidiću na kojemu su sinoć dundo Nikola, dundo Ivan, teta Zlata i ostali živo raspravljali pokušavajući promijeniti svijet, netko je sjedio.

– Gdje ste dosad? – dočeka nas je.

– Petar! Yees! – razveselila sam se. – Znala sam!

– I ja sam znao! – poveselio se Nick, iako Petra nikada nije Čuo ni vidio.

– Do-do-šao si? – zamucala je Marina.

– Došao!

– Kako si nas našao? – pitala sam smijući se.

– Jedan susjed, Ivan, rekao mi da ovdje sjedim i čekam.

– Lažeš! Sto posto te Marina navodila porukama. Priznaj!

– Nije! Ovo je iznenađenje!

– Bravo! – šapnula sam mu da nitko ne čuje. – Sad još samo reci da si gladan!

Šutio je.

– Kad si krenuo iz Grada, Petre? – zapitala sam glasno.

– Katamaranom u jedan.

– Načekao si se. Sigurno si gladan i umoran?

– Pa, tako...

– Evo, sad ćemo – konačno je i Marina došla do riječi – spremi večeru.

Nisam smjela dalje izazivati sudbinu, priključila sam se spremanju večere, a Petar i Nick ostali su na zidiću.

– Ma, tko bi rekao – šapnula sam Marini zatvarajući kuhinjska vrata – da će zaista doći.

– Ne mogu vjerovati, ne mogu vjerovati... – mucala je.

– Hajde, pokaži mi što treba učiniti, a ti se malo sredi i priberi – predložila sam jer vidjelo se da Marina od sreće i zbunjenosti ne funkcionira.

Brzo se povukla u kupaonicu, iz hladnjaka mi nije bilo teško izvaditi ostatke hrane od jučer, izrezala sam brdo salate, ispržila brdo krumpirića i svečano objavila:

– Večera!

Posljednja je za stol na terasi sjela Marina. I Nick i Petar, kad su je ugledali, potiho su zazviždali. Ja sam samo, da oni ne vide, podigla palac gore i namjestila da sjedne pokraj Petra.

Nick je već znao zašto se Petar pojavio, htio se malčice šaliti na njihov račun, brzo sam ga prekinula rekavši da krumpirići nisu ukusni kad se ohlade, mora jesti brzo jer mu, izmislila sam, želim nešto posebno večeras pokazati.

Kad smo smazali sve što je bilo na stolu, uhvatila sam Nicka za ruku i rekla da krećemo. Marini sam, dok smo pospremali stol, šapnula da što prije krene s Petrom u šetnju jer sigurno će se, čim završi Dnevnik, pojaviti ekipa od sinoć.

– I ti katkad imaš pravo – složila se. – Na koju ćete stranu?

– Istok!

– Zapad! – nasmijala se. – Povratak oko, oko...

– Kad tko dođe, nije važno. I ima li Petar gdje spavati? Ako nema, idem ja u staru kuću.

– Joj! Nisam se sjetila! Nema. Ovaj, ima krevet, ali nema sobu. Možda bi mogao s Nickom?

– Čuješ li, idem u maminu staru kuću, ništa se ne brini.

– Jesi sigurna?

– Da!

– Tamo nema kupaonice.

– Pa što? Dosad sam se kupala!

– Platit ćeš mi svoje kupanje! Bila sam zaboravila! – nasmijala se.

– Hajde, brzo Petra pod ruku pa pravac – zapad.

Nick je shvatio kako stvari stoje, ništa posebno ne će noćas vidjeti, rekla sam mu, samo je važno da Marini i Petru ne pokvarimo večer. Hodali smo cestom, pripovijedali gluposti, smijali se, Nick se glasno divio Petrovoj odvažnosti, namjerno nisam spomenula da mu je ovo bila zadnja šansa, već je cijeloj ekipi puna kapa njegove tihe patnje, svi smo zbog njih bili u... banani.

– Bit će veselo kad se vratimo u Grad – rekla sam – jedva čekam svima ispričati!

– Što ćeš svima ispričati?

– Kako se Petar ohrabrio!

– To su intimne stvari, znaš...

– Intimne? Ha, ha, ha! I vrapci na grani o tome cvrkuću.

– Što su vrapci?

– Vrapci su ptice. Htjela sam reći da su to svi iz našega društva već znali – objasnila sam smijući se sama sebi jer sam ono „i vrapci već o tome cvrkuć bila prevela bukvalno pa se Nick zbunio.

– Što je smiješno?

– Vrapci!

– Nisam znao da ima ptica sveznalica.

– Opet sam u prijevodu nešto zeznula – pomislila sam. – Hoćeš li mi, molim te, pogledati diplomski? – izgovorila sam zabrinuto.

– Diplomski? To je, to je...

– Zadnji ispit na faksu.

– Rado! O čemu pišeš?

– Tema iz starije engleske književnosti.

– Studirao sam marketing, znaš?

– Znam, pogledaj samo jezik, može?

– Može! Naučit ću ponešto i ja i tako ćemo ostati u vezi. Čim krenem, pošalji mi *mail*.

– O.K.!

– Kako se ono drugačije kaže O. K.?

– Nikako, zaboravi!

– Želim što prije naučiti hrvatski.

– Obećaj mi da ono drugo O. K. nikad ne ćeš izgovoriti! Ni kad se sjetiš!

– Što znači ono drugo? – pitao je gledajući me ravno u oči.

– Nešto malo, malo... prosto...

– Ubit ću Marinu! Ona je kriva! I tebe! Zašto mi niste odmah rekli?

– Ma, ovdje svi tako govore. Ništa strašno da su te i razumjeli!

– Ma, neugodno mi je. Je li me tko čuo? Mi Amerikanci inače ne govorimo prosto.

– *Fuck!* – rekla sam. – Izmišljaš!

– Ha, ha! Oprosti! Htio sam te impresionirati!

– Loš pokušaj!

– Može li ovako? – pitao me stavljajući mi ruku preko ramena.

– Kako?

Brzo me poljubio u obraz i rekao:

– Ovako!

– Hajde, nemojmo komplicirati – bila sam vrlo ozbiljna – Marina i Petar bit će nam, za ovaj put, dovoljni.

– Znao sam da ću se morati vratiti!

– Imaš pravo – nasmijala sam se – vrijeme je da se vratimo kući. Samo što sunce nije izašlo.

– Nisam to htio reći!

– Koji put mi, znaš, ponešto promakne. Engleski je meni ipak strani jezik.

– Samo se praviš luda! I misliš da ja ne shvaćam.

– Dobro, hoćemo li natrag ili te ostavljam ovdje?

Kad smo krenuli natrag, ušutio je i zagrlio me čvršće. Pokušala sam se iskoprcati, ali to je samo pogoršalo stvar.

– Draže bi mi bilo da me vodiš za ruku!

– O. K.! Vodit ću te na kraj svijeta!

– Nije ni to bogzna gdje!

– Koliko je Petru trebalo?

– Molim?

– Kako se dugo Petar udvarao Marini?

– Ne znam točno! Pitat ćemo ih. Meni se čini čitavu vječnost. Zašto pitaš?

– Tako!

Tako smo nekako došli natrag do kuće. Marina i Petar još se nisu bili vratili, objasnila sam Nicku da ja večeras ne spavam s njima, idem do stare kuće, vidjet ćemo se sutra.

– Ujutro te dolazim probuditi! – rekao je.

– Dođi! Marina će ti pokazati put.

Liježi u stari bakin krevet, pomislila sam kako sam zapravo dobro prošla. Mogao je Nick, kao i sinoć, bulazniti o mjeseci i zvijezdama, ljepoti noći, šumu vjetra, zaljublivanju na prvi pogled...

Komadić mora u džepu

Te večeri nisam vidjela ništa.

Šokirala sam se ujutro.

Kuća stara, zidovi nabuhli, prašina debela dva prsta, vrt zarastao u korov, jedna međa sasula se na puteljak pred kućom.

Da ne zaplačem, sjela sam za stolić i počela prebirati po ladicama...

Dječje igračke, učenička knjižica (baka je uvijek nagrađivala moj uspjeh u školi), bilježnice, stara pisma s velikim markama, baka je imala prijateljicu u Torinu, pisma i čestitke redovito su stizali za Uskrs i Božić, a čuvala je i prastara pisma iz Amerike, nekoliko starih fotografija, moja je bila uokvirena i baka mi je prijetila će je, ako ne budem poslušna i dobra, odmah skinuti sa zida (znala sam da ne misli ozbiljno), jedan srebrni novčić...

– Budna si? – na vratima je stajao Nick.

– Jesam, uđi!

– Ne želim smetati i mislim da moramo požuriti ako danas želimo u civilizaciju.

– Ne smetaš, uđi.

– Uspomene? – rekao je gledajući u ladice.

– Tako nekako.

– Da pođem?

– Ostani! Imam nešto za te, samo ne mogu naći.

– Za me?

– A-ha! – rekla sam tražeći stari nikad naplaćeni ček banke iz Oaklanda koji je moja baka čuvala ko da je od zlata. – Evo, u kuverti je, pogledaj!

– Dvadeset pet dolara? 1925. Bilo je to brdo love. Čiji je?

– Moga pra... pradjeda.

– I on je bio u Americi?

– Normalno! Pola se stanovništva u to vrijeme odselilo u Ameriku.

– Vratio se?

– Da.

– Bogat?

- Prilično. Lijepo je živjela cijela obitelj.
- Što je u Americi radio?
- Ha, ha! Ne smijem reći!
- Molim te!
- Ne ćeš vjerovati!
- Hoću! Znam puno priča, i lijepih i tužnih, o našima tamo.
- Ovo nije tužna priča, nego, nego... Bolje da šutim!
- *Please, please.*
- Ne ćeš nikomu reći?
- Ne ću!
- Ovako: odselio se u Ameriku početkom dvadesetoga stoljeća, bio je još jako mlad, gotovo dijete, više od petnaest godina, radio je ko pas, čistio željeznice, okopavao vrtove, prao posuđe po restoranima i bio – dužan.
- Razumijem – rekao je Nick suosjećajno potpuno se uživljavajući u priču. – I onda?
- Prohibicija!
- Ha, ha! Švercao je alkohol?
- Nije! Nije švercao! Švercali su drugi!
- Što je radio?
- Skompao se s još jednim Otočaninom, ilegalno su pekli rakiju u nekom podrumu u blizini Montereya i...
- I?
- I za tri godine stekao toliko novca da je kupio i iznajmio kuću, vratio se u Stari kraj, račun na oklandskoj banci povjerio jednom svom prijatelju, slao mu je novac kad je trebalo, oženio se najljepšom Otočankom koja je rodila moju baku i sretno živio do devedesete.
- I više ništa nije morao raditi?
- Nije, ali radio je.
- Što?
- Pogodi!
- Orađivao zemlju?
- Ma kakvi! Otvorio je prvu kavanu na Otoku i nastavio legalno točiti alkohol.
- Ha, ha, ha! Baš je pravi! Moram pitati svoje u Americi znaju li tu priču.
- Nick, obećao si da ne ćeš pričati! I ovo je istina, ne priča!

– Baš zato! Moji su se teže probili. Taj posao s ribom u početku bijaše mukotrpan. Ali to ću ti ispričati drugi put. Sad moramo krenuti da se Marina opet ne naljuti.

– Neće ni primijetiti da nas nema.

– Da provjerimo?

– Sigurna sam. Zato odmah idemo, malo ćemo ih danas zafrkavati, ometati, može?

– Ne misliš, valjda, ozbiljno!

– Vidjet ćeš!

***

Petar i Marina sjedili su na terasi. Nepomično.

– Što se dogodilo? – upitala sam iskreno zabrinuta.

Mislim da me nisu čuli, niti vidjeli.

– Nešto ste šutljivi?

– Tko? – prvi se osvijestio Petar.

– Vas dvoje. Je li se što dogodilo?

– Dogodilo? – uključila se Marina. – Jest! Vidiš došao je Petar.

– Petar je došao jučer.

– Da, da, još jučer.

– Što ti je?

– Ništa! Svašta...

– Joj!

– Ništa, ništa, oprosti, vidiš, bila sam malo odlutala, oprosti! Došao je Petar. Baš sad sam bila mislila kako mu nisam ni na trenutak povjerovala kad nam je ono rekao kako bi...

– Vidiš, Petre, ona tebi još ne vjeruje – blebletala sam namjerno, samo da se Marina pribere.

– Petre! Samo provocira! Ne slušaj je.

– Dobro – tobože sam se uozbiljila. – Je li se što dogodilo ili nije?

– Nije! – rekla je Marina.

– Jest! – mislio je Petar.

– Jeste li vi... – prstom sam pokazala na čelo.

– Hajde, Marina, dogovori se s Petrom.

– Kamo ćemo danas? Dosta mi je sjedenja na terasi. Čovječe, jučer sam cijelo popodne prosjedio ovdje – uozbiljio se Petar.

Ušle smo u kuću smijući se, Marina me zgrabila za ruku i počela potanko prepričavati što joj je Petar rekao, kako ju je obradovao, kako je sretna jer je nije prestao ljubiti cijelu večer, kako su Nicka spremili u krevet ranije, oni ostali na terasi zaljubljeno gledajući zvijezde...

– I? – znatiželjno sam je prekinula. – I?

– Što i?

– I što je bilo dalje?

– Uživali smo do zore sjedeći i razgovarajući! Jedva sam jutros otvorila oči.

– I više ništa nije bilo?

– Bezobraznice! – shvatila je da je vučem za nos. – Ne idem s momcima u krevet na prvom spoju!

– Baš si me razočarala! – rekla sam gledajući nekamo u stranu da ne vidi kako jedva susprežem smijeh.

– E, baš se našao tko će mi to reći! Ha, ha, ha!

Petar je čuo smijeh, pozvao Marinu da izađe van, vidjela sam kroz prozor kako šapuću, Marina se smješkala, Nick pokušavao zapodjenuti razgovor, nakraju se okrenuo i počeo zuriti u more.

Namjerno nisam izlazila iz kuće.

– Neka se Petar i Marina dogovore! – pomislila sam. – Učinit ću sve što njima odgovara. Pa makar ne progovorila ni riječi hrvatskoga ni danas, ni još sljedećih nekoliko dana.

Ali, Nick je bio nestrpljiv.

– Danas idemo? – pitao me.

– Meni sve odgovara – rekla sam rukom pokazujući jedrilicu koja se vidjela na dalekom moru.

– I meni. Sve! Mogao bih i sjediti ovdje na terasi... cijeli dan.

– A, to ne može! Povest ću te, povest ću te...

– Kamo?

– Na jedno posebno mjesto.

Čula sam kako Marina i Petar u kuhinji i dalje šapuću, nakašljala se glasno i upitala imaju li plan.

– Od danas je sve u tvojim rukama!

– Krećemo za dvije minute.

– Može – odgovorili su zajedno.

***

Cijelo sam vrijeme morala zabavljati Nicka jer su Marina i Petar sjeli na stražnja sjedala i opet se isključili. Putem sam se pokušavala prisjetiti legenda i priča vezanih za mjesta kroz koja smo prolazili, a kad sam shvatila da su mi sjećanja izbljedadjela, počela sam izmišljati.

Pomiješala sam ilirska, romanska i slavenska vremena, obrambene i osvajačke ratove koji su se kroz davnu povijest vodili na Otoku, otočni Statut s običajima, blatine s jezerima u kojima je morska voda...

Kad smo konačno stali, Nick me uhvatio za ruku i zadivljeno mi šapnuo:

– Čudo si. Otkuda sve to znaš?

– Imala sam strogu profesoricu povijesti! – ozbiljno sam mu odgovorila.

– Vidi se, vidi! Suvereno vladaš poviješću Otoka.

– Tako je! – nisam mogla odoljeti. – Samo – za danas je dosta. Sad ćemo bućnuti u Jezero i plivati do onoga otočića tamo. Vidiš?

Marina i Petar predali su sve naše stvari čovjeku koji upravlja brodicom i zaplivali za nama.

Nick je svako malo postavljao pitanja, ja se pravila da ne čujem, more previše ška, ne čujem što govori, rekla sam, on mi se prilijepio za leđa, pitao i dalje, ja mu napomenula da je zaboravio kako smo se dogovorili da ćemo Marinu i Petra danas malo zafrkavati.

– Ne znam tko će do večeras imati više razloga za zafrkanciju, mi ili vi – nasmijao mi se Petar koji je plivao tik do nas i govorio engleski kao hrvatski.

– Petar misli da si oduševljen Otokom – objasnila sam Nicku jer je upravo bio zaustio ono *što kaže, što kaže*.

Kad smo se napokon dokopali otočića usred Jezera i sjeli za stol jedinoga restorana, Nick je nastavio s pitanjima.

– Upamti da su na ovom otočiću i u ovom samostanu u davnoj prošlosti živjeli najpoznatiji pjesnici iz Grada. To će ti biti dovoljno – rekoh kratko.

– Jasno! Tko ne bi bio pjesnik da ovdje živi! – oduševljavao se Nick. – Idemo malo prošetati otočićem – ustao je, povukao me za ruku i poveo sa sobom.

– Bit će zanimljivo, jako zanimljivo – čula sam kako se Petar i Marina cerekaju za nama.

– Tko je izgradio samostan? – zanimao se Nick.

– Izgradio? Benediktinci. Davno, u... u... 12. stoljeću, svakako ovo je bio benediktinski samostan.

– I svi su benediktinci bili pjesnici?

– Nisam rekla da su svi bili pjesnici! Rekla sam da su najpoznatiji pjesnici iz...

– Znam, znam. O čemu su pisali?

Prvo čega sam se sjetila bile su *Suze Marunkove*, ali to namjerno nisam spomenula da Nick, koji se toga dana, učinilo mi se, prema meni počeo ponašati malo čudno, ne bi izvukao krivi zaključak.

– O čemu? – ponovio je.

– O svemu! Najviše o... životu.

Stali smo nasred šetnice koja je sastavni dio samostana, gledali more, brda u daljini. Veličanstven mir padao je uokolo, zarobio i more i zemlju i ono čeljadi koja se brodicama vraćala s otoka.

– Kako je lijepo! – šapnula sam.

– Jest! Samo čovjek bez srca i očiju ovdje ne bi postao pjesnik. Pisali su o životu, kažeš. Jesu li pisali o ljubavi?

– Ne znam, ovaj, ne znam – šapnula sam, a u glavi su mi se vrtjeli Đurđevićevi stihovi:

*Da imam sve što
Baba ostavi i kralj
Deša sve što imo je,
sve bih podo cijec
Ljubavi od ljeposti
na dar tvoje i reko bih:
laša vaga! pripusti me,
Pave draga!*

Nick me povukao za ruku i ponovio:

– Jesu li pisali o Ljubavi?

– I ljubav je sastavni dio života, Nick! Naravno da su pisali. Pokušao me zagrliti, nekako sam se izmakla pokazujući rukom na Petra i Marinu koji su već bili ustali iza stola i cupkali na obali čekajući nas.

– Sad će brodica! Moramo krenuti!

– Pričekaj! Komadić ovoga mora moram ponijeti sa sobom – rekao je, zagazio u more i rukama počeo vodu nalijevati u džepove.

– Što mu je? – zaprepastio se Petar.
– Želi komadić mora ponijeti sa sobom u džepu.
– Marina, dodaj mu onu praznu bocu od Cole – Petar mu je pokušao pomoći – sav će se smočiti.

Kad mu je Marina pružila bocu, Nick se zagledao u me, mislim da sam se smiješila, nastavio komadić po komadić mora trpati u džepove, govorio je tiho kao da govori moru, a ne nama, i izašao na obalu kad je bio potpuno mokar.

***

– S vas se cijedi! Sjednite sa strane! – upozorio ga je voditelj brodice kad smo se ukrkali. – Sve ćete mi smočiti.

Nick se priključio nekolicini turista koji su govorili engleski, opet slušao vodiča, a, kad smo se iskrkali, upitao me:

– Zašto mi nisi rekla da ovdje ima još jedno jezero?

– Nisam stigla!

– Moramo se vratiti!

– O.K.!

– I tko je Marunko?

– Marunko? Nikad čula!

Počeo je prepričavati ono što je upamtio slušajući vodiča, ja glumila čenje i nevjericu, vodiči izmišljaju, važno im je da se ljudi ne dosađuju, rekla sam, a kad je Nick spomenuo i Pavicu, uozbiljila sam se i glasno zaključila da ću, eto, čini se, morati pročitati još neke knjige.

– Prava je sreća da ovaj vodič sveznalica ne ide s nama do Sela – pomislila sam. – A ovaj Nick nije normalan, upamti sve što čuje, samo bi mi trebalo da shvati kako sam izmišljala budalaštine na putu do Jezera.

Nick je primijetio i borove grane koje su uz obale Jezera bile uronjene u more pa zaključio:

– Izgleda da je ovdje uvijek bonaca. Pogledaj, borovi granama dotiču more.

– E – obradovala sam se – ako te zanima, mogla bih ti ispričati poznatu legendu o borovim granama s ptičjim gnijezdima i školjkama?

– Granama bora sa školjkama i ptičjim gnijezdima?

– Da.

– Pričaj, molim te, pričaj...

– Legenda kaže da je rimski car Septimije Sever prognao povjesničara Agezilaja iz Kalikije u Maloj Aziji i gdje se sa svojim sinom pjesnikom Opijanom sklonio na Otok. Karakala, sin i nasljednik Septimija Severa, dao je građanska prava svim slobodnim stanovnicima Rimskoga Carstva, oslobodio ih progonstva, a, kad su mu u ruke došli Opijanovi stihovi nadahnuti ljepotama mora i ribarenja, i pjesnika i njegova oca htio je vratiti...

– U Rim? Odavde?

– Da.

– Vratili su se?

– Nisu. Pjesnik i njegov otac, barem tako legenda kaže, odbili su povratak u Rim objasnivši caru da im je draže njihovo malo carstvo od mora, šuma i ljepote nego ono veliko kakvo je imao car.

– E, bravo! Kao da su mene pitali.

– I još su mu poslali granu bora s ptičjim gnijezdom i školjkom bisernicom priljubljenom na dijelu kojim je grana doticala more...

– Vjerujem, sve je istina. Pogledaj – opet je prstima upirao u borove grane zaronjene u mirnu površinu Jezera. – A kad je to bilo?

– Davno, Nick, davno...

– U što buljite? – prekinula nas je Marina. – Čekamo vas već deset minuta. Pogledaj koliku smo kolonu auta učinili.

– Legendu ćeš mi još jednom ponoviti, molim te, moram je upamtiti – rekao je Nick kad smo sjeli u automobil.

***

– Zašto je samo Nick moker? – dočeka nas je dundo Nikola na terasi.

– Nick misli da se more može nositi u džepu – požurio je objasniti Petar.

– U džepu?

– Da, pogledajte što je od sebe učinio!

– Zaj me, je li? Tko si ti? Nisam te ovdje prije vidio!

– Petar je naš dobar prijatelj! – pomogla sam zacrvenjeloj, zbunjenoj Marini.

– Prijatelj? Dobro, dobro. A dje ste cijeli dan? Pet puta sam silazio dolje. Moja Zlata htjela vas je pozvat na objed.

– Može li večera? – ohrabrio se Petar. – Cijeli smo dan na sendvičima.

– Naravno, naravno. Ajde, odmah krećemo!

– Da nije nezgodno? U ovo doba? – upitala sam glumeći pristojnost.

– Ma, ajde, mala! Objed ili večera svejedno, važno je da dođete, ovdje smo sami ko pustinjaci. Požurite! I, mala, javi se materi. Rekla mi Zlata da je danas pet puta zvala, nemoj da se žena brine.

– Joj, zaboravila sam! Ubit će me! Sad ću evo, sad!

Prvi put otkako smo se bili iskricali na Otok, sjetila sam se mame, brzo je nazvala, rekla da je sve u redu, da me previše ne zapitkuje, izmislila sam da još nisam stigla otvoriti vrata bakine kuće, ali to ću učiniti večeras pa ću je nazvati...

Dok sam razgovarala s mamom mora da sam složila boga-pitaj kakvu facu jer su mi se Petar i Marina smijali, a Nick me opet fotografirao.

– Jesam li ti rekla da...? – viknula sam.

– Moram imati jednu na kojoj si ozbiljna.

– Tu ćeš pokazati staromu, ha? – zanimao se Petar.

Nick je podigao palac gore, Marina se nasmijala, rekla

Nicku da pazi na fotoaparat jer ja sam luda, mogla bih mu ga sakriti, baciti, razbiti...

Dundo Nikola, koji se vratio po nas jer više nije mogao čekati, zgrabio me za ruku i viknuo:

– Što vam je? I što čekate? Večera se hladi!

***

Ma samo što smo stigli do kuće dunda Nikole i tete Zlate, već je cijela ekipa bila s nama. Ponovila se priča otprije dvije večeri, svi su imali ponešto reći, na kraju je netko ponudio Nicku suhe hlače, ovaj se branio i objašnjavao da mu more u džepu uopće ne smeta, smirili su se kad je obećao da će se presvući prije nego pođe spavati.

– Nema sjedenja do jutra! – rekla sam čim smo sišli na terasu. – Želim se naspavati!

– Ostani još malo – zamolio je Nick jer su Marina i Petar već bili nestali – ne volim sjediti sam.

– A ja ne volim lijegati u zoru, spavati do podneva, gubiti bez veze najljepši dio dana.

– Samo malo! *Please!*

– Najprije presvući hlače!

– Nisu mokre! Odavno su se osušile, pipni.

- Nije mi ni nakraj pameti – rekla sam hrvatski – pipati tvoje hlače.
- Znači hoćeš – zaključio je Nick, sjeo na zidić, mojom rukom opipao svoje hlače pa počeo ponavljati sve što je danas bio čuo i vidio.
- I što ti je najljepše? – pitala sam zijevajući.
- Legenda, komadić mora u džepu, ha, ha! Jesi vidjela, Petar i Marina shvatili su me ozbiljno, hoću reći, najljepši su mi Jezero i ona priča o... kako se ono on zvao?
- Nemam pojma na koga sad misliš – rekla sam zijevajući, dug je bio dan, pa otišla u staru kuću sanjariti o Pavici, Marunku i njegovim suzama. Samo bi mi još trebalo, smijala sam se sama sa sobom, da Nick shvati kako je Marunko potpuno prolupao kad je vidio Pavicu kako se po noći gola u moru kupa i rifeškava..

Pismo

Sutra opet isto.

Oko jedanaest Nick mi je zalupao na vrata zahtijevajući da ustanem, sve je već spremno, idemo nekamo bliže jer dan je vruć, možda bi najbolje bilo da se jednostavno spustimo do plaže...

– Može – rekla sam pospano – meni je svejedno.

– Opet mi želiš nešto pokazati? – pitao je videći kako nervozno prekopavam ladice.

– Ma ne, slučajno sam otvorila ladicu, ne znam što činim, spava mi se.

– Hajde, nađi, zanima me.

– Ništa posebno ne tražim – rekla sam trljajući oči. – Ovdje su samo pisma.

– Iz Amerike.

– Kako znaš?

– Vidim marke.

– Zaista još spavam, pusti pisma, ima im stotinu godina.

– Zanimljivo, zanimljivo, to je pisao onaj tvoj prapradjed?

– Vjerojatno.

– Molim te, pokaži mi bar jedno.

– Nema tu ništa zanimljivo. Idemo!

– Samo jedno!

– Što s' dosadan! – pomislila sam, a naglas rekla da izabere jedno, samo jedno, koje ću mu, kad je već navalio, eto, prevesti.

– Ovo! – pokazao je jedno napola rastrgano i sjeo.

– Ne trebaš sjediti, ovo je baš kratko.

– Svejedno, slušam.

Dragi ćaća, pisao je moj prapradjed iz Montereyja u rujnu 1925., javljam ti da sam dobro i zdravo i da ćemo se uskoro, ako Bog da, vidjeti. Vraćam se doma, stekao sam dosta, zato se vraćam. Nemam više što iskati u tuđemu svijetu, a ti mi, dok dođem, nađi tamo na Otoku ženu...

Od iznenađenja sam stala, nisam znala da je mojemu prapradjedu, barem po priči, poznatomu otočnom biznismenu, trebao netko tražiti ženu.

– Što si stala?

– Tako...

– Nisi znala?
– Nisam!
– Puno sam puta čuo o tome pričati.
– Znam, ništa neobično, mnoge su cure u to doba odlazile u Ameriku i udavale se naslijepo, tj. za onoga tko bi im poslao novac za putnu kartu...
Ali...

– Ali?
– Ali, nisam znala da je i moj prapradjed izabrao ženu tako, tako...
– Kako?
– Tako... na daleko.
– Hajde, čitaj dalje!

Već sam u godinama i nemam kad čekati...

Ovaj će Amerikanac pomisliti kako ima posla s luđacima koji nisu bili kadri niti odabrati sebi ženu s kojom će ostatak života dijeliti zlo i dobro..., pomislila sam.

Neka bude dobra, lijepa i mlada...

– Dobra, lijepa i mlada? – nasmijao se Nick. – Pametno, pametno...
– Što je pametno?
– Taj tvoj prapradjed! Bio je pametan čovjek. Hajde, čitaj!

Ja sam sad bogat čovjek i zaslužujem takvu ženu.

Svih vas volim i pozdravljam.

Pogađate – prevela sam samo ovo drugo.

– I tako je bilo? – pitao je Nick zainteresirano.
– Ne znam, ovo prvi put vidim, zaista ne znam.
– Ivana! – čula sam kako se Marina dere ispred kuće. – Što vam je?
Čekamo već uru vremena.

– Nije valjda cijelu uru! – viknula sam i Nicka, koji je u rukama već držao drugo pismo, zgrabila za ruku i odvukla ga van. – Ubit će nas Petar i Marina. Tko zna što su smislili?

– Nisu ništa!
– Kako znaš?
– Znam! Rekli su da se nas dvoje dogovorimo.
– O. K.! Može li ona plažica od prekjučer?
– Može.

Tako smo završili na plaži. Onoga ribara nije bilo, kupali smo se ko pravi turisti pazeći na ježince, sunce, struje, konačno smo upotrijebili i sve kremice za sunčanje, bile su ih pune torbe, sprejeve protiv komaraca, velike ručnike, kolutove, unajmili negdje i dva suncobrana.

– Cijelo vrijeme mislim na ono pismo od jutros – rekao mi je Nick gurajući se k meni u hlad suncobrana.

– Pismo?

– Kako je to prije bilo jednostavno...

– A-ha! – prekinula sam ga jer sam se sjetila o čemu govori – jedva čekam da mi sad, kad se vratimo u Grad, mama predstavi budućega muža. Nekoga koga nikad nisam niti čula niti vidjela!

– Nisam tako mislio. Mislio sam – požurio se ispraviti – bilo je drukčije.

– Valjda.

– A sad se čovjek mora izmučiti da ga djevojka primijeti.

– Imaš problem s nekom djevojkom?

– Da.

– Zato si pobjegao iz Amerike?

– Nisam, nisam pobjegao, vraćam se. I želio sam vidjeti Stari kraj, ovo putovanje mi je nagrada...

– Znam, znam. A ona se možda predomisli?

– Tko?

– Ta djevojka, sad kad te nema, možda shvati kako ne može bez tebe...

– Znači, moram što prije natrag.

– Tako je. Sigurno će ti se obradovati!

– A-ha, a hoće li itko biti tužan?

– Zato što si se vratio?

– Zato što sam otišao?

– Pa, nisi otišao zauvijek, kako dugo će tvoje putovanje trajati?

– Kratko. Prekratko... Pogotovo ovo na Otoku...

– Možda bude dovoljno da se stvari poslože.

– Misliš?

– Mislim. Ljudima je katkad dovoljan trenutak-dva...

– Čini se da nisam te sreće.

– Hajde, nemoj mi još zacmizdriti, cure, barem ovdje kod nas, vole jake momke.

– Je li? – upitao je smješajući se, uhvatio me za ruke, povukao ispod suncobrana, uprtio sebi na leđa i potrčao prema moru.

– Što ti je? – vrištala sam. – Pusti me!
– Ne ću! Prošao sam pola svijeta da te...
– ... daviš ovdje u moru – vrištala sam i dalje koprcajući mu se na leđima.

– ... da ti pokažem kako sam snažan!

Usput smo upali u more, pokušala sam izmaknuti, Nick me uhvatio rukama oko struka i izronio zajedno sa mnom.

– Jesi shvatila? – pitao je pljujući more iz usta.

– Jesam! Nagutao si se mora! Tako ti i treba kad si lud!

– *Yees!* Neka sam! Potpuno lud! Nagutao sam se mora, pa što?

– Ha, ha, ha! Ništa! – počela sam se i ja smijati. – Ljudi ovdje doručkuju i ručaju more.

– Kako ne bi kad je ovako lijepo!

– Haha! I slano. Hoćemo na obalu? Treba ti malo vode.

– Ne treba! Volim sol!

Zabavljala me ta igra u moru i još više ona riječima, pravila sam se da ovu, drugu ne razumijem, još bi mi samo trebalo da se zagledam u nj pa za dva-tri dana, kad ode, cvilim i kajem se što nisam bila pametnija.

– Sa zrcnem soli! – citirala sam staru latinsku, Nick je razumio, uozbiljio se i počeo filozofirati kako neke stvari čovjek ne može izbjeći koliko god soli stavio na tanjur i u glavu, život je nepredvidiv, ljubav pogotovo...

Ne znam koji mi je vrag bio kad sam lupnula:

– Tako je! Na primjer, ti ne možeš zaboraviti tu svoju Amerikanku koliko god da si mora popio.

– Tako, dakle? Ljubomorna si! *Yees!* Sad ću te odnijeti na obalu!

Vukao me, gurao, natjerao da mu se držim za leđa, a on plivao iz sve snage kao da spašava brodolomca, imala sam osjećaj da priželjkuje neku nevolju samo da pokaže koliko je snažan, spretan i pametan.

Kad smo se dokopali obale, Petar nas je, smijući se, upitao:

– Dobro, kako ćete reći teti Jadranki?

– Što joj imamo reći? – nasmijala sam se i ja.

– Svašta! Žena će pasti u nesvijest!

– Što meni fali? – pobunio se Nick.

– Ne fali ništa! Ali, ali... ti si Amerikanac.

– Je li to mana?

– Kako se uzme! Može biti i vrlina.

- Znači – mana je?
- Pusti Petra – prekinula sam nadmudrivanje – neka nam on radije kaže znaju li njegovi roditelji gdje je on sada.
- Naravno, s prijateljima u kampu...
- Ha, ha, ha, ha! – smijali smo se svi, najglasnije Petar.
- A Ivaninoj mami ne ćemo reći ništa! Čim se vratim u Ameriku, natjerat ću staroga da joj napiše jedno ozbiljno pismo. Od jutros u glavi vrtim tekst – vratio se na temu Nick gledajući u me.
- Pismo? Ha, ha! Tko još piše pisma?
- Nitko! Ali jedno koje mi je Ivana jutros prevela oborilo me s nogu.
- Kakvo pismo? Čije pismo? Bi li mi tko objasnio, o čemu je riječ? – u razgovor se pokušala uključiti i Marina.

Hajdemo malo u prošlost

Iako smo se radovali mirnoj večeri, svi su nam susjedi došli u kraći, tako su rekli, posjet. Da vide jesmo li živi i čitavi, treba li nam što, gdje smo bili, što smo radili.

Kad su ustanovili da je sve u redu, počela je uobičajena dalmatinska graja. Izredala se vremenska prognoza, nogomet, turistička sezona, jedan koji je pao sa Zidina i slomio vrat, gužve na cestama, cijene, proračunski i državni dugovi, stradat će opet najjadniji, to se zna, oduvijek je tako, a onomu iz Remetinca, ne znaju mu ni ime, i dalje se svake večeri u istu uru oko vikendice vodoskoci otključavaju sami, zalijevaju travu i cvijeće, najesen opet poskupljenje kruha, benzin više nitko ne kupuje, odgađa se početak nastave, danima gori po otocima, gori i u...

– Jooj! – prekinula je galamu teta Zlata. – I kod nas gori! Čujete li zvono?

Svi smo zašutjeli, čak je i Nick, koji je najviše uživao u galami, naćulio uši i zapitao:

– Gdje gori? Što gori?

– Ne gori ništa! – zabrzao je dundo Nikola jer zvono je bilo utihnulo, opet se razlila tišina.

– Zvonilo je! Čula sam – nije odustajala teta Zlata.

– Pa što? Kažu da neki ljudi stranac dolje pod trijemom spava, bit će mu dosadno.

Din-don!

– Čujete li?

– Ne čujemo! – sad je dundo Nikola odbrusio svojoj Zlati.

– Što imamo čuti?

– Zvono!

– Nije ono zvono!

– Nego što je?

– Ništa! Ono nije ništa! Prije smo imali zvono!

– Nemoj, majke ti, opet! Tu priču znamo.

– Ne znamo – zainteresirao se Nick kad je shvatio o čemu govore. –
Prije je drukčije zvonilo?

– Naravno! Zvonjava se po lijepu vremenu čula na području cijeloga
Otoka i dalje... sve do Grada.

– I što se dogodilo?

– Sparali su ga!

– Što?

– Stavili dinamit! Eto što!

– Zvono je bilo u zvoniku?

– Nije, donijeli su ga, sjećam se da sam gledao kako ga uz ulicu nose po
četvorica, sve su se mijenjali jer je bilo veliko i teško, nosili ga u Selo da se
nešto na njemu popravi... Uvečer su ga ostavili pred kovačnicoin, tamo,
vidiš – pokazao je rukom na obližnju kućicu – tamo je bila kovačnica. A
kad je pao mrak, čula se užasna eksplozija... Moj pokojni otac izletio je
pred kuću beštimaajući, pretpostavio je što se dogodilo, mati je plakala,
križala se, djed zaključo vrata, kad se otac vratio, jedva ga je od straha
puštio u kuću...

– Nisam sve razumio – rekao je Nick – hoćete li ponoviti zašto se vaš
djed tako uplašio.

– Jer je bio plašljiv! – objasnila mu teta Zlata.

– Ti muči! – obrecnuo se dundo Nikola. – Bio je star! Tko je bio
plašljiv?

– Nije niko! Niko, Nikola moj! – nasmijala se teta Zlata i mi zajedno s
njom.

– Zašto su stavili dinamit pod zvono? – sad se zainteresirao i Petar.

– Da ih prime u SKOJ!

– Muči! – teta Zlata vikala je na svoga Nikolu. – Još su bili djeca i
nijesu znali što čine. Davno je to bilo!

– Davno? Svega se lijepo sjećam...

– Muči! – ponovno je dreknula.

– Što je točno bio SKOJ? –animalo je Petra.

– Jedna organizacija za mlade, morali su dokazati da su poslušni,
lojalni, spremni na sve...

– Pa su digli u zrak zvono?

– Da pokažu kako ne vjeruju u...

– A-ha! – Nick je prekinuo dunda Nikolu. – Sad mi je jasno! To je bilo
nešto kao sad Al-Qaeda? I oni, da im povjeruju, moraju pokazati odlučnost,

neustrašivost, lojalnost...

– Ha, ha, ha! Al–Qaeda! Vi Amerikanci! Odmah imate rješenje! Al–Qaeda? Pa normalno. Što vi znate? Ha, ha, ha! Jasno ko bijeli dan! Tako su i Blizanci letjeli u zrak. Al–Qaeda? Ha, ha, ha...

– Ne znan što je smiješno – negodovala je teta Zlata. – Jednoga dana kada te tko prebije, ja ne ću biti kriva.

– Prebije? Ne će. Sad više ne će!

– Neće za to, ali, Nikola, mogo bi ti zbog svoje jezičine stradati za što drugo – tobože ozbiljno posavjetovao ga dundo Ivan.

– Ja? Ja govorin što mislim već sedamdeset i šes godina, živio sam u pet država, a nijesam se s Otoka mako, i dobro sam im posljuje reko – zvono je bilo staro, vrijedno, kakvo se rijetko nađe, pametni bi ga bili čuvali. Čuvali!

– Bilo bi ti boje da si mučo!

– Da sam mučo, nikada ne bih vidio brački kamenolom!

– Dobra noć! – rekla je teta Zlata i ustala.

– Kamo, Zlata? Sjedi još malo!

– Nijesam luda! A i ti, Ivane, ne vuci ga za jezik. Znaš kakav je! Sad će počet o kamenolomu!

– Ne ću! Počet ću o nečemu drugomu ako me budete potezali za jezik.

– O čemu? – zainteresirao se Petar.

– O svemu što oko sebe vidiš!

Petar se okrenuo oko sebe nekoliko puta, povirio i u kuću i na kraju tobože ozbiljno izjavio:

– Ne vidim ništa! Mrak je!

– E, tako je i bolje! Ništa ne vidjet, ništa ne čut, ništa ne znat!

– I tko je nabavio novo zvono? – opet se uključio Nick.

– Mi! Svi! Svatko je pomogo koliko je mogo! Pomogli su i neki iz Amerike!

– Lijepo!

– Ma što lijepo? Lijepo bi bilo da su čuvali staro, a sad opet nakon ovoga rata ista pasta.

– Dobra noć! – teta Zlata na brzinu je ustala. – Idem ja! Ivane, smiri ga! Vidiš da je lud!

– Ja lud? Lud je 'ko je...

– Dosta! Fermaj! Sto san ti puta rekla da ćeš stradat!

– Ja? – vikao je i dalje i već iz džepa vadio nekakvu karticu.

– Vidiš ovo! Ne može meni nitko ništa!

– Sad mi je stvarno dosta! Dobra noć! – rekla je teta Zlata po tko zna koji put te večeri i nestala.

– Ovo je iskaznica, valjana! Bio sam najstariji branitelj na Otoku. Dragovoljac!

– I zašto sad višeš? – nije popuštao dundo Ivan.

– Vičem jer mi se više!

– Ajde, ispričaj još ovoj mladosti kako smo u ratu išli na stražu.

– Lijepo! Po cijelu smo noć gledali topovnjače. Kad su bile bliže, kad dalje. Ma da se 'ko na kraj iskrco, bio bih ga zubima zaklo.

– Zašto zubima? – pitao je dundo Ivan, očito, unaprijed znajući odgovor.

– Jer nijesmo imali metaka.

– Kako niste? – zaprepastio se Nick.

– Imali smo! Malo! Vajalo ih je čuvat.

– A koga smo ono, Nikola, svaku noć čekali?

– Saratogu! Američku Šestu flotu! Jesmo bili glupi!

Nick je zašutio, Marina se nakašljala, Petar zinuo, ja, ja sam šutjela cijelu večer, hoću reći, jedva sam stizala prevoditi toliko da Nick ne propusti najvažnije jer razgovor je tekao brzo i nepredvidljivo.

Učas se opet pred kućom pojavila teta Zlata.

– Jesi ih udavio? Svi šute!

– Bit ću, bit! Katkad previše govorin.

Prvi se počeo smijati dundo Ivan, pa mi, sve jedan za drugim.

– A sad lijepo, da ovi mladi ljudi ne pomisle svašta o tebi, vodi ih sutra utro sa sobom.

– Vidiš – složio se dundo Nikola – kako si pametna! Nikad se toga ne bih sjetio. Naravno da ću ih povesti.

– E, što bi ti bez mene, stari moj!

– Ništa, dušo, ništa! Za me se ne bi znalo.

– Tako je, tako! Svi ste vi isti! – prvi put u cijeloj večeri progovorila je i teta Nika. – Znate samo vikati!

– O, i ti si ovdje? – iskreno se začudio dundo Ivan.

– Lako tebi s njom! Do bih ti ja Zlatu! Pa da vidiš!

– Što se to na meni ima vidjeti?

– Ništa, imaš pravo, dušo, više ništa!

– Praće! – opet se teta Zlata podigla na noge. – Idem ća!

– Nikola, čini ti se! Zlata se baš dobro drži! – nije odustajao dundo Ivan.

– A što fali meni?

– Ništa! Svašta! Ništa! – opet je progovorila teta Nika.

– Svašta? Kako možeš? Meni da nešto fali? Sad cijelu noć ne ću moć zaspat jer ću mislit na ovo što si rekla!

– Ha, ha, ha! Cijelu noć? Već spiš! – jedva je dočekala njegova Zlata.

– E, dobro govoriš, Zlata, dobro. Neke su ure! Idemo leć! – složila se i teta Nika.

Svi smo se podigli, mi mladi zahvaljivali starijima na zanimljivoj večeri, oni se ispričavali što su nas davili svojim pričama, znaju da je to mladima dosadno, ali, eto, malo je u Selu čeljadi, rijetko se okupe, ljeti još nekako, zimi se svatko zavuču u kuću, danima nikoga ne vidiš i ne čuješ.

– Kamo sutra idemo? – sjetio se Petar kad su krenuli.

– Sutra utro svi ovdje na prikući u šes! Daje je sve moja briga – nasmijao mu se dundo Nikola, zagrlio svoju Zlatu i krenuo, onda se brzo okrenuo i dodao:

– Točno u šes! Znate već – cijelu noć ne ću oka sklopit!

– Daj, brže, dosta tvoga lajanja! Sad će šes! – teta Zlata gurnula ga laktom i povukla za sobom, a bio se okrenuo i još nešto htio reći.

Penelopa nisam

– Što znate o Trojanskom ratu? – pitao nas je sutra malo nakon šest dundo Nikola raspoloženo ko da je cijelu noć samo spavao.

– Ja – ništa! – pohvalio se Petar.

– Ja znam da je dugo trajao – javio se Nick.

– Koliko? – upitao dundo Nikola.

– Oko, oko... ne znam. Godinama.

– A ti? – pitao je sad mene. – Što ti znaš?

– Ja sam prevoditelj! – obranila sam se.

– A-ha! Tako ti je to. Danas više niko ništa ne zna...

– Mene zanima! – javila se Marina. – Recite nam najvažnije.

– Najvažnije? Gdje je bila Troja? Znate li to?

Svi smo šutjeli, netko zato što se to točno i ne zna, netko što ga ne zanima, netko stoga što za Troju nikad nije čuo...

– Daleko? – ohrabrio se Nick.

– Ma kakvi! Ovdje blizu nas! – jedva je dočekao dundo Nikola.

– Gdje?

– Tamo preko onih brda, vidiš li brda, malo da je na kopnu preko Konala, u dolini Neretve...

Svi smo se slatko nasmijali, dundo Nikola pustio kormilo, počeo mahati rukama, viči objašnjavati kako vjeruje da je Troja bila baš tamo, o tome se prije petnaestak godina naveliko govorilo i pisalo, a to je i logično jer tko bi preživio brodolom, sirene, Scilu i Haribdu, valove, struje, oluje, sve ono što se Odiseju dogodilo, i na samo dvjema drvenim gredama izdaleka, otamo Boga pitaj otkud, doplutao baš na ovo mjesto gdje smo mi sada...

– Što? Uliks je bio ovdje? – oduševio se Nick.

– Baš ovdje! Na ovom mjestu susreo je nimfu Kalipso, zarobila ga je svojim čarima, osto je na Otoku, ja mislin, mislin sedan godišta.

– Tko ne bi kad je ovako lijepo? – Nick je ustao na noge i zadivljeno počeo promatrati sve uokolo.

I mi ostali prestali smo se smijati, zaustavili poglede na stijenama, pa na pučini. Plavoj, mirnoj pučini, koja se protegla do kraja svijeta.

– Kraljevstvo mora – prošaptala sam.

– Znači to je bilo ovdje? – i Nick je prošaptao.

– E, baš ovdi! Jadnik – dundo Nikola nadahnuto je odgovorio – po cijeli bi dan plako za svojon Penelopon, a po noći bi ga nimfa zarobila i odvuka u Špilju.

– U onu špilju tamo?

– A-ha! Vidjet ćeš poslije. Kako je lijepa.

– Tko? Penelopa?

– Ma, koja Penelopa, mali? Spilja, špilja!

– Jadna Penelopa! – rekla sam iako me nitko ništa nije pitao – čekala ga je sto godina.

– Nije sto, nego deset! Toliko je trajao rat!

– Deset godina Trojanskoga rata, plus lutanja po morima. Samo ovdje potrošio je još sedam, udarao je brodom u svaki greben, zaustavljao se u svakom tjesnacu, gdje je trebalo i gdje nije, ljutio Posejdona... Baš je bila glupa!

– A glupa, je li? Glupa? To joj je bio poso! Čekat muža! – sad je dundo Nikola bio opet pri sebi.

– Ha, ha, ha! – nasmijale smo se Marina i ja. – Posao? Ha, ha!

– Što se tu cerekate? Što će drugo žena nego čekat svoga muža...

– ... koji ju je usput varao gdje god je stigao, pročitala sam da je s tom nimfom i djecu pravio! – opet nisam mogla odoljeti.

– Pa neka je! Što ti misliš kako je čovjeku bilo samomu u tuđemu svijetu i...

– ... i Penelopa je bila sama...

– A još je i prosce imala, ja ga ne bih, ne bih, ne bih ga bila čekala ni pet minuta... – Marina je namjerno izazivala dunda Nikolu i Petra.

– Pet minuta? Jesi čuo? Zapanti, mali! – pet minuta! – dundo Nikola pogledao je Petra.

– Dundo Nikola, Petar je samo naš prijatelj – pokušala sam.

– A-ha! A ja sam lud! I ćorav! Pa ništa ne vidin i ne čujen. Reci to komu luđemu! Samo prijatelj, ha, ha! Jedva čekan vidjet Matka i Katicu.

Zašutjele smo obje, Nick je također šutio jer mu posljednji dio razgovora nitko nije preveo, Petar se uzvrtio, nije znao kamo bi pogledao, nakraju je počeo s dundom Nikolom najozbiljnije razgovarati o Penelopi, ljepoti i važnosti vjernosti...

– Slažen se s tobom, momče – odobravao mu je – vjernos je velika stvar. Ali mi muški smo drukčiji, mi možemo malo... okolo, ali, ako ti to učini žena, onda je gotova stvar jer, znaš, žene su drukčije. One te privare ako te

više ne vole... Muški privari ženu samo da se napravi važan. Ali ja, na primjer, nikada nisam privario svoju Zlatu, iako sam imo prilika, nijesam, eto, tio...

– Zašto onda kažete da smo mi drukčiji?

– Nijesmo svi! Ja ne bih mogo svojoj Zlati u oči pogledat, ona je, znaš, dobra žena...

Onda su zašutjeli i oni.

Nisam htjela iznositi svoje mišljenje o tome tko koga može ili smije, a tko ne smije varati, dundo Nikola stariji je čovjek, pomislila sam i, eto, iako glumi, samo iz principa, da je na „muškoj strani” – nikad drugu ni pogledao nije – vidjelo se to na njegovu licu i u očima.

– Hoće li mi tko reći o čemu važnom cijelo vrijeme razgovarate? – šutnju je prekinuo Nick.

– Što kaže? Što kaže? – sad ga je dundo Nikola imitirao.

– Ništa nisam razumjela! Muška posla! Nek ti Petar objasni! – rekla sam Nicku smijući se.

***

Kako smo znali da Odisejevu špilju treba vidjeti sredinom jutra jer sunce tada zrakama nakratko prodre kroz malen prolaz u špilju stvarajući nevjerojatan spektar boja u moru i na valićima pri ulazu, rekli smo dundo Nikoli da želimo vidjeti to što je prije nekoliko tisuća godina očaralo Odiseja, a on bi mogao poći doma zaranije da se poslije ne gnjavi po suncu i vrućini.

– A, je li? Da vas ostavin same? I pođen doma. Zlata bi me odma vratila po vas.

Ja ću okolo ribat, a vi se divite – rekao je sad već ironično.

– Taj sjaj, boje i ostalo gledan svaki dan. I pazite se, doma vas moran vratit zdrave i čitave.

Tako smo iskočili na stijene, dundo Nikola nam na brzinu podijelio još stotinu savjeta pa okrenuo prema otvorenu moru.

Marina i Petar odmah su se udaljili, čas su nam mahali iz mora, čas sa stijena, morala sam Nicku puta pet ponoviti o čemu smo toga jutra govorili jer je želio sve točno upamtiti da bi se mogao praviti važan kad se vrati u Kaliforniju, uglavnom sam se držala onoga što sam upamtila iz Homerove

Odiseje, a, kad se sunce malo podiglo, nismo imali strpljenja čekati, zaplivali smo kroz nizak otvor u špilju.

– Sve je nevjerojatno, prekrasno, nevjerojatno, prekrasno...

– Nick je ponavljao ko papiga.

Vidio je da se mrštim, doplivao bliže i počeo me hrabriti:

– Ne boj se! Ja sam s tobom! Ništa ti se ružno ne će dogoditi.

– Ne bojim se!

– Zašto si smrknuta?

– Vi Amerikanci znate samo dva pridjeva – rekla sam bezobrazno. – Prekrasan i nevjerojatan! Otvori oči i gledaj!

– Hoću! – odgovorio je poslušno ko dijete. – Imaš pravo, treba pažljivije gledati.

– Hajde, sad reci što vidiš i čuješ!

Nabrajavao je boje i oblike, mirise, nije mu promakao ni grgolj mora u uskom prolazu, ni duga u slapu koji se povremeno stvarao u valićima na ulazu u špilju, a, kad je pogledao gore u komadićak neba koji se vidi iz špilje, ponovio je nadahnuto:

– Nevjerojatno, prekrasno...

Nasmijala sam se glasno, jeka je vratila smijeh, nasmijao se i on, zagrabio pune šake mora i prolio mi ih po kosi.

– Lijepa si i mokre kose! – rekao je glasnije no stoje trebalo, a to je učinio namjerno da jeka vrati riječi.

– Ovo drugo bio je Odisej? – odglumila sam paniku.

– A-ha!

– Joj! Sol mi je u očima...

Doplivao je sasvim blizu, počeo mi razgrtati kosu s čela i očiju, šaputati nešto što nisam sasvim razumjela, primijetila sam da zamuckuje, da mu ruke drhte...

– Jesi bolestan? – zabrinula sam se jer mi je palo na pamet kako smo daleko od Sela, kako ćemo morati pješaćiti do kuće strmim puteljcima po najžešćem suncu.

– Nisam, nisam bolestan!

– Dobro, bila sam se uplašila.

– Ja sam zaljubljen!

– Znam, znam, žao mi je...

– Što znaš?

– Da imaš djevojku tamo u Montereyu. Zašto je nisi poveo sa sobom?

– Tko ti je rekao da imam djevojku?

– Ti!

– Ja?

– Da. Rekao si da tuguje što te nema i da se moraš brzo vratiti. Razgovarali smo, sjećaš se?

– Sjećam se, sjećam... Govorio sam o povratku ovamo, ne u Ameriku, mislio sam da si razumjela što sam pokušavao reći.

Ne znam što mi je toga jutra bilo, razumjela sam savršeno o čemu smo ono prije dan-dva razgovarali, namjerno sam se pravila luda, valjda sam ipak htjela ponovno čuti kako mu se Otok, Grad i sve ostalo toliko sviđa da će se morati vratiti.

– Kad se vraćate na Otok?

– Tko?

– Ti i tvoja cura.

– Izmislila si priču o mojoj djevojci, je l' tako? Je l' tako?

– Nisam, ovaj, jesam malo...

– Zašto?

– Tako!

– Samo tako?

– A-ha!

– Jadanja!

– Zašto si jadan?

– Jer nemam vremena. I ne znam s curama!

– Hoćemo otplivati van?

– Kad mi ponoviš priču o Odiseju.

– Dosadna je, čuo sije pet puta.

– Onda o Penelopi!

– To pitaj dunda Nikolu! On je stručnjak za taj dio legende!

– On?

– Da, da! Jesi čuo kako je hvali?

– Ne razumijem hrvatski!

– Oprosti!

– A što ti misliš o njoj?

– Mislim da nikada nije postojala!

– Praviš se važna!

– Ne pravim! Samo kažem što mislim.

– Ti ne bi čekala?

- Molim?
- Kako bi dugo ti čekala onoga tko ti je drag? Koga voliš?
- H–m, ne znam... Svakako – Penelopa nisam!
- A da te tko uvjeri da mu puno značiš, da te voli, da ne može bez tebe...
- Ne znam, ne znam...
- Trebala bi ga mnogo voljeti?
- Da, mnogo! I prekinimo više o Odiseju i Penelopi! Živjeli su prije milijun godina...
- Mislio sam da voliš legende!
- Zašto?
- Jer mi cijelo vrijeme pričaš stare priče i legende s Otoka.
- To je drugo!
- Koliko bi dugo čekala?
- Sad ćemo otplivati van i naći Petra i Marinu.
- Onda ćeš mi reći?

***

Petar i Marina baš su bili zaplivali u špilju, dunda Nikolu i njegov brodić vidjeli smo daleko na pučini, pobjerala sam se da će Nick nastaviti onaj razgovor pa sam ja počela:

- Vidiš – rekla sam glatko ko da iz knjige čitam – onaj greben tamo...
- Koji?
- Onaj daleko na pučini.
- Vidim.
- Tamo ti žive vile. Svaka ima svoju kuću, ovaj, stijenu. Ribari pričaju da se oko ponoći skupe navrh grebena pa plešu kolo vilinsko... Kažu da ih ne može svatko vidjeti, samo ljudi čiste duše i dobrih nakana, zato se ribari natječu u izmišljanju priča o vilama, svi se kunu da su ih vidjeli, samo se ne mogu složiti kako izgledaju. Neki pripovijedaju da nose duge bijele haljine, neki misle da su na njima hlače, jedni su ih vidjeli s vijencima pletenica oko glave, drugi misle da su to vjenčići cvijeća, svatko se drži svoje priče i ne popušta...
- Zanimljivo, zanimljivo...
- Jednom je neke uhvatila oluja, vile su ih vidjele i... – nisam znala smijem li reći – spasile, pomogle da se vrate na obalu, nahranile, možda

Nick zna što god o vilama, pomislila sam i stala.

– I?

– Brod! Gledaj, dolazi nekakav brod!

– Baš sad kad je najzanimljivije!

Bio je to izletnički brod, pun ko šipak, većina turista poskakala je u more, zaplivala put špilje, požalila sam Marinu i Petra, bili su se zadržali unutra, sad će im upropastiti ugođaj, pomislila sam, neki su nam počeli mahati i plivati k nama. Govorili su engleski, pustila sam Nicka da se nadmudruje s njima, ispričao im je otkuda je, rekao kako je na Otoku otkrio novi svijet, što mi je bilo smiješno jer naziv Novi svijet uvijek povežem s Amerikom, poticao ih da zaplivaju, nema nikakvih opasnosti, propustit će najljepše, nevjerojatne prizore ako ne vide unutrašnjost špilje...

I razgovor bi bio tko zna koliko potrajao da se nije pojavio dundo Nikola u svojoj brodici.

– Jeste li se nauživali? – pitao je. – Još malo pa će podne, dotada će ovi – pokazao je rukom na brod – otić. Tada ćete još jednom zaplivat unutra, a onda idemo.

– Što ste ulovili? – zanimalo je Nicka.

– Ribe! Već su pečene! – sad je rukama upirao u sunce, pa obrisao graške znoja s lica i čela.

– Mislim da bismo morali po Petra i Marinu – rekla sam Nicku. – Jadan dundo Nikola umrijet će na ovom suncu.

Tako smo krenuli malo ranije. Dunda Nikolu zanimalo je sve: što smo vidjeli, čuli, jesmo li se bojali, nas je zanimalo koliko je daleko od obale bio, jesu li ribe grizle, kolika je najveća koju je ulovio...

I kako obično u takvim situacijama biva, nitko nikoga nije slušao, svatko je imao svoju temu, graja je rasla ko da nas je stotinu. A raslo je i sunce i vrućina. Bili smo već nadomak Selu kad nas je zaustavila postarija mještanka:

– A što ste dosad, jadni?

– Svašta! – odgovorio je dundo Nikola.

– Kupali se, ribali, divili se! – dodala je Marina.

– A, ko je ovo s vama? – pitala je pokazujući na Nicka i mene.

– A, ovo ti je jedan naš iz Amerike, a ova mala je Jadrankina, one naše učitejice, znaš...

– Jadrankina? Pa, da! Pogledaj kako na nju slič! Ista Jadranka!

Onda je krenula priča o mojoj mami koja sto godina nije bila na Otoku, pitala me i za oca, zanimala se čiji je Nick, kad je stigao, koliko ostaje... Govorila je rukama nam pokazujući da je slijedimo, kad je priča stala, stali smo i mi.

U njezinoj kuhinji sjedeći za stolom.

Hladna voda, sok, rakija za dunda Nikolu da mu ne dođe zlo po ovoj vrućini, tako je rekla, suhe i svježije smokve, grožđe, mjenduli... sve je začas bilo pred nama.

Uglavnom mi mladi smo šutjeli. Dijelom stoga što se od dunda Nikole i gospođe koja nas je susrela i ljubazno povela u kuću i nije moglo doći do riječi, dijelom zato što smo bili zainteresirani za njihovu priču, najviše jer smo bili umorni. Kad smo krenuli, natrpala je Nicku, Petru, Marini i meni džepove i ruke vjenčićima suhих smokava, prženim mjendulima, lovorovim listovima, grančicama osušena ružmarina, domaćim čajevima od pitaj-boga kojih trava koji liječe sve od prehlade do... do svega.

– I, reci Jadranki da dođe – ponovila je pet puta opraštajući se od nas. – A ovom Amerikancu objasni da je upravo bio u Kneževu dvoru.

Amerikancu, tj. Nicku, odmah sam rekla da teta živi u bivšem Kneževu dvoru, a to je, kao što se i vidi, prekrasna renesansna prizemnica koju obitelj godinama čuva pa izvana izgleda baš kao i u vrijeme dok su u njoj živjeli knezovi iz Grada.

– Reci mu kako su Otočani ubili kneza! – potakao me dundo Nikola kad sam stala.

– Ubili? Nedavno sam pročitala kako se povjesničari slažu da Otočani nikad nisu ubili kneza. A legendu ne znam točno ispričovjediti...

– Povjesničari? Što oni znaju? Slušaj i prevodi! Otočani su morali knezu davat dio svega što su imali. Dozlogrdilo im pa su ga ubili. Kad su došli suci iz Grada istražiti ko je to učinio, Otočani rekoše: Bat!

Nasmijali smo se svi, a Nick komentirao kako je to pametan odgovor i kako je, sigurno, i netko od njegovih davnih predaka bio u ekipi.

– Ali to nije kraj! – požurio je dundo Nikola zadovoljan što ga slušamo i zanimamo se za priču. – Onda su oni iz Grada pitali: Ko je držo bat? Nijesu ni oni bili za bacit, ha?

– Nisu! – stali smo nasred ulice i upitali zajedno: – I što je onda bilo?

– Svak! Odgovorili su Otočani! – dundo Nikola pljesnuo je rukama smijući se. – Jesmo ih, ha?

– I jesu li koga optužili?

– Koga? Cijeli Otok? Nijesu našli krivce i gotova stvar! Kako tad, tako sad! A ono dolje je Knežev dvor –ponovio je da ne bismo zaboravili – a ova ulica, kojom sada idemo, upantite, zove se Kneževa ulica.

Kad sam prevela posljednje, Petar je ozbiljno upitao:

– Tko je betonirao tako staru ulicu?

Dundo Nikola promrmljao je nešto prosto, zamahao oko sebe, gore, pa dolje rukama, zabeštimao, spomenuo neke odozgo i odozdo, pa brzo krenuo.

– Što kaže? Što kaže? – pitao je znate već tko.

Pogledala sam beton, siv i ružan, spuštao se kroz maslinike od Sela do Polja, da mi ga je iskopati, pomislila sam, maknuti, iskopati...

– Tko je betonirao ulicu? – sad se javio i Nick.

– Napoleon, naravno! – bubnula sam.

Moja profesorica povijesti učiteljici života vjerovala je iskreno i slijepo, tjerala nas da sve datume, godine, imena i događaje pamtimo, pa tko se na mom mjestu ne bi sjetio baš Napoleona.

Petar se počeo smijati, Nick me uhvatio za ruku, htio je da stanem, bila sam već krenula za dundom Nikolom ponavljajući sve što je i on govorio, Marina je viknula da izvolim prestati zaj sve njih i lijepo objasnim kakve veze imaju beton i Napoleon.

– Ništa lakše! Napoleon je bio velik čovjek...

– Nije! – prekinuo me Petar. – Praktički bio je patuljak!

– Ne hvataj se za riječi! Napredan, htjela sam reći. Iz povijesti je poznato da je u svim osvojenim krajevima gradio ceste.

– Osvojio je i Otok? – začudio se Nick.

– Normalno! I Otok i Grad i pola svijeta! Hoćete priču o tome kako je njegova vojska ušla u Grad?

– Ne ćemo! Dosadna priča koju i vrapci pjevaju! – jauknuli su i Petar i Marina.

Dundo Nikola bio je odmakao, nismo ga mogli stići, pred kućom nas je dočekala teta Zlata, rekla da požurimo, objed je skuhan, Nikola nas gladan i umoran čeka.

***

Bio je to objed večera.

Jer, poslije ručka smo opet nastavili razgovor o svemu i svačemu, a, kad je netko spomenuo Odiseja, Nick je pokazao prstom na me i rekao:

– Duguješ mi odgovor!

– Odgovor? – bila je znatiželjna Marina. – Mislila sam da si mu sve ispričala. Što ste cijelo jutro činili?

– Kupali se, sunčali, gledali...

– Neka ti odgovori! – navalio je Petar.

– Reci malomu! Stoje tako važno da si zamukla? – zijevnuo je dundo Nikola.

– Ma, ništa! Razgovarali smo o... o... Ne sjećam se više...

– zamucala sam jer su sad svi u me uprli oči.

– Mogu li ti ja pomoć, dušo? Pitaj što te zanima! – pokušala je Nicku pomoći teta Zlata.

– Bojim se da ne možete! – rekao je bezobrazni Petar, koji je nekom muškom logikom shvatio o čemu Nick govori, stao na njegovu stranu i cijeli razgovor doslovno prevodio.

Sad se zbunio i Nick, opet nešto spomenuo Odiseja, dundo Nikola ponovno je glasno zijevnuo, Marina je priznala da je i ona umorna ko pas, a teta Zlata rekla da bi najbolje bilo da se sad svi lijepo pođemo odmoriti.

– Može! – složio se Petar. – A ti, Nick, Ivanu otprati do kuće!

Puteni do kuće Nick se ispričavao, nije mislio da će njegovo pitanje sve zainteresirati, vidio je da mi je bilo neugodno, najbolje bi bilo da je šutio, ni sam ne zna zašto je pred svima onako bubnuo, a onaj Petar, platit će mu, vidjet će on kad ga u Gradu pred dundom Matijom i tetom Katicom upita kako mu je bilo na Otoku...

– Petra ne spominji kad se vratimo u Grad! – rekla sam, iako mi je bilo jasno da Marinini roditelji već znaju. Pa tko bi zaustavio tetu Zlatu, svaki danje na telefonu s Marininom mamom, ako nije rekla namjerno, sigurno joj je slučajno izletjelo...

– I hoćeš li konačno odgovoriti? – upitao je Nick kad sam počela otključavati vrata.

– Daj, pitaj me što lakše! Nije to pitanje za me!

– Kako dugo?

– Ovisi... ovisi... svakako, ovaj, ...

– ... Penelopa nisi!

– Tako je! – zijevnula sam i zatvorila vrata.

Bit će kako legenda kaže

Sutra ujutro prepirku oko toga kamo treba krenuti prekinuo je Nick:

– Ne idem nikamo! – rekao je. – Vraćam se u Grad!

– Ma nemoj! U Grad? – gotovo sam vrisnula.

– Kako u Grad? Zašto? – bunio se i Petar.

– Nick – pokušala je Marina – velik dio Otoka još nisi vidio.

– Svejedno! Moram natrag!

– Nešto se dogodilo? Onaj tvoj kruzer vraća se dan ranije?

– Ne vraća! Prije odlaska moram obaviti nešto važno. Petar je pogledao Marinu, Marina je slegla ramenima, rekla da smo ovaj put na Otoku zbog Nicka i da mu treba udovoljiti.

– Smijem li ja ostati još dan-dva? – pitala sam potišteno.

– Ne, ali obećavam ti da ćemo se nas troje vratiti još nekoliko puta. Bit će još ljeta i vrućina.

– Ma da! Reci to mojoj mami!

– Može li barem zadnjim trajektom? – predložila sam kad sam shvatila da je vrag odnio šalu.

– Pitaj ga! – rekla mi je Marina i nestala s terase.

Za njom je nestao i Petar.

– Tako? – promrmljala sam.

– Govori engleski!

– Ne ću!

– Što si rekla?

– Ništa!

– Ljutiš se na me?

– Bijesna sam ko pas!

– Što je *pas*?

– Kolač od jabuka, suhих grožđica, mjendula, banana, suhe korice od naranče! – sad sam rekla na engleskom.

– Ima li toga na Otoku?

– Pasa? Ima, na svakom su uglu! – za dešpet sam opet nastavila hrvatski.

- Ne razumijem!
- Nema veze!
- Pomoći ću ti da se spakiraš!
- Spakirana sam!
- Kad se vratim, govorit ću hrvatski!
- I ja! Kao sad! Pa da vidimo!
- Hoćeš mi odgovarati na *mailove*?
- Jedva čekam!
- Vraćam se u Grad zbog tebe!
- Baš si našao način kako ćeš mi ugoditi! – rekla sam i pošla do kuće pokupiti stvari.

– Što si rekla? Stani! Smijem li s tobom? – vikao je za mnom.

– E, pa ne smiješ, samo bi mi to još trebalo, znam sama do kuće, a ti ćeš mi morati objasniti zašto ovako iznenada odlazimo, upropastio si mi dan, ma vraga dan, cijeli dan i pol, možda dva, mogli smo, magarče, opet do Jezera, mogli smo na drugi kraj Otoka, mogli smo vidjeti zavjetne kapelice, na svakom je brijegu po jedna, mogli smo se kupati u čistom moru, mogli smo na ribanje, mogli smo... svašta smo mogli. Vraćaš se u Grad zbog mene! Da ti je do mene, ostao bi ovdje sve dok kruzer ne pristane! – sve sam tako brojila sama sa sobom i naglas dok se na vratima nije pojavio dundo Nikola.

– S kim razgovaraš, Ivana?

– Sama sa sobom!

– Razumijen, razumijen... Svi mi ovdje po cijele dane razgovaramo sami sa sobom. Vidjela si, nigdje nikoga nema. A ti? Kamo? – upitao je kad je vidio da stavljam naprtnjaču na leđa.

– Odlazimo!

– Tako brzo? Mislio san vas popodne odvesti tamo – pokazao je rukom vrh brda. – S vrha se po ovakvu vremenu vidi sve do nakraj... svijeta.

– Nakraj svijeta?

– Ma, tako se reče. Vidi se samo more, beskrajno i tiho. Sve do kraja svijeta.

– Drugi ćemo put, dundo Nikola!

Za tren su se na terasi našli i dundo Nikola i teta Zlata, i dundo Ivan i njegova Nika, i teta Mare i njezin Ivan. Svima je bilo žao što odlazimo, što će oni sami, opet sve po starom, sporo prolaze dani, duge su noći u ovoj pustinji...

– Vratit ćemo se! – obećala im je Marina. – Brzo.

***

Mame nije bilo doma kad sam došla, nije me očekivala pa se nekamo izgubila, Bog je na mojoj strani, pomislila sam, tko bi joj sada odgovorio na stotine pitanja, gdje smo bili, što radili, koga vidjeli, kako izgleda kuća, je li bilo vruće, ima li komaraca, jesmo li bili gladni...

Lijepo sam odmah pošla u krevet. I zaspala ko top.

U neko doba, a bila je već pala noć, probudila me Marina:

– Moraš nešto vidjeti! Diž' se!

– Pusti me!

,

– Brzo! Važno je!

– A-ha!

– Hajde! Čekamo te!

– Ne ću!

Otvorila je prozor, upalila svjetlo i izašla. Morala sam ustati ugasiti svjetlo, a, kad sam već ustala i probudila se, mame još nije bilo, otišla sam vidjeti što se događa.

Na terasi pred kućom bila je ekipa u punom sastavu.

I moja mama s njima.

Svi okupljeni oko Nicka.

Smijali su se glasno, sve ga nešto ispitivali nadvikujući se.

Nick, nimalo zbunjen, objašnjavao je kako mu je danas najsretniji dan u životu, siguran je da će uspjeti, to su mu svi rekli, nimalo ne žali truda, ne smetaju mu ni poderane hlače, ni raskrvarene ruke i laktovi, ni ogrebotina na nosu, a zvižduke, smijeh na svoj račun već je zaboravio, bit će kako legenda kaže i gotova stvar.

Nakašljala sam se.

Nitko nije trznuo.

– Što se događa? – pitala sam.

Nitko nije čuo.

– Jeste li poludjeli? – viknula sam.

Nitko ni riječi.

– Baš me zanima što je tako važno da me ni rođena mati ne vidi – pomislila sam i približila im se.

Prvi me ugledao Nick. I zašutio. Svi su se okrenuli i galama se ponovila.

– Ispričaj nam još jedanput! – zahtijevao je dundo Matko.

– Hajde, sve ispočetka! – smijala se Marina.

– Koliko si puta poljubio beton? – javio se Petar.

– Baš si cijelo popodne skakao? – bila je to moja mama.

– I laktovi su ti krvavi! – žalila ga teta Katica.

– Gdje si se to sredio? – na kraju sam zinula i ja.

– Vidi tko ga pita! – Petarje gurnuo laktom Marinu.

– Hajde, kaži Ivani! Ne razumije jer joj se još spava! – potaknula ga je Marina.

– Jesi li se odmorila, zlato? – upitala je moja mama, brzo mi prišla i pred svima me cmoknula u obraz.

Petarje doslovce preveo maminu rečenicu, dundo joj Matko rekao da me ne sramoti tu pred svima, nisam dijete iz vrtića, teta Katica brzo izbrbljala da se jadan Nick ubio skači cijelo popodne na onaj maskeron dolje na franjevačkoj crkvi, ali, eto, sad je sretan jer mu je uspjelo učiniti sve kako legenda traži.

Nick je i dalje stajao u sredini šuteći.

–Jadan! – šapnula je mama držeći me pod ruku. – Iz aviona se vidi kako je ludo zaljubljen.

– I što sad čekamo, Katica, mali je uspio, bit će onako kako on želi, a mi svi, umjesto da se veselimo, crkavamo od gladi.

– Joj! – ciknula je teta Katica. – Koje su ure? Zaboravila sam večeru!

Petar je bio zvijezda večeri.

Sjeo je do Nicka, prevodio stoje trebalo, hvalio Otok i sve što se tamo može vidjeti i doživjeti, spominjao dunda Nikolu, tetu Zlatu, baš je zlatna, rekao je, dunda Ivana, gospođu koja živi u Kneževu dvoru, nakraju priznao da mu je bilo žao što smo otišli s Otoka dan ranije, ali, eto, morali smo udovoljiti Nicku, bili smo malo ljuti, nikomu nije rekao zašto se vraćamo, sad mu je drago kad ga vidi ovako nasmijana, Nick je ‘otkačen’, vjeruje u legende, ma bio bi krenuo natrag isti dan kad se iskrcao na Otok da je znao što Nicka muči.

– Mislila sam da si ti s Otoka – začudila se teta Katica.

– Nisam! Nikada prije nisam bio na Otoku – izblebletao je Petar ne shvaćajući zašto se teta Katica čudi.

– Nikad prije nisi bio na Otoku? – priupitala je.

Gurnula sam nogom nekoga ispod stola misleći da je Petar, teta Katica odmjerila Marinu, Marina se zacrvenjela ko malo dijete, moja mama upitala Petra jesam li mu pokazala našu staru kuću, Petar odgovorio da sam samo Nicka vodila tamo, nešto smo po cijele dane prevrtali, opet sam zamahnula nogom, dundo Matko strogo me pogledao i upitao:

– Koji ti je vrug? Što me cijelo veče udaraš nogama?

– Što su prevrtali? –animalo je moju mamu.

– Slike, srebrne novčiće, pisma, jedno je...

– ... bilo neotvoreno! – jedva sam ga zaustavila.

– Ne mogu vjerovati! – čudila se moja mama. – Sva ona pisma imam u očima.

– Baš sva? Kad si tamo bila? – nisam mogla odoljeti.

– Davno, davno...

– I tako – opet se umiješala teta Katica – reci nam, Petre, kako si ti uopće završio na Otoku?

– Lijepo! Došao je brodom! – objasnila sam teti Katici jer sam vidjela da se Marina uzvrpoljila.

– Brodom? A kojim?

– Otočnim! Neka vam sad Nick ispriповjedi kako je dva puta plovio Kanalom! – pokušala sam.

– To već znamo, neka je, ako je tako htio!

– Nick, što si ušutio? Jesi li umoran? – pitao je dundo Matija.

– Ma, kakvi! Ja sam sretan!

– Nick – počeo je dundo Matija oprezno – ne zanosi se previše. Legende su legende, znaš, ne mora sve biti kako legenda kaže...

– Ovoj možeš vjerovati! — osokolio ga Petar. – Cista istina!

– Provjerio si?

– Jesam!

– Izmišljaš! – progovorila je i Marina.

– Ne izmišljam, kako bih drukčije došao k teb..., ovaj, vama na Otok?

– Jooj! – zajaukala je moja mama.

Petar se zagrcnuo, pokušao, onako zbunjen, doliti malo vina u čašu, vino se prolilo po stolnjaku, teta Katica brzo pogledala u me pa se zagledala u Marinu, kad je moja mama ponovo jauknula, promrsila je:

– Ne znam zašto *ti* jaučeš.

– Netko jauče? – upitao je dundo Matko.

– Nitko! Ovo je skup sretnih ljudi! – opet je bubnuo Petar.

Dundo Matko zagledao se u nj kao da ga je tek sad primijetio i promrsio:

- Ne mogu se sjetiti odakle te poznajem.
- Prošlo ljeto radio sam preko student-servisa u vašem hotelu.
- Govorila sam ti da onaj naš hotel nije za Marinu – uzdahnula je teta Katica.

– A ovu sezonu ne radiš?

– Samo povremeno. U svibnju sam diplomirao, sad čekam ukrcaj.

– Pomorac? – gotovo je zasuzila teta Katica.

– Hajde, stara, što fali pomorcima? – dundo Matko namignuo je Petru. – Da sam mlađi, odmah bih se ukrcao na kruzer.

Nasmijali smo se svi, Marina najglasnije, dundo Matko strogo ju je odmjerio pa zapitao:

– Zašto onda stalno grintaš i govoriš da mrziš kruzere?

***

Nickov je kruzer odlazio iz Grada sutra popodne. U tri. Odmah ujutro pobjegle smo Nicku.

Ili je on pobjegao nama?

Nije ga bilo ni u kući, ni pred kućom, ni na mobitelu.

– U Gradu je! – kratko mi je objasnila Marinina mama. – Kupuje poklončice za svoje tamo.

– Marina, da i mi njemu štogod kupimo?

– Može – odmah se složila i rekla mami da idemo do Grada.

– Je li te gnjavila stara? – upitala sam čim smo zamakle iza ugla.

– Cijelo vrijeme šuti.

– Blago tebi! Meni bi moja cijelo vrijeme brojila.

– Ne znam stoje gore.

– A što kaže Petar?

– Ne razgovaram s njim!

– A čitaš li poruke?

– Samo čitam!

– Što piše?

– Sinoć je previše govorio, žao mu je, bilo mu je neugodno što se zadržao s nama, svi su nešto blebletali pa je blebletao i on, mislio je da ga

nitko ne sluša, moj stari ga je nadmudrio, a Nick će dobiti svoje, on ga je potegao za jezik, žao mu je ako moji prave probleme, bla, bla, bla...

– Nijednom mu nisi odgovorila?

– Ne!

– Mislim da bi trebala. Čini se da mu je ozbiljno žao.

– Tko ga je vukao za jezik?

– Svi! Najviše starci!

– Uvijek si na njegovoj strani!

– Smijem li ja?

– Što?

– Poslati mu porukicu!

– Radije počni s Nickom!

– Ima on svoga posla!

– Ha, ha, ha! Znam što sad u Gradu radi!

– Što?

– Traži nekakav kolač s mjendulima, suhim smokvama, bananama, korom od naranče...

– Bit će da voli kolače.

– Kolač je za te!

– Ha, ha, ha! – sjetila sam se. – Bolje i to nego da mi kupi psa!

– Ništa ne razumijem.

– Šaljem Petru poruku!

– Mene ne spominji!

Već se smješkala i vidjelo se da jedva čeka da se Petar odnekud pojavi.

Zato sam napisala:

Gotov si! Ubit će te Marina!

Čekam spreman na starom mjestu – odgovorio je za sekundu.

Čim je ugledala Petra, Marina mu je sjela u krilo, cmoknula ga, popravila mu frizuru pa upitala je li se odmorio.

– Bože – pomislila sam – ova je moja prijateljica luda. Cijelo se jutro tobože ljuti, tjera ga da piše glupave poruke, glumi uvrijeđenost, a sad mu bez riječi sjeda u krilo, ljubi ga i još mu popravlja frizuru...

– Odmorio? Od čega? Jedva čekam kad ćemo opet tamo.

– Ha! Znala sam! A moja mama jedva će dočekati da nas pošalje!

– Ma, sredit ćemo to!

– Na tvom mjestu, Petre, ja bih se malo ulizivala dundu Matku. Mislim da je na tvojoj strani – rekla sam smijući se.

- Pa naravno da je na mojoj strani! Mi muški se razumijemo!
- Ha, ha! Samo je malo falilo da te već prve večeri ne ukrca na kruzer – nasmijala se i Marina.
- E, imaš pravo! Morat ću pripaziti što govorim! – uozbiljio se Petar, nas dvije opet pukle od smijeha i zaključile da bi najbolje bilo da pred Marininim starcima ne govori ništa.
- Nadrudrit će ga što god rekao.

***

- Tko zna gdje je Nick? – u neko doba prekinula sam Marinino i Petrovo prepričavanje onoga stoje sinoć bilo.
  - Joj! Nismo kupile poklon! – osvijestila se i Marina. – Što ćemo mu kupiti?
  - Jedan dobar vodič kroz Grad. Na engleskom? – predložila sam.
  - I?
  - Ne znam!
  - Ja znani! Kupit ću mu košulju! – rekao je Petar.
  - Što će mu košulja?
  - Da ne ide u poderanoj! I da se sjeti maskerona!
  - Pusti ga na miru! – negodovala je Marina. – Nije mu lako!
  - Vratit će se!
  - To svi kažu!
  - Ozbiljno. Razgovarao sam s njim.
  - Daleko je Amerika!
  - Čini ti se!
  - Daleko od očiju...
  - Vidjet ćeš!
  - Razgovarao si s njim?
  - On je razgovarao sa mnom.
  - I sa mnom!
  - Pa, zašto mu ne vjeruješ?
- Marina je počela šaputati, čula sam svoje ime i ime svoje mame, rekla sam da idem u knjižaru po onaj vodič, a oni neka me pričekaju.
- Slijepa nisam – pomislila sam. – Jasno da mi se Nick ovih nekoliko dana udvarao. Pravila sam se da ne razumijem jer mi je tako bilo jednostavnije. Shvatili su i Petar i Marina. I još o tome razgovarali s njim.

Tko zna što im je rekao. Što misli o meni? Cijelo sam vrijeme glumatala, a on sad, sigurno, misli da sam glupa, slijepa, bešćutna, nezrela balavica. Sprdala sam se s Penelopom, šizila kad je rekao da mora natrag u Grad, cerekala kad je onako okrvavljen stajao pred svima očima me uvjeravajući da će biti kako legenda kaže...

– Izvolite! – čula sam trgovkinju. – Vaš vodič! Kakvu ćete vrećicu?

– Lijepu – jedva sam prošaptala – najljepšu...

Kad sam izašla iz knjižare, Marina me uhvatila za ruku, sve će biti u redu, rekla je i obrisala mi suze.

Petar je, valjda, zaključio da su to ženska posla i nekamo nestao.

***

Bilo je pet do tri kad mi je Marina kucnula na vrata i pružila vrećicu.

– Za tebe! Upravo se ukrcao na brod.

– Otišao? Tako... samo tako...

– Bilo je jako tužno, mama se rasplakala, ja se rasplakala, Nick je u zadnji čas pokušao odgoditi putovanje, da mu stari nije utrpao kofer u auto i odvezao ga, bio bi zakasnio.

– Što je rekao?

– Ništa. A, ne! Rekao je da ti ovo dam.

– Dobro...

– Vratit ću se kasnije.

Ne znam koliko sam vremena to popodne potrošila stojeći pred prozorom. Zurila sam u sve kruzere, jahte, barke ribarice, velike i male, brodove. Mislim da sam ponekom i mahnula.

Nisam čula ni mamu kad je ušla u sobu. Valjda je pokušavala razgovarati sa *mnom*, bila sam u svom filmu, šutjela, mahala rukom brodovima koji su prolazili pa je mama, s razlogom, zaključila da nisam dobro. Osvijestila sam se tek kad me povukla za rukav i jauknula:

– Dušo, jesi bolesna?

– Jesam... Nisam, ne brini se!

– Što ti je?

– Ništa! Malo gledam i sanjarim.

– Sanjariš? Ti? Odmah te vodim liječniku!

– Daj, mama, smiri se! Normalno je malo se ‘otkačiti’.

– Ivana, reci mi što te muči!

- Muči? Ništa! Ovaj, ispit što mi je ostao! – sjetila sam se u zadnji čas.
- Ispit? Dušo, nisam ti ja od jučer, ne podcjenjuj me!
- Oprosti... Malo sam zbunjena.
- Malo? Cijelo popodne stojiš tu i sve nešto sama sa sobom govoriš, mašeš rukama, brišeš suze... Ne mogu te više gledati.
- Evo, prestat ću. Ne brini se!
- Ne ćeš mi reći?
- Ništa se nije dogodilo.
- Smijem li malo pospremiti sobu dok se ti sjetiš?
- Ako baš hoćeš – rekla sam samo da je ‘otkačim’.

Mama je počela slagati policu, uvijek mi je polica bila pretrpana knjigama, olovkama, flomasterima, bilježnicama, papirima, ukosnicama, češljčićima, gomilom gluposti koje su tu morale biti, a uopće mi nisu trebale. Nek ih samo slaže, nek me ništa ne pita, pomislila sam, nisam za razgovor, nisam za razgovor...

Mama je bez riječi, što joj nije bio običaj, sve očistila, sve pospremila, sve premjestila, a, kad je sve bilo gotovo, zapitala:

- Što ćemo s kolačima?
- Joj, mama, ljeto je! Ne ćemo, valjda, sad još početi praviti kolače – prestravila sam se i na samu pomisao o hrpama brašna, šećera, jaja, prljavog posuđa po kuhinji.
- Tko govori o pravljenju kolača?
- Zaboravila si da si kupila kolače? – rekla je pružajući mi onu vrećicu koju je Marina bila ostavila. – Pogledaj, sve se rastopilo!
- Aha! Kolači? Daj da vidim!
- Zaboravila si? Znala sam da ti nije dobro! Hajde, odmori se malo! – zabrinuto mi je pružila toplomjer.

Vrećica se lijepila od rastopljene čokolade, groždice se razletjele, komadići suhe narančine kore žutjeli se iz nekakve čudne nataložene smjese.

– Bila sam zaboravila kolače. Mama, molim te, sve baci, nejestivo je – rekla sam pružajući joj natrag vrećicu.

Za trenutak se iz kuhinje začuo jauk. Nisam reagirala. Jauk se ponovio, ovaj put na vratima sobe.

– Ovo je za te! – po treći je put jauknula mama pružajući mi zamotuljak.

Nick je onu svoju razderanu košulju u kojoj je skakao na maskeron bio smotao na dno vrećice s kolačima i uz nju ostavio ceduljicu:

Bit te kako legenda kaže.

***

– I što sad? – pitala sam Marinu koja se u neko doba pojavila, navalila razgovarati sa mnom o Nicku.

Jadan, rekla je, otišao je tarući suze, ne zna što će sa sobom kad dođe tamo, htio bi natrag, a njegovi već imaju plan. Završio je marketing i sad mora ozbiljno početi raditi u očevoj firmi, sve stoje dosada radio bilo je uhodavanje i upoznavanje posla, otac je razgranao posao, cijela Amerika, ona bogata, za njih zna, sad posao pokušava proširiti po svijetu, ali ne može sam, treba mu povjerljiva i stručna osoba, konkurencija velika, depresija trese svijet...

– Što sad? – ponovila je. – Mene pitaš?

– Koga bih?

– Sebe! Sebe pitaj! Moje je mišljenje nevažno.

– Ja sam za sve kriva?

– Kriva? Ni za što nisi kriva! Dogodilo se!

– I što ću sad? – ponovila sam.

– Sad ćeš – poučila me izivcirana Marina – lijepo odlučiti: ćeš ili ne ćeš biti u vezi s njim.

– U vezi?

– Dala sam mu tvoj *maill*

– I?

– Adresu, broj telefona i mobitela! Kad me već pitaš!

– Ti si na Nickovoj strani?

– Ko i ti što si bila na Petrovoj!

– Jesam li pogriješila?

– Nisi! Nadam se da ne ću ni ja.

Tko bi još i ručak pojeo

Čudila sam se kako mi cijelo popodne ne zvoni mobitel. Obično nisam mogla odoljeti zvrndanju. Ako nije zvala Marina, javio bi se Petar, ili Nikola, ili Marija, ili Branka, Miljenka, Antun... Imam brdo prijatelja i prijateljica, a baš mi se danas nitko ne javlja, kao da znaju da mi je potreban mir. E, baš ću ih sad sve napasti, pomislila sam i dohvatila mobitel.

Bio je, naravno, isključen zvuk.

Sedam neodgovorenih poziva i dvanaest poruka – pročitala sam na ekranu.

Svi su se javili.

A ja mislila obračunati se sa svima.

Baš sam neka!

Naravno da me najviše zagolicao nepoznati broj. A sve poruke došle su baš s njega. Otvarajući prvu, držala sam fige da bude Nick.

I bio je Nick.

A poruke?

Išle su redom ovako:

Upravo smo krenuli. Mislim na te.

Gledam Grad i mašem. Valjda svima.

Ne vidim Grad. Ne gledam ni more, ni nebo. Tugujem.

Jesam li pogodilo kolač?

Zašto se ne javljaš?

Sviđa mi se vodič kroz Grad. Najvažnije mi nisi pokazala.

Stalno si mi u očima. Kako ću sam? Daleko je Grčka. Amerika još dalje.

Spavaš? Kako možeš?

Ubit ću Marinu, pomislila sam, sigurno mu je ona, da ga se riješi, napisala da spavam. Kako je mogla? Zna kako sam.

Ili – možda je tako bolje. Nek misli da mi je svejedno. Lakše će biti i njemu i meni.

Čuvaj mi košulju.

Noć. Što ću bez tebe?

Kad se vratim, hoćeš li sa mnom?

Zašto se ne javljaš? Mislio sam da... Otvori lap-top.

***

Nick je bio *online*. A već mi je bio i poslao poručicu.

Cijelo popodne spavaš. Ja plovim i svaki čas mi dođe da iskočim s ovoga glupog kruzera i vratim se k vama plivajući.

Nemoj iskakati, brzo sam napisala. I, nisam spavala. Mahala sam redom svim brodovima koji su plovili ispred Grada.

Ostani još malo online, molim.

Voljela bih vidjeti fotografije Korinskog prolaza, napisala sam jer sam čitala brojne priče o probijanju Korinta.

Brzo mi je vratio:

Misliš li da sam na ribarskom brodu? Ne prolazimo Korintom, ali fotografirat ću ti grčke otoke.

... Pirej, Atenu, Akropolu, starogrčki teatar, onaj s obronka Akropole, Hefestov hram... nabrojila sam sve čega sam se mogla sjetiti.

Ne ostajem u Ateni osam dana, već sutra popodne letim, ali ne brini se, kupit ću ti vodič kroz Atenu.

Želim vidjeti cijelu Grčku uživo, odgovorila sam bez razmišljanja.

O. K. Dogovorili smo bračno putovanje.

Ne ide to tako, mi smo u 21. stoljeću.

Učinit ću sve što želiš.

Ne želim ništa.

Još lakše. Samo ću doći po te.

Nisam kutija keksa, ni sandučić, ni plinska boca, ni košarica cvijeća.

Sviđa mi se košarica cvijeća.

Gdje ste?

Ne znam, u mraku, negdje na moru.

Blago tebi.

Osjećam se ko zarobljenik.

Pođi do bara...

Ne pijem.

Kad letiš?

Sutra u pet. U utorak sam u San Franciscu.

Sutra je utorak.

Letim prema zapadu.

Ja na sjever. Letim uskoro u Zagreb.

Koliko ostaješ?

Do kraja.

Čega?

Studija.

Koliko vremena?

Ne znam.

Najviše?

Što ćeš kad stigneš?

Nisi odgovorila.

Laku noć.

Dobro jutro.

***

I bilo je jutro. A to je shvatila i moja mama. Opet me pilila: jesi li bolesna, cijelu noć gori svjetlo, što si činila, uvijek ti kažem – sa mnom možeš o svemu razgovarati, zajedno možemo sve riješiti, zašto mi ne vjeruješ...

Pokušala sam je uvjeriti da je sve u redu, budi mirna, rekla sam, ne događa se ništa posebno, malo sam visjela za kompjutorom, nisam odavno, svi su mi se prijatelji s *Facca* sto puta javili, morala sam odgovoriti, jesenski je rok pred vratima, bavila sam se i učenjem...

– E, dobro si se sjetila – povjerovala je. – Jedva sam čekala da se sjetiš učenja. Ide li?

– Naravno, znaš mene.

– Više ništa ne znam.
– Učila sam cijelu noć.
– Hvala Bogu, cijelo si ljeto okolo. Nisi knjigu otvorila.
– Na praznicima sam.
– E, pa sad će rujana. Stisni malo.
– Ne brini se, hoću! Idući bih tjedan u Zagreb. Gore sam sa svojim, lakše mi je učiti.

– Razumijem. Nitko ti od ekipe ovo ljeto nije dolazio?
– Svi su radili.
– Bit će vremena. Prijatelji iz studentskih dana ne zaboravljaju se.
– Imaš pravo.
– Sumnjiva si. Nešto se jutros previše slažeš sa mnom.
– Malo sam pospana.
– E, pa sad nema spavanja. Idem skuhati kavu.

Brzo sam zatvorila kompjutor, mama je znala moju lozinku kao i ja njezinu, nikad nisam primijetila da mi čita *mailove*, ali sigurno je sigurno, pomislila sam. Doduše, mama nikad nije imala ništa protiv mojih prijatelja ni simpatija, ali, znala sam, Nicka bi teško progutala.

– Evo, kavica! – rekla je. – Ja za danas imam plan. Ti ćeš se snaći?
– Naravno, mama – jedva sam dočekala – imam svoga posla.
– Meni je ostalo još nekoliko slobodnih dana, moram ih iskoristiti.
– Slažem se.
– Opet se slažeš? Da ostanem doma?
– Ma, kakvi! Samo mi spremi ručak i slobodna si – rekla sam uobičajenu rečenicu koju bi mama uvijek progutala.

– Večeras ćeš mi pokazati što si učila.
– Hoću, ali, upamti više, nisam u prvom osnovne.
Mama je ručak ostavila u hladnjaku, spremila se i pošla se kupati na obližnji otok.

Kad je vidjela svoju mamu kako odlazi, Marina je odmah kucnula.
– Što ima? – upitala je s vrata.
– Bili smo na *chatu*, cijelo vrijeme.
– Ma koje cijelo vrijeme? Tek si noćas sjela za kompjutor. A ja jučer popodne nisam ni nosom provirila iz kuće. Petar je požio. Popodne me čekao na plaži, sinoć u Gradu. Duguješ mu ispriku.

– Gnjavio te Nick?
– Nije to bila gnjavaža.

- Nego?
- Mislim da je nesretan.
- Zašto je otišao?
- Jesi neka! Zašto je otišao? Morao je. A ti? Jesi li ga i u jednom trenutku ohrabrila?
- Mali se boji?
- Ne glupiraj se! Znaš o čemu govorim.
- Znam. Ali nekako ne mogu vjerovati.
- Ne možeš vjerovati da se zaljubio?
- Ne, čini mi se da to ne ide tako.
- Nego kako?
- Petar je oko tebe trčao sto godina. Svima ste nam bili dodijali.
- Petar je imao vremena. I ja. Nick nije.
- A-ha!
- Razumiješ li?
- Razumijem.
- Hajde, reci mi, kako si ti?
- Danas dobro.
- Jučer si bila... ne znam kako bih rekla.
- Reci!
- Bilo mi je teško gledati te.
- Tako se vidi?
- A-ha, vidi, vidi. Sve se vidi.
- Što se vidi?
- Sviđa ti se Nick, tuguješ što je otišao, bojiš se sama sebi priznati da cijelo vrijeme misliš na nj, da ne znaš što ćeš sa sobom...
- Jesi ti neki psiholog?
- Ne treba biti psiholog! Vidi se iz aviona.
- Kako mama nije vidjela?
- Misliš?
- Otišla je na kupanje.
- Da te ne gleda.
- Rekla ti je?
- Rekla je mojoj mami.
- Što joj je rekla?
- Nada se da će te proći, zaboravit ćeš jer on je otišao.
- Možda mama ima pravo. Tako bi bilo najbolje.

- Vidjet ćemo.
- Jesi li bila u kontaktu s Nickom?
- Ako želiš zaboraviti, najbolje da o njemu ne govorimo.
- Samo danas. *Please!*
- Bila sam. Tuguje. I nervozan je.
- Zašto?
- Ne zna što o svemu ti misliš.
- Zašto me nije pitao?
- Nisi mu dopustila.
- Tako je rekao?
- Da.
- I što je još rekao, ovaj, napisao?
- Mora razgovarati s ocem.
- Zašto?
- Stari ima neke planove s njim. Mora mu objasniti da je teško baviti se reklamiranjem, marketingom tih njihovih brodova, jahti... ni sama ne znam čega li...
- Kako ne znaš?
- Ne znam točno, svakako obiteljski biznis je gradnja i prodaja jedrilica, jahta, manjih brodova za krstarenja, tako nešto.
- I Nick bi to trebao prodavati?
- Da. Stariji brat bavi se nabavom, dizajnom, nadzire radove...
- Ništa lakše!
- Što? Nabavljati potreban materijal, dizajnirati? Znaš kako su zahtjevni ti bogataši, sve im smeta, svi žele nešto posebno...
- Ma, ne mislim na to.
- Nego na što?
- Na prodaju. Bogataši su malo, malo, znaš već... Možeš im prodati što hoćeš.
- Ti to samo misliš. Nije baš tako! Nick kaže da je i njih dohvatila kriza.
- Ameriku? Oni su i počeli.
- Znam, ali to sad nema veze.
- Maloprije sam htjela reći da je taj bogati svijet koji kupuje jahte lako uvjeriti da im treba baš takva i takva... Uostalom, zašto ih ne pitaju što hoće.
- Ma, vidiš, vidiš, već si se unijela u posao.
- Koji posao?

- Taj oko reklame i prodaje.
  - Ne’š ti posla! Sjedneš za kompjutor i sve ti je pod nosom.
  - Napisat ću Nicku što si rekla.
  - Briga me! Napiši što hoćeš!
  - Jedva čekaš da napišem, ha?
  - I što ti je još rekao?
  - Da mora staroga uvjeriti kako se taj posao može raditi s bilo koje točke ovoga svijeta.
  - Ne može baš, moraš biti *in*, znati što reklamiraš, prodaješ, što komu treba, što se traži.
  - Ivana, oduvijek sam mislila da ćeš zaglaviti u nekoj školi predajući engleski.
  - Što fali školi?
  - Ništa, ali, ali... Čini se da bi ti baš ovo ležalo.
  - Prodaja i reklama?
  - A-ha!
  - Ma, da. Ne znam ništa o tome.
  - Možda ne znaš, ali čini mi se da imaš ono nešto, *feeling*, razumiješ?
  - Ne znam baš, ali, iskreno, mislim da bi ti poslovi mogli biti zanimljivi.
  - Eto vidiš! Reći ću Nicku da ima suradnika!
  - Ma, da! Vraćam se u Zagreb sljedeći tjedan.
  - Već?
  - Moram. Ništa ovo ljeto nisam taknula.
  - Ni ja. Sreća što su mi starci po cijele dane zauzeti poslom, inače bi me zadavili.
  - Gdje je Petar?
  - Čeka nas u Gradu.
  - Ne ide mi se.
  - Nick još leti, ne možeš sada *chatati* s njim i moraš malo van da se opustiš. I sve ispričaš Petru. – Koja kundurica, taj tvoj Petar.
  - On je, znaš, na Nickovoj strani.
  - Ne idem van s vama! Samo mi još fali da mi i Petar počne soliti pamet.
  - Ma, ne će! Znaš kako on uvijek prvo promisli pa reče.
- Počele smo se obje smijati jer nam je na pamet pala nezaboravna večer otprije dva dana, brzo smo se spremile i za petnaestak minuta našle Petra na

starom mjestu.

– I tako – odmah je počeo – ode nam Nick.

– Jesi li ti, Petre, danas trebao raditi nešto preko studentservisa? – prekinula ga je Marina.

– Kad sam se probudio, već je bilo kasno.

– Vidiš ti s kim ja imam posla – namignula mi je.

– Još si umoran? – upitala sam.

– Ma, kakvi! A što ti Nick kaže?

– Moj se Petar ne umara tako lako, Ivana. Pojma nemaš kako je izdržljiv.

– Ma, znam. Tko bi bio onako dugo trčao za tobom?

– Samo Petar.

– Naravno, ljubavi. A kad Nick slijeće? – opet je upitao.

– Zaista, Petre, ne znam što bih bez tebe i, da znaš – rekla je vrlo ozbiljno Marina – nikad ne ću zaboraviti kako si bio sa mnom strpljiv.

– Ti to mene za ha?

– Ma, ne! Što ti je? Ne prestaje o tebi govoriti. Navrh glave mi se popela s tobom i tvojom strpljivosti – nastavila sam.

– Nemoj misliti da je svatko takav! – nasjeo je Petar. – Bolje bi ti bilo da se, ako te zanima, odmah ozbiljno pozabaviš Nickom.

– Ispričaj nam kako si objasnio svojim doma i onima s kojima radiš, tobože radiš, svoj izostanak s posla – pravila se gluha Marina.

– Lijepo! Ekipi sam rekao da mi je cura na Otoku, svi su me razumjeli, a doma...

– Ha, a doma?

– Doma da mi je ekipa u kampu na Otoku. Dogovorio sam zamjenu na poslu i došao...

– I svi su ti povjerovali?

– Naravno. Ja sam ozbiljan frajer.

– A da im tu foru opet prodaš?

– Što se mene tiče, može odmah, dušo. A ideš li i ti s nama do Otoka? – obratio mi se.

– Nažalost, ovaj put ne idem. Moram u Zagreb.

– Tako vam se žuri?

– Petre, a da pođemo sutra? – predložila je Marina.

– Može, ljubavi, prvim trajektom ako hoćeš.

– Dat ću vam ključ bakine kuće da, da vam bude... lakše – bubnula sam.

– Super! – odmah je prihvatila Marina.

– Ne treba! Snaći ćemo se! – izgovorio je u isti mah Petar.

Marina se malo zacrvenjela, Petar nas nastavio uvjeravati kako mogu i bez drugoga ključa, velika je kuća, nisu ekskurzija, nema ih sto, pa na kraju zaključio:

– E, da je Nick s nama, bila bi druga stvar. Ovako ne treba!

– Mislila sam da si na poslu, Petre? – odjednom je naše nadmudrivanje prekinula nepoznata gospođa.

– Mama, otkuda ti? – iznenadio se.

– A evo, u prolazu.

– Ne radim danas, zaboravio sam ti reći.

– Ma, lijepo, neka vas, uživajte. Idem ja!

– Dobro, dobro. I mi ćemo brzo! – požurio ju je Petar.

– Ma, da mi je znati koja je od vas dviju Marina! – gospođa se nasmiješila, mahnula i otišla.

Petar se uzvrpoljio, ja se počela smijati, Marina strogo pogledala Petra pa promucala:

– Magarče!

– Oprosti, molim te, Marina, mama zna, i... tata. I drago im je.

– Mogao si mi reći!

– Evo, rekla ti je moja mama!

– U zemlju sam propala.

– Ha, ha, ha! A ja mislila da su ti povjerovali kako tamo na Otoku u kampu s ekipom ljetuješ – smijala sam se.

– Ti, Ivana, prestani se smijati! Čim dođem doma, napisat ću Nicku da ga nijednom danas popodne nisi spomenula. I ne samo to! Ni meni nisi dopustila da o njemu progovorim!

– A ja ću izmisliti kako stalno pogledavaš druge momke!

– sad je i Marina došla k sebi i odmah stala na Petrovu stranu.

– Dobro, sad kad svi sve znamo, kad će zaruke? – pitala sam smijući se i dalje.

– Čim diplomiraš! Ne možemo bez tebe, a, kunem ti se, i Nicka ću pozvati! – zaprijetio mi je Petar.

I tako. Popodne je bilo ugodno, večer, ostali smo malo dulje u Gradu, također.

I sve bi bilo dobro da nisam bila zaboravila pojesti ručak. Doma me dočekala uzrujana mama, rekla da mene čovjek ne može ostaviti ni pet

minuta samu, gora sam od ikakva djeteta, stalno mi netko mora biti za petama, ni nos ne znam obrisati kad se ona makne, i sad ću tu pred njom pojesti ručak da može mirno zaspati.

– Ručak? Tko bi se danas sjetio ručka? – bilo mi je navrh jezika, ali šutjela sam, a ni kompjutor nisam otvarala jer, znala sam, Nick još nije bio sletio.

Tko se zaručuje

Nisam dugo ostala u Zagrebu. Ovaj mi se put žurilo.

Stara ekipa, Mario i Eva, Mladen i Nikica, Ivica i Marija, zvali smo je Marica, bila je na okupu. Radili smo zajedno, redovito išli na konzultacije i diplomirali u drugoj polovini studenoga.

Stvar smo proslavili na studentski način, a nakon nekoliko dana, kad smo se svi već bili opustili, jedno drugomu iskreno smo priznali da imamo isti osjećaj.

– Sve je tako glupo! – govorili smo potišteno. – Umjesto da se veselimo, zezamo, zrakom letimo od sreće, mi smo potišteni i ne znamo što ćemo sa sobom.

– To je normalno! – tješio nas je Mladen koji je jedini bio pri sebi. – Tako se osjećaju svi kad se riješe velikoga stresa! Danima smo paničarili, učili, pisali, mijenjali radove kako je profesorima padalo na pamet, bili nesigurni pa stoput proučavali literaturu, potrebnu i nepotrebnu, sve nam se činilo da nas mogu pitati i ovo i ono, a kad tamo, ništa. Zato smo sad prazni. Ispražnjeni, hoću reći.

– Kog vruga si ti odstudirao? – obično je njegove monologe prekidala Nikica. – Kad te slušam, imam osjećaj da sam na nekoj, nekoj terapijskoj radionici.

– Da nije ovako hladno, sad bismo svi mogli dolje k meni na more – ponavljala sam.

– Hladno? Ovo ti nije ništa! Pročitao sam da nas čeka užasna zima. Piše da će... –nastavljao je Mladen.

– Previše čitaš! – zaustavljao bi ga Ivica.

– Ne čitam više ništa! – odbrusio bi Mladen. – Puna mi je kapa čitanja! Što pročitao, pročitao! Gotovo!

– Čini ti se! Moja mama svake godine čita iste knjige. Ja mislim da je *Starac i more* pročitala pedeset puta – zafrkavala bih ga.

– Tko joj je kriv kad radi u školi!

– A što bi ti? Misliš da će te odmah poslati u kakvu ambasadu. Danas svi znaju engleski – branila me Marica.

– Nisam uopće zabrinut! Ako baš sve propadne, mogu i ja na kakav udaljen otok. U školu. Nedavno sam pročitao...

– Opet? Prestani! Briga nas što si pročitao! I idi na otok, u planinu, kamo te volja. Ja se ne mičem iz Zagreba!

– Ni ja! – slagali su se s Maricom svi, osim mene.

Jedno popodne, obično bismo popodne šetali ili sjedili po kafićima, Eva je primijetila:

– Ti, Ivana, nemaš planova?

– Imam – rekla sam – samo, samo ne znam što će od svega biti.

– Koji planovi? Kakvi planovi? Već imaš posao? – navalili su.

– Nemam! Ali imam nešto drugo..., nekoga!

Ukratko sam im ispričala o Nicku i njegovu posjetu Starome kraju, rekla da je ljeto bilo za pamćenje, momak je drag, stalno smo u vezi, već ima i posao za me, ja se samo moram odlučiti...

– Odluči se što prije! – savjetovao me Ivica. – Nemaš što izgubiti. Kažeš da se posao širi, bude li išlo, evo me k vama.

– Mislim da je dosadan taj bogataški svijet. Samo se natječu. Morat ćeš zapeti – bio je pesimističan Mario.

– Nisu oni neki bogataši, ono, srednja klasa, znaš?

– Što on zna? Cijeli će život ponavljati: *This is a book!* – narugala mu se Eva.

– Neću! Znaš da ne ću! Ja ću to na višoj razini.

– Pa da, pokazat ćeš im *tu books* odjednom! – ozbiljna lica rekao je Ivica.

– Reci nam još štogod o tome Nicku, ne mogu ih više slušati – progovorila je i Marica.

– Pusti – prekinuo ju je njezin Ivica. – Vidiš da je na mukama. Zaljubljena, a boji se.

Bili smo dobri prijatelji, ali nisam mogla s njima razgovarati o Nicku. Kako ću svima objasniti što se proteklog ljeta događalo? Hoće li povjerovati da sam se zatreskala u dva-tri dana? Možda pomisle da trčim za Nickovom lovom. I kako ja uopće znam da je Nick iskren? Na *mail* možeš napisati svašta. Tko zna što radi... Motaju li se oko njega cure? Kako mu mogu vjerovati? Hoću li ih daviti porukama koje su svakodnevno stizale? Što bi pomislili o Nicku da im ispričam kako je trpao more u džepove? Skakao na maskeron?

Obično bih nakon druženja nazivala Marinu i prepričavala joj što se toga dana događalo.

Jedne večeri, a bio je već kraj studenoga, Marina mi je savjetovala da se što prije vratim dolje, ona i Petar požurit će zaruke jer Petar uskoro ide na more.

– Ne mogu! – rekla sam. – Mama me već davi nekim poslom u svojoj školi. Navodno se dogovorila s ravnateljicom da dođem raditi. Jedna kolegica ide na rođiljni. Ne mogu joj reći da mi se ne počinje nešto što ne mogu završiti.

– Vrijeme je da joj kažeš kako stvari stoje. Nick je ozbiljan mladić i doći će po te čim kažeš. I, već gubi strpljenje, znaš?

– Znam, napisao mi je.

– Dolazi na naše zaruke.

– Znam.

– Bezobraznik! To je trebalo biti iznenađenje!

– Što je trebalo biti iznenađenje?

– To da dolazi. Ako ne požuriš, stići će prije tebe.

– Ne će. Brzo se vraćam.

– Ako te zaprosi?

– Ne će! Dogovorili smo se. Još nije vrijeme.

– Jadan, koliko će još čekati?

– Dok budem sigurna. U sebe i u njega.

– Još mu ne vjeruješ?

– Vjerujem, ali znaš već kakav je. Sve mi nalikuje na zafrkanciju. Svako malo stavlja nove fotke na *Face*. Znaš ono: ti i Petar, ljubite se, on u poderanim hlačama, raskrvarenih koljena, mene mama drži pod ruku. Ne znam odakle mu sve te fotke... A, bila sam mu zabranila fotografiranje. Sjećaš se?

– Sigurno mu je poslao Petar. I, nemoj Nicku zamjerati, znaš kakva si bila s njim. On misli da ti malo zafrkancije odgovara...

– Odgovara, ali... Tko me fotografirao dok smo na tvojoj terasi buljili u zvijezde, dok smo preznojeni i umorni išli uz Kneževu ulicu, kad smo sjedili dolje pred kafićem, dok sam onog popodneva kad je Nick otišao stajala za prozorom?

–Ja! I Petar!

– Platit ćete mi! Ne dolazim na vaše zaruke!

– Ha, ha! To je bio dogovor s Nickom, znaš?

– Dogovor?

- A-ha! Shvatio je da te fotografiranje živcira, nije te htio ljutiti, pa smo mi priskočili u pomoć, nisi obraćala pozornost na nas.
- A on je lijepo sve te glupe fotke poredao na *Facebook*.
- Nije sve, ha, ha! I već ti je kupio prsten, znaš?
- Molim?
- Nije ti rekao?
- Nije. Ne vjerujem! Bez moje suglasnosti? Bit će da je i to dio njegove poslovnoameričke žurbe – izgovorila sam sarkastično.
- Kažem ti najozbiljnije – kupio ti je prsten.
- I tko se zaručuje?
- Ne znam, ne znam. Vidjet ćemo.

***

Nick je doletio dan prije zaruka i nije me puštao na miru. Od jutra do večeri stalno je nešto htio.

Sad hajde sa mnom do Grada, sad, molim te, pomogni mi izabrati kravatu, zaludu sam mu govorila da mu kravata uopće ne treba, ne idemo nikamo, sve se događa ovdje u kući, sad nije bio zadovoljan poklonom koji je donio Marini, pa je htio kupiti drugi, rekla sam da je zlatna narukvica lijep dar, da se ne brine, imat će se kad isprсити – kad se budu vjenčavali – sad je htio sa mnom razgovarati o nekakvom iznenađenju, sad...

Na kraju sam izgubila živce jer sam pomagala mami oko torte, a on stalno zivkao, pa sam rekla:

– Dobro, čovječe, što ti je? Što si nervozan? Tko se zaručuje? Marina i Petar ili ti?

– Ja, ovaj, još ne znam...

Nasmijala sam se i prekinula vezu.

Formalni je dio zaruka prošao formalno: lijepo je došao Petar s ocem i majkom, teta Katica spravila večeru, moja mama donijela tortu, navratilo je još nekoliko susjeda koji su znali što se događa, Marina i Petar pred svima su priznali, malo smo ih tlačili, zapitkivali, zadirkivali, da se vole i kane vjenčati, a onda je počela zabava.

Ne znam zašto svi misle da žene previše govore.

Najglasniji su bili očeви.

I već su imali plan: Petar ide na brod, Marina će raditi sa svojim starim u hotelskoj administraciji, sad, kad je pri završetku studija, već može

zaozbiljno raditi, ako je tko pogleda, imat će problem, lijepo će ih vjenčati čim se Petar vrati, mogu izabrati kuću u kojoj će živjeti, ovu Marininu ili onu Petrovu, obje su velike, oni će svi odmah u mirovinu, već im je svima puna kapa posla i svega što ide s tim, nekamo će se izgubiti da ne bi morali služiti mlade, Marinini mogu na Otok, a i Petrovi će k njima kad im dosadi Grad.

Mame su, i moja se slagala, bile u drugom filmu. Nema ljepše stvari od čuvanja unučadi, mislile su, lijepo ih hraniš, presvlačiš, kupraš, vodiš u šetnju, brineš im guzu i nos, a bolje da se dečko rodi prvi, jer brat je brat, uvijek uz svoju sekicu...

– Ovdje nešto fali! – prekinuo ih je Petar kad je shvatio da su dva oca već dobro popila, a naše tri mame razgovaraju ko da se oduvijek poznaju.

– Dogovorili smo se da će zaruke biti samo u najužemu krugu – čuo ga je otac. – Ako ste htjeli goste, trebali ste nam reći! Ali, ne brini se! Sve ćemo ispraviti kad se budete vjenčali.

– Hajde, Petre, ne gnjavi ljude! – rekla sam. – Vidiš kako lijepo razgovaraju.

– Pa, da. Ko da nas ovdje nema.

– Pusti ih da se malo bolje upoznaju.

– Bojim se da će to upoznavanje trajati do sutra ujutro.

– Opet se nešto buniš? –animalo je njegova oca.

– Bunim, naravno.

– Sine, večeras je tvoja, ovaj, tvoja i Marinina večer, kažite!

– Nemam ja što reći!

– Pa što gnjaviš? Baš lijepo razgovaramo. Da nema nas starih, vi biste tu cijelo vrijeme šutjeli.

– Upravo ti pokušavam objasniti. Od vas ne možemo doći do riječi!

– Ima Petar pravo – uplela se moja mama. – Tko je ovdje večeras najvažniji?

– Nick! – rekao je Petar.

– Pusti, Petre, možda nije pravi trenutak! – ušutkavala ga je Marina.

– Ma, vraga nije! Putujem za dva dana! Kako će sam?

– Nije sam! – pobunila sam se. – Ovdje smo i Marina i ja.

– Hajde, Nick, što te muči? – upitao je dundo Matko.

– Ovaj... – uzvrtio se Nick – bojim se da sam pogriješio.

Onda je počeo spominjati svoga oca i majku, iznenađenje, pismo koje njegov stari nije napisao, neugodu zbog nekakvih običaja..., a, što je dulje

govorio, glas mu je bio tiši i nesigurniji. Svi su zašutjeli gledajući u nj, očekivalo se nešto, nešto što Nick nije mogao izgovoriti.

– Što ti je? – upitala sam ga približivši mu se.

– Ovo je za te! Otvori! – rekao je tiho pružajući mi malenu kutijicu.

– Prsten? – skamenila sam se.

Naravno da su svi vidjeli što se događa. Samo, pravili su se slijepi i gluhi. Čekala se reakcija moje mame.

Kako se mami oduzeo dar govora, uskočio je dundo Matko. Podiži čašu, veselo je nazdravio:

– Čestitam ti, Jadranka moja, od večeras nismo samo susjedi. Postajemo svojta!

– Bravo, Nick! – skočile su za njim Marinina i Petrova mama uzbuđeno otirući suze radosnice. – Ništa ljepše nije se moglo dogoditi.

– A ja mislila da si ovdje zbog mene i Petra – tobože se iznenadila Marina.

– I ja sam... luda mislila isto – prošaptala je moja mama.

– Ma, kakvi! – Petar je došao na svoje. – Mjesecima ovo spremamo!

– I ništa nam nisi rekao? Dobit ćeš ti svoje! – zapriprijetio mu otac.

– Mje... secima... – opet je prošaptala moja mama.

– Muškarci znaju čuvati tajne! – nije se dao Petar.

– Taj... ne? – šaptala je i dalje moja mama.

– Naravno da znaju, sine, samo muškarci!

– Hajde sad, vas dvojica. Nemojte da mi dođe zlo. Nema većih kundurica od vas muških – nasmijala im se Petrova mama.

– Bravo, Marija! – s njom se odmah složila i teta Katica. – Najgore su muške kundurice!

– Matko, čuješ li što nam govore? – Petrov otac zatražio je od dunda Matka pomoć.

– Neka govore, neka govore! Samo govore!

– Ma tko samo govori? Da nema nas... – opet se javila teta Katica.

Dundo Matko i Petrov otac u isti su tren podigli čaše smijući se, glasno nazdravili svojim suprugama i odmah se složili da one u svemu imaju pravo, bez njih se ne mogu ni popiškiti, nema se tu što reći i to je uvijek tako.

U neko doba smijeh je popustio, svi su sjeli, nalili opet čaše, a onda se dundo Matko, valjda, sjetio zbog čega smo svi na okupu i upitao Petra:

– I tako, Petre, jeste li već i zajedničku svadbu isplanirali?

– Koju svadbu? – moja mama počela je dolaziti k sebi.

– Nismo! Još! Ali to je odlična ideja! Hoćemo li, Nick? – oduševio se Petar.

Naravno da Nicku nitko ništa cijelu večer nije prevodio, zbunjeno je ustajao na noge kad bi i ostali ustali, malo bi tako stajao, a onda još zbunjeniji sjeo. Sad je shvatio da mu se Petar obraća, pogledao je u mene, opet ustao i stao.

– Hoćemo li ili ne ćemo? – ponovio je Petar, dundo Matko preveo, Nick oduševljeno pristao.

I sjeo.

– Jooj! – bila je to moja mama.

Sad su svi zapljeskali, Marina poljubila prvo mene pa Nicka, Petar samo mene, dundo Matko nazdravio svima, Petrov otac isto tako, sve tri mame, svaka iz svojih razloga, otrle suze...

Nick je shvatio da je trenutak važan, približio mi se, poljubio me u obraz i htio, vidjela sam, nešto reći.

Ali opet se prolomio pljesak, zazveckale su čaše, netko je pustio *Jute san se zajubija* i zabava se nastavila.

– Zašto mene nitko ništa nije pitao? – pokušala sam, ali tko bi bio u takvoj atmosferi još i mene u čuo.

Teško je voditi ozbiljne razgovore

U neko doba sutra popodne, jer svi smo spavali do popodneva, na vratima nam se pojavio Nick. Došao sam razgovarati s tvojom mamom, rekao je, dundo Matko ga je poslao i objasnio mu kako se to kod nas radi, što se od njega očekuje, kakav je red.

– Hoćeš li ti prevoditi? Molim te!

– Mislim da ne će trebati. Moja mama razumije engleski.

– Ovaj, ipak, volio bih da budeš s nama.

– Neće te pojesti!

– Ne ću, ne boj se! – složila se mama, na hrvatskom, naravno, i uvela ga u boravak.

Nisam htjela prisluškivati.

Ali, tko bi odolio?

Nick je mami lijepo objasnio kako stvari stoje, rekao je da smo zaljubljeni par, ili barem pola para, jer on je zaljubljen preko ušiju, da su njegovi oduševljeni, jedva čekaju vidjeti me, i njegov otac htio je s njim u prošnju, jedva ga je zaustavio, pa je htio napisati pismo, slično onomu kakvo smo pročitali tamo na Otoku, opet ga je jedva zaustavio, u dvadeset prvom smo stoljeću, objasnio mu je, sad shvaća da je pogriješio, ne poznaje baš našu tradiciju i običaje, u Americi je manje formalnosti, ovako mu se više sviđa, žao mu je, bolje bi i ozbiljnije bilo da je i stari sinoć bio s nama, ali...

Mama je šutjela i slušala, nekoliko ga puta zaustavila tražeći da govori sporije, a, kad je Nick završio, jednostavno rekla:

– Ivana, uđi! Znam da si za vratima!

Ušla sam malčice posramljena, eto, bilo mi je lakše jer Nick je nije razumio i malčice, vruga malčice, potpuno zbunjena jer mama se nije bunila, nije jaukala, nije prigovarala.

– Sad prevodi! – zapovjedila mije. – Reci Nicku da nemam ništa protiv!
Drag je i pametan mladić!

Nije mi vrug dao mira pa sam upitala:

– Kako znaš da je pametan?

– Preskači glupa, provokativna pitanja i dosjetke! – zapovjedila je, što, jasno, Nicku nisam prevela.

– Dakle, mogu reći da se u neku ruku radujem – nastavila je.

– U koju? – opet nisam mogla odoljeti.

Mama je okrenula očima što je bio znak da se konačno priberem i, da spasi situaciju, rekla:

– Nick dakle izgleda dobar i pametan mladić, ali ništa više ne znamo o njemu.

– Moja mama zna da si ti dobar i pametan mladić – prevela sam.

– Ali? – pogodio je Nick.

Sad sam se zbunila ja.

– Ali – nastavila je mama na nekakvom engleskom – Nick, oprost, idem po Matka. Ivana je neozbiljna. Ne bih htjela da među nama dođe do nesporazuma već prvi dan.

– Nemojte, teta Jadranka! Ovo je naša stvar. A, ja ću nekako znati je li vam Ivana sve lijepo i točno prevela.

– Ne poznaješ ti Ivanu! Luda je!

I to je Nick razumio jer mama je, gledajući u me, sve cupkala prstom po čelu.

– Imate li kakvih planova? – nije se dala zbuniti. – Gdje biste živjeli?

– Mama, molim te, nemoj! To su preozbiljna pitanja. Još ne znamo. Nismo o tome razgovarali... Pusti malo da se dogovorimo.

Mama je sad gledala Nicka očekujući odgovor.

– Ne razumijem, oprostite...

– Mama pita kako je u Americi – pokušala sam.

– Ne pita! Nisam čuo *Amerika* – negodovao je.

– Mama misli da bismo sad odmah trebali znati gdje ćemo živjeti.

– Isto misli i moj otac!

– Bravo! – oduševala se mama. – Pozdravi mi oca!

– Dakle – zamučao je Nick – ne znam...

– Toga sam se i bojala!

– Mama se boji – prevela sam.

– Od koga? – pitao je zabrinuto Nick.

– Pitala sam gdje ćete živjeti.

– Ne znamo – odgovorila sam umjesto Nicka.

– Znala sam.

– Mama je znala.

– Ne ćete mi reći?

– Želim reći, ali ne znam kako.

– Nick ne zna kako bi ti rekao.

– Smijem li?

– Reci, reci! Sve treba reći, o svemu razgovarati... – potaknula ga je kad je uhvatila konce.

– Glavnina posla vrti se oko San Diega, bavimo se proizvodnjom, dizajniranjem, prodajom jahti, jedrilica, glisera, manjih brodića, to znate?

– Da, znam. A gdje vi točno živite?

– Monterey, San Diego, Los Angeles – svuda, prema potrebi.

– A-ha! I svagdje imate kuću?

– Tata je najviše u Montereyu, tamo je naša obiteljska kuća, Mitch, moj brat, i ja više smo u San Diegu i Los Angelesu, tamo imamo unajmljene stanove...

– A gdje ćete sada biti vas dvoje?

– ja bih malo ovdje, malo tamo, malo svagdje okolo!

Mama je razumjela, a ja ipak prevela jer mi se odgovor svidio.

– Misliš ti tamo, Ivana ovdje? – upitala je.

– Ne, ne! Marketing je, znate, zahtjevan posao. Stalno se putuje, stalno k novim tržištima, mora te svagdje biti, valja poznavati svačije navike, potrebe... Trenutačno je najviše narudžbi iz Indije i Kine, vjerovali ili ne.

– Vjerujem, vjerujem. Logično – zaključila je mama i upitala hoće li on putovati do Indije i Kine, a ja sama visjeti u Kaliforniji.

– Nekako ćemo uskladiti stvari. Dosta se toga obavlja i kompjutorski...

– A-ha! Ona će kompjutorski, ti letaš okolo?

– Što ti je, mama?

– Prevedi!

– Mama misli da je to kompjutorski mačak u vreći! Bilo bi bolje stalno putovati – brzo sam izgovorila da mama ne bi razumjela.

– To je teško! Dodijati će ti!

– Što je teško? – razumjela je mama.

– Sve uskladiti, sve stići, svakomu ugoditi! – Nick je govorio o poslu.

– A ti se navalio ženiti?

– Mislio sam na posao, ne na...

– A, posao je, jasno, na prvom mjestu? – nastavila je.

– Mama misli, a to je na prvom mjestu, da je posao dobar

– *ispravila* sam mamu, koja je počela petljati engleski, da Nick ne shvati što je rekla.

– Ima mama *feeling* za biznis, ha?

– Ma da nije te njezine škole, ne znam gdje bi joj bio kraj! – našalila sam se na račun svoje mame koja po cijele dane nije izlazila iz škole.

– I što ćete sada? – mama se vratila na temu.

– Moram dan-dva okolo, obaviti neki posao umjesto brata... Onda, onda... – pogledao je u me.

– Odlaziš na dan-dva, a onda se vraćaš? – priupitala je mama.

– Tako je! Smije li Ivana sa mnom?

– Kako ona kaže. Ne ću se miješati. Marketing, kažeš?

– Da. Vidite, smisao je našega posla ponuditi ono što potrošači traže. Zato ih valja poznavati, pogoditi njihove potrebe, prohtjeve, kako hoćete. A to nije lako, jer svi kupce zasiplju marketinškim porukama. Od jutra do sutra. A marketing je važan. Marketing ne smijete nikomu prepustiti, to morate sami...

– Zato stalno putuješ?

– Tako je, gospođo Jadranka! Moram. I još nešto: u ovom poslu morate biti drukčiji da ne dosadite ljudima...

– Drukčiji?

– Da! Posebni. Razlikovati se od drugih.

– A-ha?

– Jer sve već viđeno – dosadi!

– Razumijem...

– Mislim da bi Ivana trebala – potpuno se uživio Nick – barem prvo vrijeme, putovati sa mnom. Da nauči osnovne stvari. Onda ćemo se dogovoriti. Teško je ženama putovati. Znae već?

– Znam, znam... – sad je mama jedva progovorila.

– Ne žalostite se – Nick je prepoznao tugu u maminu glasu.

– Ne ću je ostavljati samu. Sve ćemo srediti. Danas to lakše ide...

– I kupuju li ljudi ta vaša skupa plovila?

– Dobro pitanje! – zagrijao se Nick. – San Diego se još drži, ali vjerojatno znate da je prodaja posljednjih godina stagnirala. Više od 40%.

– 40%?

– Da, da! Zato trebamo nova tržišta.

– I koliko košta jedna vaša jahta? – zanimalo je mamu.

– Ovisi, gospođo Jadranka, ovisi...

Da dundo Matko nije zakucao, odvukao mamu na večeru, a Nicka i mene obavijestio u kojoj nas piceriji Petar i Marina čekaju, tko zna kad bi ovaj razgovor bio završio.

Kad je mama otišla, Nick je stao preda me i upitao:

– Što misliš, je li teta Jadranka zadovoljna?

– Ne znam – rekla sam. – Vidjet ćemo.

– Nešto sam pogriješio?

– Nisi, nisi. Samo, eto, mislila sam da će biti malo lakše razgovarati s mamom.

– Zato si na početku prosipala šale? Na moj i mamin račun.

– Da.

– E, pa nisi bila nimalo duhovita!

– Razumio si?

– Većinom! Baš si našla priliku za glupiranje.

– Htjela sam vam olakšati stvar.

– Nisi uspjela!

– Ima li to ikakve veze s marketingom?

– Opet?

– Oprosti! Ne znam što mi je.

– Ja znam! Zbunjena si!

– Jesam! Priznajem. Sve se nekako brzo dogodilo.

– Je li ti žao?

– Što?

– Što se dogodilo.

– Nije, Nick, nije. I... – stala sam.

Prišao je, zagrlio me i šapnuo:

– Ja sam za sve kriv. Jer mi se žuri.

– Jesi li, ne daj, Bože, bolestan? – opet sam se podsmjehnula jer, .. .eto tako.

– E, sad ćemo vidjeti – rekao je, opasno mi se približio i počeo me ljubiti šapci: – Nisam bolestan! Nema nikakve cure u Americi koja me čeka. Ludim zbog tebe, letim svijetom misleći samo na te, sad ćemo vidjeti hoćeš li sa mnom, još mi nisi rekla da me voliš. Čekam...Čekam! – ponovio je gledajući me u oči.

Nisam mogla progovoriti.

– Ne znaš?

I dalje sam ga bez riječi gledala.

– Znaš?

Kimnula sam glavom.

– Voliš me?

Opet sam kimnula.

– Ljubavi – šapnuo je – znam. Zato sam ovdje. Hajde, progovori!

– Volim te! Ne znam zašto...

– Zato što sam dobar i pametan mladić – nasmijao se i opet me počeo ljubiti.

– Ne dopuštam zafrkanciju na račun svoje mame! – konačno sam došla do riječi.

– Ma, bravo! Mislio sam da ne ćeš progovoriti do sutra.

– Zbunio si me! Namjerno.

– Morao sam te poljubiti. Da, da... da budem... siguran.

– Vidi, vidi. Tko sad muca?

–Ja. I nije mi neugodno. A ti, Ivana, upamti, teško je voditi ozbiljne razgovore, na što god da se odnose.

–Još malo i počeo ću ti dijeliti lekcije o marketingu.

– E, baš mi je drago da si došla k sebi. Ideš ili ne ideš sa mnom?

– Voljela bih, ali moram razgovarati s mamom.

Djeca brzo rastu

Nisam pošla. Bit će vremena, i mama će biti zadovoljnija i mirnija – tako sam objašnjavala Nicku i sebi svoju odluku.

A mama me posjela na kauč i počela:

– Iskreno, nisam se ovomu nadala.

– Čemu?

– Amerikancu, ovaj, Nicku! Uvijek sam mislila da ćeš naći nekoga odavde, našeg, tko nam je bliže.

– Ali, mama, nije Amerika preko svijeta. Hoću reći, danas je lakše i putovati i raditi na daljinu...

– Znam, znam. Nisam to htjela reći. Bojim se toga njegova posla. Ako ne budete stalno zajedno, svašta se može dogoditi, i tebi i njemu, ljudi padaju u iskušenja, mijenjaju se, znaš već... Bojim se da se povijest, obiteljska povijest, ne ponovi...

– Ne će, ne će, vidjet ćeš, ništa se ne će ponoviti.

– Daj, Bože, ćerco, da se ne ponovi – rekla je i zagledala se kroz prozor. Zнала sam da misli o mome ocu.

Bili su sretan i skladan par sve dok jednoga dana šefovi nisu tati ponudili bolji posao. Vjenčali su se na brzinu, tata otišao s firmom u kojoj je bio zaposlen, projektirao brane, hidrocentrale, nasipe, kanale po daljem i bližem Istoku, lijepo zarađivao, kupio kuću u kojoj nas dvije živimo, i to blizu poznatih ljudi s Otoka da mama ima društvo, napredovao, dolazio doma nekoliko puta godišnje, ostajao po mjesec-dva pa opet odlazio.

Onda je jednoga dana dobio ponudu koju nije mogao odbiti: otići će u Australiju, raditi s timom stranih stručnjaka na projektu navodnjavanja pustinjškoga područja gdje će niknuti naselja, tvornice, oranice, zaradit će u godinu dana za koliko bi negdje drugdje morao raditi tri, riješit će sve probleme, vratit će se materijalno osiguran i sretan. Mami je bilo teško, ali je pristala. Što i kako se događalo u Australiji, nisam pitala, znala sam da mama nerado o tome govori, razveli su se ne videći jedno drugo, advokati su riješili stvar, mama dobila kuću, mene i neka mjesečna primanja, tata se javljao često, povremeno slao pakete...

Ali rijetko je dolazio.

Možda dva-tri puta u cijelo vrijeme.

Sve se događalo kad sam imala pet-šest godina, tako da svoga tatu najbolje poznajem... s fotografija iz sretnijih vremena.

I dalje živi u Australiji, oženjen, dvoje djece, sin i kći, moji polubrat i polusestra su blizanci osam godina mlađi od mene.

– Možda ih uskoro susretnem – rekla sam glasno jer to mi je bila najjača, najčešća, najdublja nada.

– Koga? – pitala je mama okrenuvši se od prozora – Jessicu i Toma, mama.

– Dođi, sjedni pokraj mene – rekla je – vrijeme je da o tome porazgovaramo. Kad se sve to događalo, bila si premalena, kasnije... kasnije si imala svoje društvo, bila sretno dijete i nisam te htjela opterećivati.

– Sad ćeš me opteretiti?

– Ne vjerujem, odrasla si i pametna, shvatit ćeš.

– Dobro, reci sve, vrijeme je da znam.

– Tvoj otac dobar je čovjek i vrhunski stručnjak, imao je ponuda, poslovnih, sa svih strana. Najbolja je bila ona iz Australije. Malo sam se protivila njegovu odlasku jer smo sve vitalne stvari već bili riješili, ali, kad je spomenuo daljnje usavršavanje u struci, pristala sam. Znala sam da mu to mnogo znači.

– Više od nas dviju?

– Ma, ne! Daleko od toga. Samo... daleko je Australija. Nije više redovito dolazio, radio je za neku njihovu tvrtku, posao za poslom i, eto, dogodilo se.

– Ta žena. Njegove je struke, radili su, putovali zajedno...

– A-ha! Razumijem. I kako ti je rekao?

– Nikako. Sama sam shvatila.

– Sama?

– U tim stvarima ženama ne možeš muljati.

– Je l' ti to meni hoćeš reći da pripazim na Nicka?

– Ne govorimo sada o Nicku.

.– Oprosti!

– Ali, ako bude puno izvan kuće, bez tebe okolo..., pripazi. Čudna su neka vremena došla.

– Ma, daj! Vremena su vazda ista. I pogriješke. Zašto nisi pošla za njim?

– Doduše, tražio je da dođemo; kad sad vratim stvari unatrag, mislim da je najuporniji bio baš u vrijeme kad je ta veza počinjala. Stalno je zvao, za svakoga pitao, molio me da se preselimo...

– Eto vidiš! Mogle smo poći.

– Nismo. Već sam tada znala da nešto nije u redu. Nije bio isti. Uvijek se radovao povratku, brojio dane i noći, danima prije dolaska nazivao, planirao izlete, zabave, sve...

– I ti si znala da je sve u redu?

– Nikad mi na pamet nije palo ništa drugo. To se osjeti.

– Samo osjeti?

– Znala sam i po drugim stvarima.

– Nije bio s nama. Kojim stvarima?

– Mnogim, po glasu, kratkim telefonskim razgovorima, po tome što se nije sjećao o čemu smo prethodni put razgovarali, po...

– Tata je često slao pakete, sjećaš se?

– Da, da. Zašto mi nisi dopuštala da nosim prelijepu haljinicu koje je tata slao? Nitko takve ovdje nije imao.

– Dušo, sjećaš se... – gotovo je proplakala. – Tata je bio skoro godinu dana tamo kad se dogodilo prvi put.

– Što se dogodilo?

– Sve te lijepe haljinice, cipelice, hlačice, a paket ih je bio pun, bile su ti premalene.

Prvi mu put nisam prigovorila, ali kad se stvar ponovila, nazvala sam ga i otvoreno pitala što se događa.

– Ne razumijem.

– Tata je izgubio osjećaj da ti rasteš, znaš kako djeca brzo rastu, prvo sam pomislila da je to normalno, dugo ga nije bilo, čovjek je prezaposlen, na kraju shvatila da je nešto drugo posrijedi. Dalje znaš?

– Znam.

– I zato bih voljela da... da se ne dogodi opet isto.

– Ne će! Ne brini se, Nick ne će dugo izbivati, ovaj posao je drukčiji.

– Valjda. Iako, mislila sam da ćeš iz ove naše situacije ponešto zaključiti i... naučiti. Možda sam ti sve ovo trebala ispričati ranije?

– Ne brini se, mama, ne će se ponoviti. Znam da ti je bilo teško, zato ne ću dopustiti.

– Čini ti se. Nađi mi nekoga tko je učio iz iskustva drugih! Sve treba proći sam. Tako ti je to...

Mama se opet zagledala kroz prozor, znala sam da joj malo, samo malo treba da opet zaplače pa sam, da joj skrenem misli, zapitala:

– I, dobro, što si činila s mojim haljinicama, cipelicama, hlačicama? Svaki sam ih put danima tražila po ormarima.

– Ha, sjećaš se da je tata i kasnije znao poslati paketić za Božić, a mi smo redovito nekoliko dana nakon što bi paket stigao išle u kupnju?

– Da zaboravim paket?

– A-ha!

– A ja mislila da ti ne voliš tatu.

– Djeca ko djeca...

– Što si činila s mojim...

– Ništa se nije izgubilo, ništa nisam bacila. U školi je puno djece, znaš?

– I sve si im nosila?

– Sve ti je bilo premaleno, osim onoga šala na kvadratiće, sjećaš se?

– Još ga imam.

– Znam, dušo, znam. Neka imaš. Čuvaj ga!

– Misliš li da bih trebala nazvati tatu?

– Hoćeš da ga nazovem ja?

– Voljela bi?

– Ne znam, više ne znam, dugo se nismo čuli. Možda bolje da to ti obaviš...

– Napisat ću mu *mail*.

– Ako ti je tako lakše, napiši. Iako, mislim da bi ti se obradovao.

Predugo sam razmišljala što i kako bih rekla kad se tata javi – i odustala.

Bit će vremena, pomislila sam, i odgodila razgovor. A uvijek mu mogu poslati *mail*, tješila sam se, iako sam znala da mama ima pravo.

Neke stvari ne možeš napisati, treba ih reći.

U Novom svijetu

Petar se ukrcao na brod početkom prosinca, ja otišla u Ameriku malo nakon Božića. Nick je poslovno bio na nekakvom sajmu za jahtaše u Francuskoj, svratio k nama, zadržao se nekoliko dana, a onda smo zajedno otputovali.

Naravno da je rastanak s mamom bio dirljiv i napet.

– Čuvaj je! – jedva je prošaptala obraćajući se Nicku.

Nick je shvatio da mama govori o nečem važnom pa je kimao glavom i ganuto potvrdio:

– *Yes, yes...*

– Hoće li biti sama?

– *Yes, yes...*

– Nema nikoga svoga. Budi uz nju dan i noć.

– *Yes, yes...*

– Tko će joj pomagati u tom poslu?

– *Yes, yes...*

– Javljajte mi se telefonom.

– Hoćemo, mama – prekinula sam Nicka – javljat ćemo ti se često. I redovito ću te izvješćivati što se događa – *mailom*. I, mama, i meni će biti teško bez tebe...

– Znam, dušo, znam... – mama se rasplakala, ja otrla suze, prvo njoj pa sebi, Nick nas obje zagrlio i po stoti put ponovio da će se o svemu brinuti, da će sve biti u redu, ako bude problema, vraćamo se ovamo u Stari kraj zajedno...

***

Montereyje prekrasan gradić. Kažem gradić jer, kad poslije New Yorka, San Francisca, Oaklanda dođeš u Monterey, osjetiš se kao doma.

S objiju strana ulica obiteljske kuće s vrtovima i cvjetnjacima, najviša zgrada, hotel, četiri kata, obala – pod nogama pijesak, pred tobom more, beskrajno, modro, moćno...

Tko bi rekao da je Pacifik?

Ili su sva mora na ovom svijetu slična?

A povijest govori iz svake zgrade, svakog trga, svih uglova. I sve je u znaku prvoga: ovdje je prvo kalifornijsko kazalište, prva knjižnica, prva državna škola, prvi i najpriznatiji centar za učenje svih stranih jezika u svijetu po kojem je Monterey prozvan *The Language Capital of the World*, ovdje je Steinbeck stvarao *Istočno od raja*, Cannery Row učinio besmrtnom, Robert Louis Stevenson pisao i *The Old Pacific i Capital*, Henry Miller... ovdje je na Monterey Jazz Festivalu prvi put pred publikom nastupila nekad slavna Janis Joplin...

Ovdje je i mnogo naših. Koji nisu zaboravili da su naši. Pa su na vijest da je još netko novi došao požurili upoznati me. Bilo mi je neugodno i malo smiješno jer su se svi trudili govoriti hrvatski koji, naravno, nisam razumjela. Onda im je

Nickov otac objasnio da se ne moraju mučiti, bolje govorim engleski nego hrvatski, a neka pripaze i s engleskim jer mala će im, sigurno, brojiti pogriješke, to joj je posao, mislila je da će biti profesorica, ali, vidiš, tko zna, čini se da se stvari razvijaju drukčije...

Tako smo govorili isključivo engleski, a, kad bi se gosti razišli, napominjala sam Nicku kako je prije samo nekoliko mjeseci obećavao da će, kad se vrati k meni, vladati hrvatskim ko da mu je materinski jezik, a sad – ništa.

- Sad nemam vremena – izvlačio se – stisnuo nas posao i gosti...
- Ne razumijem! – ponavljala sam uporno dok Nick nije upamtio.
- Ne razumijem. *I don't understand?*

A svi naši su, naravno, pitali za Stari kraj, spominjali ljude i krajeve koje nikad nisam čula ni vidjela, vrtjeli glavama, zaključivali da su svi mladi na ovom svijetu isti.

– Kad je riječ o Starom kraju, oni žive u pričama iz prošloga stoljeća – opravdavao ih je Nick.

I svi su nas pozivali k sebi na večere.

- To ćemo poslije vjenčanja! – preduhitrio bi Nick moju zbunjenost.
- Hoćemo! – slagala sam se s njim.
- Na vama je samo da izaberete mjesto, nemojte previše čekati – jedva bi dočekao Nickov otac. – Sve ostalo moja je briga.

***

Morali smo izabrati mjesto. A to je bilo najteže, jer, koliko god da je izbor bio naš, svi su imali mišljenje. I Nickovi roditelji, i brat, i ugledni gosti, i poslovni partneri kojih je cijela rijeka svakodnevno protjecala kroz urede i kuću. *Mailom* su nam slali fotografije, preporuke, pogodnosti mjesta u kojima su nazočili nezaboravnim, romantičnim vjenčanjima, ručkovima, večerama... Dobivala sam i fotografije vjenčanica, cipelica, vjenčića, buketa koje sam redovito, ne pogledavši ih, brisala.

Nick se slagao sa mnom, nije čovjek od velike pompe, govorio je, napraviti ćemo sve na svoju ruku, jednostavno i lijepo, što ćemo pamtiti do kraja života.

Na kraju smo se usuglasili. U užem izboru ostali su San Diego, Yosemite National Park, Sacramento, Santa Barbara, Carmelbythe-Sea.

– Ja bih Yosemite – rekao je Nick.

– Zašto?

– Jer je to najljepše mjesto za vjenčanja na svijetu.

– Kako znaš?

– Vidiš, ovdje tako piše. I najveći broj mladih izabire baš Yosemite.

– A Sacramento? Romantično i poetično, vidiš – piše.

– I Santa Barbara je romantična, tamo zvona najljepše zvone.

– Gdje je Santa Barbara?

– Blizu. A udaljenost nije važna, znaš?

– Je li? Nije? Pogledaj ovo! – smijući se, vrškom kemijske pokazala sam mu reklamu i *mail* adresu agencije iz Grada koja je bila prva na listi vjenčanja izvan Amerike. Na fotki sretan par pleše, u pozadini Stara gradska luka, Zidine...

– O tome smo razgovarali, dušo... i dogovorili se... – rekao je zbunjeno.

– Ali, ako ti želiš, ovaj, ako si promijenila mišljenje, morat ćemo...

– Ma, nisam, nisam. Zamisli da sad mami i Marini javimo kako svi dolazimo tamo!

– Ha, ha! Ubila bi nas Marina. Je li se danas javljala?

– Pet puta. Mama je nervozna, piše, Petar se ljuti na nas jer ne može stići na vjenčanje, bit će još na brodu, njezini roditelji ne dolaze, organizirat će *party* kad se pojavimo tamo.

– Što je s tvojom ekipom iz Zagreba?

– Ivica još nije našao posao. Ozbiljno je zainteresiran za marketing na našem tržištu.

– Kojem našem tržištu?

- Mislila sam onom tamo. Hrvatskom, balkanskom...
- Razgovarat ćemo s tatom. Mislim da je ideja dobra.
- Znači li to da mi ne ćemo morati odlaziti tamo?
- Odlazit ćemo, ljubavi, kad nam padne na pamet. Kad ti kažeš!
- Svaki put?
- Svaki.
- Idemo sutra?

Nick me brzo pogledao, bila sam ozbiljna, malo mi razmaknuo kosu s čela i pokušao me poljubiti.

- Idemo? – ponovila sam.
- Ne idemo sutra, sad ne možemo jer...
- Uvijek će biti tako?
- Mala – rekao je ozbiljno i bez romantike – ne pravi se blesava. Ne možemo sutra. Moramo organizirati vjenčanje.

– Mislila sam da to rade specijalizirane agencije i planeri vjenčanja koji sve imaju u malom prstu.

- Naravno, mi moramo samo izabrati mjesto. Zaboravila si?
- Imaš li vremena da sutra još jednom vidimo Carmel?
- Imam. Jesi li upamtila pravila koja vrijede u Carmelu?
- Jesam. Neka.
- Moraju se ispoštovati sva.
- Nositi ću štiklice!
- Tko će ti vaditi noge iz pijeska?
- Ti, dušo, ti ćeš me nositi u naručju.
- Cijelo vrijeme?
- A-ha!

– Daj da probam – rekao je Nick – uzeo me u naručje i ponio na terasu.
– Carmel? Znao sam od prvoga dana. Da ćeš izabrati Carmel.

– Pa što onda izvodiš i već me cijeli mjesec dana maltretiraš glupim oglasima i fotkama na internetu?

– Čekao sam da gukneš. Zašto Carmel?

– Vjenčanje na otvorenom u zalazak sunca uz ocean na plaži, vijenci bijelih i ružičastih ruža, crkvice od obojena stakla, a zvonik visok, visok...

– Morat ćemo požuriti. Tamo se vjenčanja dogovaraju dva tri mjeseca unaprijed. Nismo jedini koji hoće Carmel. I znaš li da je broj uzvanika u Carmelu ograničen?

– Znam.

– I da je plaža vječno puna turista.
– Briga me za turiste.
– Ako nam se priključe?
– Ha, ha! I to se događa?
– Svašta se događa!
– Pobjeći ćemo!
– U štiklicama?
– Spremit ću ijedne cipelice bez peta.
– Znači Carmel?
– *Yees!* Carmel! Zbog zalaska Sunca, oceana, plaže, mora, horizonta u beskrajju...

– ... i zato što je Carmel sličan, sličan onim malenim romantičnim mjestima tamo u Staromu kraju. Priznaj, pogodio sam.

– Da, dušo, imaš pravo, obala je lijepa. Gotovo ko naša.
– Ne prestaješ ine provocirati Ne može to tako!
– Nego kako?

Opet me uzeo u naručje mrmljajući nešto kao *ovako, onako, kako ti kažeš* i počeo mi otkopčavati košulju. Nisam htjela reći da to ne ide tako jer Nick bi jedva čekao da me upita kako ide, šutjela sam sve dok nije, a košulja mi je bila potpuno otkopčana, upitao:

– Što sad?

***

Nickovi roditelji oduševili su se našim izborom. I sve ostalo preuzeli na sebe.

Doduše, sama sam izabrala vjenčanicu, buket, vjenčić, nakit, ali nije to neki posao. Pođeš do agencije koja se tim stvarima bavi, oni te lijepo izmjere, odmjere, fotografiraju, pokažu ti modele i fotografije petsto vjenčanica koje su baš ko stvorene za tebe, isto toliko cipela, buketa, vjenčića za kosu, a ti samo izabereš.

Ništa lakše.

Danima sam se preznojavala isprobavajući sve po redu i uporno tražeći kombinaciju u kojoj bih se ugodno osjećala. Na kraju mi je kreatorica modela koji mi se najviše svidio rekla da detalje prepustim njoj jer, ako ovako nastavimo, moja vjenčanica, sigurno, ne će biti završena na vrijeme.

Tako je bilo i sa svim ostalim detaljima.

Nick nije imao problema. On je jednostavan momak. Pa i na dan kad se ženi. Jedva sam ga nagovorila da klasičnu bijelu košulju zamijeni bljedoružičastom kako bi se nijansa slagala s nekim detaljima moje vjenčane haljine.

Spremanje za vjenčanje bilo mi je glavna briga.

Ali, još nešto je bilo u zraku. Nickov otac, Nick i njegov brat Mitch nisu prestajali govoriti o poslu, tj. krizi.

Teško je naći kupca, jahte kakve oni nude danas su ravne financijskom samoubojstvu, ukusi se mijenjaju, posao propada, treba se okrenuti Istoku, tamo bogataši niknu ko gljive poslije kiše...

– Pa, okrenite se, nije Amerika cijeli svijet! – rekla sam im jedno popodne. – Ili, ili orijentirajte se na nešto...

– Što? – upitali su zajedno.

– Na jeftinija plovila!

– Ha, ne poznaješ ti ovaj svijet, Ivana! – rekao mi je Nickov otac. – Upamti, uvijek ima onih koji ne znaju što će s parama. Samo ih treba naći. Vjeruješ li da smo najskuplju jahtu i prošle i ove sezone prodali jednome Grku?

– Grcima? Tisuće su ih na ulicama, štrajkaju...

– To ne znači da nema i onih koji će kupiti jahtu s bazenom, kinoxvoranom, snježnom sobom.

– Ja ne znam, ne znam hoću li se snaći, ovaj, snaći u tome... poslu.

– Hoćeš, vidjet ćeš – ohrabrio me Nick. – Ti si cura, a cure drukčije razmišljaju i često su uspješnije od nas muškaraca.

– Kad ću početi? Već mi je dosadilo ovako.

– Kad izabereš vjenčanicu, buketic, cvijeće... – nasmijali su mi se svi zajedno, usput rekli da požurim, dosta im je depresije, malo bi se zabavljali, a posao je posao, ne će pobjeći, u najgorem slučaju, napomenuo je Nickov otac, uvijek se svi zajedno možemo prijaviti za mornare na ribarskim brodovima i početi ispočetka.

A, poznajući Nicka i njegova oca, bila sam sigurna da su kadri učiniti ono što su rekli.

Bez kompleksa.

***

Marina i moja mama stigle su desetak dana prije vjenčanja. Pričekali smo ih na aerodromu u San Franciscu.

Mama je za pet minuta doznala sve pojedinosti o vjenčanju, broju uzvanika, vjenčanoj haljini, velu, cipelama, šminki, frizuri... Zanimala se očekuje li se od nje što posebno, ona je nevjestina mama, je li haljina koju je kupila za tu priliku dovoljno otmjena...

Marina nije prestajala govoriti o Petru, i dalje je nesretan jer ne može biti s nama, kod nas nema ništa novo, na kraju su rekle, mrtva sezona, hvala Bogu, nema gužve, Grad je prazan, manje krtizera, vrijeme ko jesensko, ni toplo ni hladno, da kiša neprestano ne pada, mogao bi uživati do mile volje.

Kad smo stigli na San Francisco – Oakland Bay Bridge, a bio je već sumrak, obje su od oduševljenja ušutjele, toliko svjetala nikada nisu vidjele, Marina je tražila da stanemo, što je, naravno, bilo nemoguće, a Nick je obećao da će nas prvi slobodan dan sve tri dovesti ovamo da uživamo i sve detaljno vidimo. Mama se sjetila Clinta Eastwoda i *Bijega iz Alcatraza*, Nick pokušao ublažiti maminu priču o zloglasnom vojnom zatvoru objašnjavajući nam kako je to davna prošlost, otok je već desetljećima sastavni dio Golden Gate nacionalnoga parka, a ime Alcatraz, kakve god asocijacije budilo, zapravo jednostavno znači Otok pelikana.

Preskočit ćemo formalnosti o upoznavanju moje mama i Nickove obitelji, sve je prošlo u najboljem i najpristojnijem redu, zasmetao mi je samo jedan detalj. Ne znam kako, ali dogodilo se da su mene na kraju upoznavanja i večere nekako udaljili, a oni i Marina s njima, zadržali se još sat-dva u razgovoru.

– O čemu ste razgovarali ovako dugo? – pitala sam mamu jer sam čekala da se smjesti u jednu od slobodnih soba kuće u kojoj je dvaput više spavaonica i kupaonica nego ljudi, a htjela sam biti sigurna je li s mamom sve u redu, treba li joj što.

– Ma, ništa! – odgovorila je kratko.

Bilo mi je malo sumnjivo kako je to mami sad odjednom sve u redu, cijelim putem od aerodroma do kuće mene i Nicka davila je pitanjima, valja li ovo, kako ono...

– O čemu ste, pobogu, tri ure razgovarali? – ponovila sam pitanje i Marini, koja je bila ostala s njima prevoditi.

– Ništa posebno, o svemu pomalo – odgovorila je ko da se dogovorila s mamom.

– Iznenadenje! – odgovorio mi je Nick na isto pitanje smješkajući se.

– Bračno putovanje na Aljasku? – poveselila sam se jer to je bila moja ideja o kojoj nisam baš pred svima govorila.

– Kako si brzo zaboravila Grčku! A ja fotografirao cijeli dan, kupio sve vodiče za turiste, informirao se o najboljim restoranima i hotelima.

– Sve u jedno jutro?

– Sve!

– Ima li to vaše iznenađenje ikakve veze sa mnom?

– Ne smijem reći!

– Znači – ima! Znam – nas dvoje otpraviti će u Stari kraj, tamo ćemo osnovati podružnicu firme, raditi...

– Ma kakvi, nitko nije spomenuo posao.

– Niste spominjali posao? I ima veze sa mnom?

– Ima sa svima nama.

– Otkazujemo vjenčanje?

Nick nije dokraja razumio moj način izražavanja – da ne kažem humor – i uvijek je pretjerano reagirao kad bih spomenula našu vezu koja je počela s neba pa u rebra, uvijek mi ponovno govorio da me voli, počinjao me ljubiti i maziti kad bih bubnula što takvo.

Tako je bilo i ovaj put. Brzo me uhvatio za ruku, zagledao mi se u oči i prošaptao:

– Volim te... I Aljaska je gotova stvar. Danas sam potvrdio i uplatio putovanje. A u Grčku ćemo bilo kad, usput.

– Jeee! Volim i ja tebe!

– Zbog Aljaske? Zbog čega me voliš?

– Zbog komadića mora u džepu, zbog okrvavljene košulje od koje se ne odvajam, zbog Odiseja i Penelope... – nabrajala sam ganuto i ozbiljno sve dok nisam vidjela suzu i u njegovu oku.

– Penelope? – prošaptao je. – Promijenila si mišljenje?

– Ja? Ma kakvi! I zbog Aljaske, naravno! – dodala sam jer nisam mogla odoljeti, a i znala sam da će ga to sabrati.

– Ti, bezobraznice mala! Zašto mi to radiš?

– Da se ne opustiš! – opet sam rekla bez razmišljanja što mi je prvo palo na pamet.

– Opustim? Možda se i opustim jednoga dana kad budemo... djed i baka, ako mi dopustiš...

– Kad budemo djed i baka? Daj, Bože, da budemo, ali da znaš, tek si tada stradao. Znaš kako babe znadu biti otrovne?

– Joj! – rekao je smijući se, uzeo me u naručje i ponio u sobu.

Nikada nisam više plakala

Popodne je došlo za tren. Što smo više žurili, vremena je bilo manje, frizerke, šminkerice, dizajnerica vjenčanice, cvjećarice... svi su izgubili živce, a, kad je sve bilo završeno, odahnuli su i, ispijajući šampanjac, izgurali me u velik cvjetnjak (koji su vrtlari i cvjećari danima uređivali za ovaj dan) pred kućom, pljesnuli rukama i rekli:

– Izgledate savršeno! Možete izaći! Vas svi čekaju!

Dvije djevojke, jedna ljepša od druge, prihvatile su veo i stale.

Vrata su se otvorila, zaorio pljesak, fotoaparati, kamere, one službene i one privatne krenule, ja se ukipila, nisam se mogla pomaknuti, Nickov brat Mitch, koji je bio najbliže vratima, priskočio, pružio mi ruku, glazba zaszvirala, kumovi prišli, malčice me ohrabрили, krenula sam gledajući pred noge, u prvom redu uzvanika jedva sam prepoznala mamu, u dugoj svijetloj haljini stegnutoj u struku, našminkana, izgledala je barem deset godina mlađom, mahnula mi je i obrisala suze.

Kako sam se i uz čiju pomoć našla pri vrhu velikoga stola, ne znam.

Ne znam ni tko je sve prilazio pružajući mi ruke, zasipajući me poljupcima, tapši po ramenima, kosi. Bojala sam se da će mi vjenčić pasti s glave, da ću ugaziti na veo, da će mi se razmazati šminka.

Ništa se od toga nije dogodilo. Mene, mamu i Mitcha smjestili su u prvu limuzinu, u drugoj je bio Nick, koji mi je kasnije danima dizao tlak oponašajući me kako sam hodala gledajući pred noge, stiskala buket da mi ne ispadne, zbunjeno se okretala uokolo i, doduše, nasmiješila se s vremena na vrijeme, kad bih posvijestila zašto sam tu. Krenuli smo, mama je i dalje brisala suze, pronašla sam negdje rupčić, obrisala joj lice i pokušala je razveseliti:

– Mama, jedva sam te maloprije prepoznala. Izgledaš ko cura.

– Dušo, oprost, ne znam zašto mi suze teku. Nikad ljepšu nevjestu nisam vidjela.

– Sve će biti u redu. Ne brini se!

– Ne brinem se. Glupe suze – rekla je smijući se. – Same lete.

– Jesi li čula što sam ti rekla? Izgledaš ko cura!

– Je li? – poveselila se. – Ko cura?
– Haljina ti je za pet!
– Svi su mi rekli. Ali, to ti onako da me ohrabriš, znam...
– Ovih dana nismo se pošteno ni vidjele, nisam imala vremena, stalno su me vukli tamo-amo, oprost, mama, nisam stigla s tobom ni porazgovarati.

– Oprost, ti, dušo. Bježala sam od tebe. I najvažnije ti još nisam rekla.

– Najvažnije?

– Da. Sad moram, a ne znam kako ću.

– Mogu li ti ja kako god pomoći?

– Ne, ne, ne treba...

Palo mi je na pamet da će možda ostati s nama, što mi ne bi smetalo, ali pomisao sam odbacila jer to bi mi, sigurno, bila rekla. Da nije bolesna, prestravila sam se, uhvatila je za ruku i prošaptala:

– Hajde, reci! Što god da je.

– Moram, takav je dogovor...

– Nick? – prestravila sam se.

– Nick? Nije Nick! On s tim nema nikakve veze. Zapravo ima, Nick je oduševljen.

– Dobro. Nick zna?

– Zna.

– Hoćeš li reći?

– Dušo, oprost, ali... eto, možda sam ti trebala reći ranije.

– Daj, mama, umirem od straha, što se dogodilo?

– I Tomislav je ovdje, s nama.

– Koji Tomislav? – htjela sam upitati, ali mama je srećom nastavila:

– To je, eto, tako su svi mislili, trebalo biti iznenađenje. S njim su i Jessica i John i Mary, čekaju nas u Carmelu, tamo su u hotelu. Eto, što ćemo...

Nisam mogla zaustaviti suze.

– Oprost, dušo, nisam ti rekla jer je on tako htio. I Nick. I Marina. Svi su mislili da bi bilo lijepo prirediti ti... iznenađenje.

– Došao je tata? – promucala sam.

– Da, jedva čeka da te vidi.

– Napisala sam im kad i gdje se udajem, ali nisam mislila da će doći.

– Tata se javio meni. Pa smo se dogovorili.

– Znači, to je tvoje maslo, ha?

- Bravo! Vidiš, dobro si, ne znam zašto ti još suze teku.
  - Zato što ću vas sve...
  - Ne ćeš, ne, tata se veseli, znaš. Odavno te nije vidio.
  - Kad su stigli?
  - Ima, ima dan-dva.
  - Jeste li se vidjeli?
  - Razgovarali smo telefonom.
  - I doveo je cijelu familiju.
  - Ja sam mu rekla da želiš konačno upoznati Jessicu i Johna.
  - Nikada o tome nismo razgovarale.
  - Poznajem te, dušo, bolje nego što misliš...
- Opet su mi potekle suze.

Mama je rekla istinu – poznavala me bolje nego sam mislila i htjela. Godinama je podnosila moje ispade, od gluposti koje sam sipala u pubertetu, kao zašto nismo pošle u Australiju, tata nas je zvao, prestala si ga voljeti, sigurna si da je posrijedi druga žena, do... onih haljinica koje su mi bile premalene, a ona ih skrivala da ih ne vidim i ne shvatim kako stvari stoje.

- I sad ćeš prestati s tim glupim suzama! – rekla je ozbiljno.
- Ljudi će, kad te vide, pomisliti da nisi sretna.
- Sretna sam, ne znam zašto mi se cijelo vrijeme cmizdri.
- Jer imaš srce, dušo!
- E, baš si mi pomogla... – gotovo sam zaplakala glasno.
- Eh – rekla je – tko te ne zna, svašta bi pomislio.
- Nick me prokužio, znaš?
- Nick je pametan momak.

Obje smo se počele smijati jer smo se sjetile razgovora koji smo vodili kad je ono Nick došao reći mami kako s nama stvari stoje.

I tako smo, srećom, smijući se jedna drugoj, stigle u Carmel.

Većina naših uzvanika bila je smještena u hotelima u Carmelu i čekala nas je na unaprijed određenim mjestima. Najbliži su bili pred kapelicom, drugi malo podalje, velik broj posebnih gostiju pratio je vjenčanje s mora. Velika vjenčanja s mnogo uzvanika ovdje morate ugovoriti tri mjeseca unaprijed, nismo imali dovoljno vremena pa smo se snalazili, ne mi, planeri i agencije koje se time bave, razmjestili su goste na nekoliko točaka jer gužve se moraju izbjeći.

Čim smo izašle iz limuzine, ugledala sam tatu.

Htio je poletjeti k nama, zaustavila ga je gđa Mary, ne smije se prekršiti protokol, znala sam, bili smo već pred kapelicom kad nam je prišao. Mene je do malenog oltara trebao pratiti Mitch, u zadnji čas prišao je tata, uzeo me za ruku i upitao:

– Smijem li?

Mamu nisam vidjela, nisam se mogla okretati, Nick je sa svojim roditeljima i kumom bio iza mene, potvrdila sam kimajući glavom.

– Bit će sve u redu – šapnuo je kad je vidio da mi suze teku.

Nisam čula glazbu, nisam vidjela uzvanike, nisam čula svećenika.

U jednom trenutku tata mi je šapnuo: – Reci *da*

– Da! – ponovila sam.

– *I dol* – opet je šapnuo.

Ponovila sam. Ponovio je i Nick. Pa me poljubio.

– Ne dam te više nikomu! – prošaptao je trenutak poslije.

Onda sam osvijestila i zvuke glazbe. A kad smo se okrenuli, ugledah nasmiješena lica, vlažne oči, osjetih tople poglede dragih ljudi i opet mi je došlo da zaplačem.

– Nemoj! – poljubio me Nick. – Za danas je dosta!

Nisam. Ali opustila sam se tek kad smo otplesali svadbeni ples, sjeli u prostranu dvoranu hotela iz kojega je svaki stol imao pogled na more. A naš je stol bio najbliže moru. Na samoj terasi.

Sunce je zalazilo, nebo i more crvenjelo se, malo ispod nas zemlja i more spajali se u veličanstvenom otvorenom luku kojemu nisi mogao odrediti kraj.

– Imala si pravo! Pogledaj! – bio je oduševljen i Nick.

– Vas dvoje – upozorio nas je Nickov otac – trebali biste malo obići dvoranu, pozdraviti goste, barem najbliže i zahvaliti svima. Imali ste vjenčanje kao iz bajke.

– Jesmo li? – pitala sam Nicka ustajući.

– Ne znam. Bio sam toliko uzbuđen da ne znam što se događalo.

– Pitaj mene, sve ću ti ispričati – našalila sam se.

Moja mama, Marina, Nickovi roditelji, Mitch bili su za stolom koji se držao našega, stol moga tate i njegove obitelji u neposrednoj blizini, kratko smo se nakon vjenčanja bili zadržali s njima i obećali im da ćemo razgovarati kasnije.

– Tata ima pravo, Jessica, tko ne zna, rekao bi da ste ti i Ivana blizanke – rekla je gospođa Mary ustajući iza stola. – Sjednite malo k nama!

Jessica se nasmijala, poljubila me, pa zapitala:

– A zašto onda svi kažu da sam ista mama!

– Kad malo bolje pogledam – bio je raspoložen i tata – imaš, draga, pravo. Moje dvije kćeri najljepše su djevojke na svijetu.

– Tako je! – odmah se složio i Nick.

– Ja ne sličim ni na koga, ali to je poznata stvar! – sad je progovorio i John.

– U osamnaestoj smo godini – smijala se Jessica – a naši roditelji još se nisu dogovorili tko komu slični.

Bilo je jasno da je dotaknuta česta obiteljska tema, smijali su se, jedan drugomu upadali u riječ, imala sam osjećaj da napamet znaju što će koji od njih reći sljedeće. I, veselila sam se što je tako. Funkcioniraju kao prava, normalna obitelj, pomislila sam, ničega ljepšeg na svijetu nema.

– Vjenčanje je bilo prekrasno – rekla nanije gospođa Mary.

– I dirljivo.

– Hvala što ste došli – bio je pristojan Nick.

– A ti, zete – jedva je dočekaao tata – zahvali Bogu što sam bio tamo! Da me nije bilo, tko zna što bi se dogodilo.

– Ivana je bila ganuta, znate...

– Znam, znam, morao sam joj šapnuti kako se na engleskom kaže ono životno *da*.

– Ha, čuo sam – smijao se Nick – oprostit ćemo joj, ali samo ovaj put...

Razveselila sam se kad sam čula da ostaju u Kaliforniji još tjedan dana, moramo se družiti, rekla sam, što dulje...

– Hoćemo, hoćemo, ja ću se za to pobrinuti – obećao je tata – mi bismo najradije da sjedite s nama cijelu večer, ali ovdje je još ljudi, morate sada dalje.

Čim smo krenuli k sljedećem stolu, vidjela sam kako tata ustaje i pridružuje se mami i Nickovim roditeljima.

– Pričekaj tren! – rekla sam Nicku i poletjela k njima. Zanimalo me kako će mama reagirati.

Kurtoazni razgovor prekinuo je moj tata:

– Jadranka – rekao je hrvatski – jedva sam te prepoznao, čovječe...

– Starimo, Tomo, starimo... – nasmiješila se.

– Starimo, naravno, ali na tebi se ne vidi...

– To je dalmatinsko sunce i...

– ... more – dopunila sam maminu rečenicu. – Je l' da se ne vidi, tata?

– Vidi, vidi, tvoja nevjesta govori hrvatski! – prekinuo je naš razgovor čovjek koji je stajao uz Nickova oca.

– Ona je profesorica hrvatskoga i engleskog jezika – objasnio mu je. – Nisam ti rekao?

– Nisi! A znaš da mi takav profesor treba.

– Marketing, izabrala je marketing – nasmijao mu se Nickov otac.

Sad se čovjek okrenuo k meni: – Monterey Language School – rekao je – kad vam dosadi marketing, a nadam se da će se to ubrzo dogoditi, samo dođite. Trebamo vas.

– Zabranjujem poslovne razgovore na svom vjenčanju! – prekinuo nas je Nick, povukao me za ruku, ljudi nas čekaju, moramo obići bar one koje poznajemo, rekao je.

***

Kad je i posljednji gost otišao u sobu, Marina, Mitch, Nick, Jessica, John i ja na brzinu smo se presvukli i spustili na plažu.

Bosi smo na pijesku dočekali izlazak Sunca, zaključili da nam ne nedostaju ni glazba, ni ples, ni cvijeće, ni kamere, ni fotoaparati.

– Ni gosti! – zaključio je Nick smijući se. – Mi smo ekipa.

Onda je pao dogovor.

Ovih desetak dana, koliko ćemo još biti na okupu, provesti ćemo zajedno. Nema posla, ne zanima nas kriza, koga briga za marketing...

– A Aljaska? – pitala sam smijući se.

– Odogodit ćemo putovanje – odlučio je Nick – sad želim biti opušten, upoznati Jessicu i Johna, glupirat ćemo se, raditi što nam bude odgovaralo. Može?

Odmah sam se složila, a složili su se i ostali uz komentar da ih naše bračno putovanje uopće ne zanima, sve što žele jest da budemo zajedno i gotova stvar. Posebno su glasni bili John i Jessica, vrijeme je da se malo bolje upoznamo, rekli su, otac im to već godinama obećava, ali uvijek odgađa, ili iskrsne kakav važan posao ili nezgodan trenutak, sad ćemo im svima poremetiti planove i tko nam što može...

– A za pingvine uvijek će biti vremena! – bubnuo je Mitch.

– Ha, ha, ha, ha! Pingvini žive na Južnome polu – narugali smo mu se.

– Znam – rekao je. – Ovo je bio samo test!

– I ti si profesor? – upitala je prestravljeno Jessica.

– Nije profesor – objasnio joj je Nick – ali pazi što pred njim govoriš. On ti je, znaš, jedan od onih koji dizajniraju jahte, luksuzne brodice... Ništa mu ne može promaknuti.

– Jedna za me, može? – upitala je.

– Bazen, bez bazena, snježna soba, dvorana za ples...?

– Sve! – odgovorila je smijući se. – Iako ne znam što je snježna soba.

– E, sutra te vodim u San Diego...

– Tako brzo, brate? Čini se da nam je to obiteljska crta. Zaljubljujemo se na prvi pogled. I tu se ništa ne može.

Jessica se malo zbunila, John se nasmijao i rekao da je prava šteta što je Marina već zaručena cura jer, da nije tako, odmah bi se oko nje potrudio, a Marina prvi put taj dan spomenula Petra koji jedan sad negdje po moru plovi...

Svi smo mi Dalmatinci

Sutra popodne shvatili smo da ne će sve biti kako mi želimo.

– Jer ima još ljudi kojima ste dužni zahvaliti, malo porazgovarati s njima – objasnila je moja mama Nicku i meni.

– Zaboravite svoje planove.

– Je li? Kojih ljudi, molim te? – pitala sam na hrvatskom da Nick ne primijeti kako koji put znam biti i neugodna.

– Tvoj tata, na primjer.

– Dolazi tata?

– Ne, tata nas sve vodi na večeru.

– Onda O. K., to se uklapa.

– Što se uklapa? U što se uklapa?

– U naše planove. Mi mladi želimo biti zajedno.

– A-ha! Ali s tatom dolazi i Mary.

– Neka dolazi. Imat ćete o čemu razgovarati, nama ne smeta.

– Budi pristojna! Tata dolazi zbog tebe i Nicka.

– Valjda i zbog Jessice i Johna?

– To se razumije. Dragi su, je l' da?

– Super su, vidjet ćeš. I, mama, jesi li razgovarala s tatom?

– Kratko. Samo kratko.

– Što kaže?

– Kaže da si brzo narasla.

– I?

– Da mu je žao?

– Što mu je žao?

– Što se nismo češće viđali.

– A, dobro. I što još?

– Ništa. Razgovarali smo pet minuta.

– Što je tebi rekao?

– Meni? Ništa.

– Baš ništa?

– Da mi dobro stoji haljina.

- Samo to?
- Daj, ne gnjavi!
- A što si ti njemu rekla?
- Da ima zgodnu ženu.
- Izmišljaš!
- Pa što? Pitaj što te zanima!
- Jeste li razgovarali o... o sebi?
- Nismo, dušo, nismo. I mislim da ne ćemo.
- Kako ne ćete?
- To je gotova priča. Odavno.
- Što se tate tiče, razumijem, ali ti, kako se ti osjećaš?
- Dobro. I, ako to hoćeš pitati, nisam pala u nesvijest kad sam ga vidjela, nisu mi ruke zadrhtale, koljena pokleknula, a glas zastao negdje u grlu.
- Ozbiljno?
- A-ha!
- Bojala sam se toga, znaš?
- Nemoj se bojati, dobro je što je došao i doveo obitelj, ne samo zbog vas mladih nego zbog svega. Sad znamo da tata ima dobru obitelj, da je s njima sve u redu, vjerujem da ćete se vi mladi i ubuduće viđati. I to mi je drago. Nije lako biti sam na svijetu. I...
- I?
- I nekako mi se čini... Zapravo, sigurna sam da možeš računati na tatu.
- Ne znam računati.
- Ne dao Bog potrebe!

***

Tako smo večer proveli zajedno.

Nick i ja, Marina, Mitch, John i Jessica i naši roditelji.

Vjerovali ili ne, nije bilo napetosti, pretvaranja, prenemaganja. Ništa od toga. Razgovor je tekao glatko kao što teče među starim znancima, na kraju smo mi Dalmatinci stali na jednu stranu i ostatku ekipe objasnili da je večer zabavna i zanimljiva samo našom zaslugom.

- Koga ubrajate u ekipu? – pitao je Nickov otac.
- Pa, zna se, Ivana, Jadranka, Marina, ti i ja – odgovorio mu je moj tata.
- A ja? – prvi se pobunio Nick.

- Ti? Ništa! – rekao mu je otac. – Napola si Francuz!
  - Zato sam tako fm, cijelu vas večer podnosim, smijem se vašim šalama, tobože se u svemu slažem s vama.
  - Ja želim u dalmatinski tim – javila se Jessica.
  - I ja! – pridružio joj se John.
  - U čemu je problem s tim Dalmatincima? – upitala je gđa Mary.
  - Problem? Nema problema! – nasmijao se moj tata. – Dušo, mi smo ti najbolji ljudi na svijetu.
  - Najljepši i najpametniji! – dodao je Nickov tata.
  - To sam znala! Vidiš! – gđa Mary rukom je pokazala na moga tatu.
  - Što ti, Jadranka, kažeš? – zanimao se Nickov otac.
  - Slažem se! – prihvatila je zafrkanciju moja mama. – Nema ljepših, pametnijih ni luđih na ovome svijetu.
  - Luđih? I ja se slažem! – Nickova mama prasnula je u smijeh.
  - Ženska posla! – komentirala su dva tate zajedno, a tri mame od srca se nasmijale i rekle da su svi muški na ovome svijetu isti, svima treba dadilja odakle god bili i koliko god godina imali.
  - To sam znao! – poveselio se Nick – i znam kako se hrvatski kaže dadilja: uzda!
  - Tko ti je to rekao, je li? – nasmijao mu se moj tata.
  - Ove dvije! – Nick je pokazao na me i na Marinu. – Učile su me hrvatski kad sam ono prvi put bio u Dalmaciji.
  - Uzda? Slušaj, mali, morat ćeš još štošta naučiti. I sa ženama treba znati...
- Opet su se nasmijale naše mame, tata se malčice zbunio, pogledao prvo u moju mamu koja se smijala gledajući ga ravno u oči, pa u svoju ženu koja se jednako hihotala, pa u Nickovu mamu koja je od smijeha jedva progovorila:
- Slažem se, ja sam Francuskinja, znate...
  - Tako vam je to, dragi moji – moj tata sad se obratio muškom dijelu ekipe – ništa mi bez njih ne možemo. Što prije shvatimo, to bolje. A što kaže tvoj Petar? – sad se obratio Marini.
  - Daje ovdje, a šteta što nije, sigurno bi bio na vašoj strani!
  - Tako sam i mislio! Pravi je! Reci nam štogod o njemu.
  - Smijem lija? – pitala sam namigujući Marini.
  - Evo, Ivana će!
  - Petar je najbolji, najdraži, najstrpljiviji momak kojega poznajem.

– Je li? A moj Nick? On nije?
– Ma kako nije, kako nije – pomogla mi je mama. – Nick je pametan i dobar mladić, ovaj, čovjek.
– Ti si sad, mali, postao čovjek. Tako ti je to kod nas. Dok se ne oženiš, ništa! –nasmijao se Nicku moj tata.
– To isto je meni i moj otac rekao kad sam se oženio – sjetio se i Nickov stari.
– Što smo, onda, mi? – pitali su Mitch i John zajedno.
– Vi ste... vi ste... – nije znao definirati moj tata.
– Vi ste dobri i dragi momci – pomogla mu je mama.
– A možemo li onda u tim?
– Koji sad tim?
– Dalmatinski!
– Ma, naravno – rekao je tata – naravno, svi smo mi Dalmatinci.
– *Yees*. – poveselili su se.
– Ali, upamtite, ništa bez žena, žene uvijek imaju pravo... I kad govore, i kad šute, ako šute... I kad plaču, i kad im se smije i kad... To mi Dalmatinci znamo.
– Tako je! – složio se Nickov otac. – Zato nam tako dobro ide.
– A, tako? – opet se nasmijala gđa Mary. – Sad mi je jasno zašto se nas dvoje tako dobro slažemo.
– I meni! – pridružila joj se Nickova mama. – Moj muž pravi je Dalmatinac!
– Šuti... – Nickov se tata zagrcnuo jer je shvatio da je pogriješio.
– Vidiš! Odmah zna što se ne smije – i dalje mu se smijala supruga.
– Čudan neki tim – rekao je Nick. – Ne znam hoću li moći.
– Kako ne ćeš, sine. To je lako. Samo činiš što Ivana kaže.
– Tako to Dalmatinci rade?
– Naravno! Ništa lakše, vidjet ćeš.
– Ne znam... ne znam... – i dalje je glumio Nick.
– Ti si svoje učinio! – podsjetila ga je Marina. – Ovdje tebe nitko ništa nije pitao!
– Ne se...!
– Ne! – viknule smo Marina i ja zajedno jer smo se sjetile Nickova hrvatskoga.
– O. K., O. K.! Ali, da znaš, razgovarat ću s Petrom prije vašega vjenčanja – sad se tobože uozbiljio.

– Ma, možeš i prije i poslije – rekla mu je smijući se. – Evo, sad ću ti ga nazvati!

– Ne treba, ne treba!

– Bravo, mali, pravi si! Brzo učiš! – obradovao se moj tata.

Tako. Večer je bila zanimljiva, svi smo se osjećali dobro.

Požalila sam što svi brzo odlaze, nedostajat će mi, znala sam, ali Nicka ću držati za riječ. Obećao je da ćemo raditi što meni padne na pamet, putovati kad meni padne na pamet...

Pa da vidimo tko je Dalmatinac.

Posao na prvome mjestu

Već smo idući tjedan bili sami.

Aljasku i bračno putovanje definitivno smo odgodili. Tako to ide.

Posao na prvome mjestu.

A putovati se može, može se... bilo kad. Kad imaš vremena.

Morali smo obići nekoliko sajмова po Americi, sezona ovdje ne počinje ljeti, unaprijed dogovoriti poslove, odraditi ponude. One svakodnevnne i one posebne.

Posebno one posebne.

Jer su najzahtjevnije, najunosnije, najrjeđe.

Brzo sam ulazila u posao.

– Ili brzo, ili nikako! – već prvog dana bio nanije zaprijetio Nickov otac.

– Prvi, najoriginalniji ili mrtav! – dopunio ga Nick što je staroga naljutilo, očito je to bila rečenica koju je uobičajeno izgovarao nakon one: Ili brzo, ili nikako.

– Bit ćemo prvi, najoriginalniji, najjeftiniji, najbolji. Ne brini se, tata.

– Sve detalje dogovoriti s Mitchom. On zna što se traži.

– Valjda svatko traži ponešto posebno? – zanimalo me.

– Naravno, ali to su detalji! I Mitchova briga! Moramo imati sve!

Razumiješ?

– Razumijem – rekla sam, iako nisam razumjela ništa, jahta je jahta, mislila sam, ti jahtaši ionako o moru i navigaciji pojma nemaju, zaposle posadu i plove kud i ostali bogataši, sve je pitanje prestiža, pokazivanja, mode.

– Dobro kad razumiješ – rekao je. – Sad zasučite rukave!

***

Nije bilo lako.

Shvatila sam što je kriza, razumjela zakonitosti dobroga marketinga, ukuse, prohtjeve i hirove kupaca i znala sam da ih ima.

Samo ih je trebalo naći.

E, u tome se Nick i ja nismo slagali.

On je inzistirao na američkim i zapadno-europskim tržištima, ja mislila da jahtaša ima po cijelome svijetu samo treba pogoditi mjesto.

– Pogoditi mjesta? Tako je, samo gdje su?

– Na istoku, u Kini..., na Balkanu...

– Misliš da bi dundo Nikoli i njegovoj Zlati trebala jahta?

– pitao je ironično.

– Ha, ha, ha! Baš bih voljela vidjeti kako dundo Nikola jahtom pristaje pred Odisejevom špiljom.

– I ja! Ha, ha, ha!

– Sigurno bi bio ponosan!

– Sigurno bi razbio jahtu!

– Dundo Nikola? Ne poznaješ ti našu čeljad, Nick. Taj bi brodom obišao svijet, živ i zdrav se vratio, ne bi mu ni kosa s glave pala.

– Jesu li svi takvi?

– Nisu! Samo neki! Oni koji znaju što je more, nemaju novca. More – kruh sa sedam kora – znaš to?

– Znam! A oni drugi?

– Koji drugi?

– Koji imaju novca?

– Još uvijek ih je teško otkriti. Ako ozbiljno misliš na one tamo naše krajeve?

– Mislim. Zašto ih je teško otkriti?

– Tako! Ne zna se tko koliko i što ima...

– Moraš znati čime se bave, rade li unosne poslove, koliko im ostaje...

– E, to je problem! Nitko ne zna ni čime se bave, a kamoli koliko im ostaje...

– Nemoguće! Izmišljaš!

– A vi ovdje kao znate?

– Pa, ovaj... I ne znamo baš, ali ipak izmišljaš!

– Izmišljam, naravno, i za početak, ipak zaobiđimo one tamo naše. Može? – ozbiljno sam se predomislila, iako sam znala da baš tamo kupaca ima. Naslušali smo se priča o njima i njihovoj lovi, ali tko bi sad Nicku objašnjavao kako se i koliko zarađuje, zašto se ne zna tko što ima, čija je lova čista...

– Ako ti tako misliš, može.

– Onda Istok?

– Istok? Može!
– O. K.! – složila sam se. – Tebi ću, evo, prepustiti Ameriku.
– Uvijek izvučem deblji kraj.
– Ti si uhodan u posao, znaš, ja se danima borim pa – ništa.
– Strpljenja, strpljenja! Znaš koliko je meni trebalo?
– Znam da sam na rubu živaca. I još mi samo malo fali da nazovem onoga čovjeka u Monterey Language School...
– Tako? Ali trebala bi se preseliti u Monterey.
– Pa što? – zezala sam se. – Bar u Americi to nije problem. Uzmeš stvari i odseliš se.

– Znaš li što si obećela mami? Ne ćemo ponavljati pogriješke! Ubila bi te da odeš u Monterey! – nasmijao mi se Nick, uhvatio me za ruku pa upitao: – Kamo danas?

– Svejedno – rekla sam zatvarajući lap-top.

A Nick je znao – kad spomenem onu školu stranih jezika u Montereyu, puna mi je kapa. I marketinga i jahti, i prodaje, i posla, i Amerike, i svega.

Dugo bismo šetali, zabavljali se brojeći rijetke pješake, zaustavljali se kad bi nas zaboljele noge, katkad su to bili elitni restorani, najčešće obične picerije.

Za vrijeme tih naših šetnji upoznala sam i drugu stranu Amerike.

Onu obavijenu maglom šutnje, onu o kojoj se nije govorilo.

Susrela sam tisuće siromaha koji žive u posebnim dijelovima velikih gradova, izolirani i bez posla, gomile beskućnika u blokovima praznih kuća i stanova za iznajmljivanje ili prodaju, djecu, svih rasa i boje kože, kako bosonoga na ulicama prose...

Takve slike uvijek bi me duboko potresle, držala bih Nicka za ruku i šutjela. Znao je o čemu mislim i kako se osjećam.

A ni on nije bio bolji. Ne možemo mi ništa, znao bi mi reći, ovakav ti je cijeli svijet.

– Ipak, postoje i dobra mjesta, znaš?

– Znam, dušo, znam. I vodim te tamo čim posao popusti.

Mislio je na Otok, naravno.

– A Aljaska? – bubnula bih namjerno da se opusti i da mu malo razbijem tugu. – Znaš li gdje je Aljaska?

To mu je bio znak da mi se ide kući, da želim biti sama s njim, da ga volim.

***

I dalje smo svaki dan, od jutra do sutra, istraživali tržišta, otkrivali potencijalne kupce, slali ponude, spremali prezentacije...

Putovali, putovali...

I ponešto prodavali.

Ali napetost nije popuštala, gubili smo pa dobivali poslove, kad bi se sve činilo u redu i kad bismo pomislili da smo sklopili posao stoljeća, iskrsnuo bi problem.

Dugo je trebalo da prodam prvu jahtu.

Pogodite tko mi je pomogao!

Tata.

Tata, odnosno vlasnik tvrtke za koju je radio, imao je širok krug poznanika, sve poslovni partneri, ljudi s visokim prihodima. A među njima nije bilo teško naći ekscentrika koji kupuju jahte od nekoliko stotina tisuća dolara da bi proveli desetak dana godišnje oko Kariba, Havaja, Brijuna... Ostatak godine jahte usidre, ali to se nas uopće nije ticalo.

– Bravo, mala! – pohvalio me Nickov otac.

– Ha, da nije moga tate, ništa od posla.

– Tako je! Ništa bez očeva! – rekao je gledajući u Nicka i Mitcha.

– A da nema nas i naših inovacija, ti bi još uvijek bio...

– Bio?

– Još uvijek bi se tlačio oko remonta brodova, preuređenja...

– Ha, ali da nije bilo toga iskustva...

– ... baš nam nije puno pomoglo... – odgovarali su zajedno.

– Tko vam je dao ideju?

– Ti, tata!

– Tko vodi financijsku stranu posla?

– Ti, tata! Svaki put kad prodamo jahtu, ti u knjige upišeš cifru, kad putujemo, trošimo na sajmove, prezentacije, ti odlučuješ koliko... – smijali su se.

– E, da nije tako, vi biste već...

– ... bili sve spiskali!

Ovakvi razgovori Nicka i Mitcha s ocem bili su česti, razveseljavali su me, jer znala sam da su iskreni, šale se na svoj račun, zajedno lakše rješavaju probleme.

– I tako, mala, bit će nešto od tebe! – nastavio je.

- Dobro – rekla sam – hoćemo li to proslaviti?
  - Hoćemo! I to onako kako ti kažeš!
  - Aljaska! – Nick je predložio dvosmisleno.
  - Može – rekao je stari. – Vrijeme je da se malo opustite. Evo, uzmite dana... dana... Uzmite koliko hoćete!
  - A ja? – upitao je Mitch ozbiljno.
  - A ti? Ti ostaješ ovdje! Znaš li što nas sljedeći mjesec čeka? A vi, spakirajte se brzo dok se nisam predomislio – nasmijao se. – Aljaska samo vas čeka.
  - Neka čeka! – rekla sam – Bit će vremena.
  - Ne putujete?
  - Putujemo!
  - Kamo? – pitao je znatiželjno me gledajući.
- Valjda mi je u očima otkrio odgovor, nasmiješio se vragolasto i složio sa mnom:
- Može, ali samo mjesec dana! Upamtite! Inače ja dolazim po vas!

Večeras je svatko pozvan

Najprije ću spomenuti Marinu i Petra koji su nas dočekali na aerodromu.

Pa tetu Katicu i dunda Matka i moju mamu, koji su priredili pravu zabavu.

Pa Petrove roditelje koji su se već bili udomaćili.

Petrovu mamu ugledali smo prvu. Trčala je s terase u kuhinju, iz kuhinje na terasu, sve nešto donosila, prenosila, postavljala, mijenjala salвете, poravnavala poravnani stolnjak, brisala obrisano, ko da je u sebe doma. A otac mu je zajedno s dundom Matkom isprobavao alkohol. Svaki iz druge čaše. Pa je i teta Katica trčala. Prati čaše.

Pravo ljeto samo što nije stiglo, moglo se sjediti na terasi pred kućom pa su iznijeli stol, poredali tko zna koliko stolica jer večeras je svatko tko prođe uz kuću pozvan, a stol je bio svečano dekoriran, najskuplji porculan s pažnjom postavljen, kristal bliješti, iz kuhinje je mirisalo...

– Prvo ti! – rekao je Nick i gurnuo me naprijed.

– Ima li ovdje moje mame? – pitala sam smijući se.

– Ivana, već ste stigli? – poveselila se Petrova mama. – Sad će večera! – viknula je i poletjela natrag u kuhinju.

– Nick! Brzo si se vratio! – smijao se dundo Matko pružajući Nicku lijevu ruku jer u njoj nije bila čaša. – Dobrodošli! Uželjeli smo vas se!

Sad smo čuli gužvu iz kuhinje. To je Petrova mama mojoj mami i teti Katici rekla da smo stigli, obje su poletjele van, obje su usput brisale ruke, teta Katica kuhinjskom krpom, moja mama otirala je ruke o suknju, u brzini i uzbuđenju zaboravila uzeti krpom, pomislila sam i poletjela joj u zagrljaj.

– Dušo, dušo... – zasuzila je.

– Evo nas, mama, evo, obećala sam ti da ćemo brzo doći...

– Ivana – teta Katica povukla me za rukav – daj da te i ja poljubim!

– A ja? – prekinuo je naše pozdravljanje dundo Matko.

– Meni ništa?

Onda smo morali izljubiti sve po redu. U gužvi smo se ljubili Nick i ja, Marina i Nick, Petar i moja mama, teta Katica i Petrov otac, Petrova mama i

Petar, dundo Matko i teta Katica...

Vika i smijeh rasli su, nekoliko susjeda navratilo, sjelo za stol, teta Katica i moja mama iznijele pršut i večer je počela.

***

– I tako – rekao je dundo Matko čim smo pojeli predjelo – došli ste? Tko bi rekao!

– Što, tko bi rekao? – odmah ga je prekinula teta Katica.

– Da će tako brzo.

– Brzo? Matko, što to govoriš? – javila se moja mama. – Čini mi se da je sto godina prošlo.

– A, meni se čini da je bilo jučer.

– Jučer? Ne znaš ti kako je to...

– Znam, ja sve...

– Šuti! – teta Katica je viknula. – Što ti znaš!

– Kako vrijeme leti!

– Ko da ima krila! – potvrdio je i Petrov otac.

– Kad si sam, kad nekoga čekaš... – opet je počela moja mama.

– Čekao, ne čekao, ista pasta!

– Tako je, leti i tu se ne može ništa!

– A meni se čini... – ponavljala je mama.

– Ma, Jadranka, šuti! – potpuno se unio dundo Matko. – Čini mi se da su jučer pošli! I Petar je bio mjesecima na brodu, a sve prošlo za tren!

– Tebi! – nasmijala mu se Marina.

– I sad ih već treba ženiti! – nastavio dundo Matko praveći se da ne čuje.

– Jadni! – Petar i Marina izgovorili su zajedno. – Tko se ženi?

– Leti, leti! – složila se i Petrova mama – jer starimo.

– Tko je star? – pobunili se očevi.

– O čemu govore? – pitao me Nick.

– Ne mogu se dogovoriti. Jedni misle da je vrijeme zec, drugi da je puž – prevela sam.

– Ne razumijem.

– Ništa važno – objasnio mu je Petar. – Dolij im još malo i sve će biti u redu.

– Ne usuđujem se! – glavom je zavrtio Nick.

– Mislio sam da nisi tako plašljiv! – provocirao ga dundo Matko dolijevajući u čaše, onda se okrenuo prema meni i zapitao: – A ti, Ivana, što ti kažeš?

– Menije sve O. K.!

– Ne pitam to! Pitam je li ti brzo prošlo ovih nekoliko mjeseci.

– Ne znam. Koliko mjeseci?

– Otkad si pošla?

– A, ne znam, ono do vjenčanja sporo, dalje sve za tren... Radimo po cijele dane. Katkad i noći.

– Amerikanci!

– Pa da! – rekla sam gledajući u Nicka koji bi svaki put kad čuje *Amerika* ili *Amerikanac* napeo uši. – Izludjet će me. Radimo ko crvi! I subotom i nedjeljom. I još smo sretni jer imamo posla!

– Tako ti je to! Ali ni ovdje ti ne bi bilo bolje! Pitaj Marinu!

– Što kaže, što kaže? – pitao je Nick jer je vidio da se Marina i ja smijemo, a po onome *Amerikanac* shvatio je da razgovor ima neke veze s njim.

– Cijeli je svijet postao Amerika! – rekao je Petrov otac filozofski. – A večeras više ne ćemo o poslu! Ovdje smo da proslavimo vaš povratak. Živjeli!

Onda su pohvalili žene jer večera je za prste lizati, nema ti bolje hrane od naše, jest da žene po cijele dane ne izlaze iz kuhinje, ali domaće je domaće, nema se tu što reći, a ovi po svijetu ne znaju što valja, jedu samo *fastfood* i misle da su otkrili Ameriku. Nick je opet naćulio uši, dundo Matko nazdravio svima dodajući mu na tanjur još jednu svježę pečenu ribu, Nick mljacnuo i počeo jesti prstima.

– Bravo, mali! Pravi si! – očevi su podigli čaše.

– I kako ćemo? – upitao je Petrov otac dunda Matka.

– Jednostavno – odmah je razumio. – Još nije gužva. Sve će srediti moji iz hotela. Ništa lakše. Svaku se subotu netko ženi.

– Koju subotu? – pitala sam Marinu jer, kad snio krenuli, još nije bila odlučila.

– Ha, sad već možemo odrediti točan datum.

– A što se čekalo?

– Vas dvoje! Sve sam se bojala da će Petar morati opet na brod prije nego dođete.

– I svečanost je u hotelu tvoga tate?

– A-ha! Želim fotografiju s vjenčanja, onakvu, znaš... s Gradom u pozadini.

– To je samo zbog fotografije? – nasmijao joj se otac.

– Ma, ne, tata, ne! I zato što si i ti i mama u tom hotelu, pa ćete sve imati pod kontrolom, znate kako to ide...

– Ide, ide... – ponovio je misleći, naravno, na vrijeme.

– Ako mogu što pomoći, recite – obratila sam se Marini.

– Naravno da možeš! Sve ćeš pomoći! Od buketića i vjenčanice do...

– Nemoj, molim te, još sam frustrirana izborom svoje vjenčanice. Da mene pitaš, najjednostavnije bi bilo obući ćebe i gotovo.

– Reci to mojoj i Petrovoj mami!

– Što? Što? – pitale su obje.

– Ništa, ništa važno, još ne mogu doći k sebi, opustiti se. Sve mi se čini da me čeka neki još neobavljen posao.

– Slušaj, mali – sad se Petrova mama ozbiljno obratila Nicku – što ste joj tamo u Americi učinili? Kaže da se ne može opustiti!

Nick je ustao, brzo mi stavio ruku na čelo, a, kad je shvatio da nemam temperaturu, počeo petljati da sam možda umorna od puta, već je kasno, rekao je, trebala bih u krevet...

– Ma, tko bi trebao u postelju? – gotovo se naljutio dundo Matko. – Ako ti se spava, idi leći! Ivanu pusti na miru!

– Imaš, Matko, pravo! – progovorila je i moja mama. – Jedva sam dočekala da dođu, a sad...

– Sve O. K., sve O. K.! – ponavljao je zbunjeno Nick, a meni prstom zaprijetio: – Počni mi prevoditi, satima ovdje sjedim šuteći. Nisam od drva.

– Znam, ljubavi, znam da nisi – rekla sam da ga udobrovoljim, a poslije, kad smo pošli na spavanje, opravdavala sam se, cijelu večer sjedim, rekla sam, ne mogu ni prstom maknuti, a kamoli ljubav voditi, sva sam odrvenjela...

– O. K.! – zamrmljao je Nick nezadovoljno. – Ovo ću ti upamtiti!

– Ma, ti ćeš upamtiti! Dovoljno da spomenem Aljasku, već si raspamećen! – nasmijala sam se u sebi, zijevnula i zaspala.

Ponovno na Otoku

– Tako – rekla je moja mama jednog jutra, a bilo je prošlo već desetak dana otkad smo stigli – još vas ni vidjela nisam.

– Kako nisi, mama? Ne mičemo se iz Grada.

– Tako je. Kad ja ujutro u školu, vi spavate, kad se vratim, u Gradu ste, dolazite uvečer zajedno s Marinom, Petrom, i Ivica je danas zvao, sjedite, zafrkavate se tu pred kućom do jutra...

– Moramo malo! Pomažemo Petru i Marini oko vjenčanja, znaš?

– Znam, znam, ali... htjela bih čuti kako ste, što se događa...

– Ne događa se ništa značajno – odgovorila sam. – A kako smo, to će ti Nick reći.

– Dobro smo, dobro, teta Jadranka – odgovorio je Nick, govorile smo engleski pa nas je razumio. – I sretan sam što smo opet ovdje s vama.

– Koliko ostajete?

– E, to ne znamo. Kad tata zapovjedi, morat ćemo natrag. A i vi možete s nama.

– Nisam vam ja za velika putovanja. Ni školska godina još nije završila.

– Ne vraćamo se tako brzo, mama!

– Nikad ne znaš – rekao je Nick – kad će zagustiti.

– Neće nam, valjda, omesti Marinino i Petrovo vjenčanje. Marina nam, znaš, ne bi oprostila.

– E, to ne će! Obećavam ti.

– Kad već spominjete Marinu, je li vam što govorila? – upitala je mama.

– Cijelo vrijeme govori! – našalio se Nick.

– Što nam je trebala reći?

– Ma, ništa, ništa, ovaj, planirali su ona i Petar povesti vas na Otok prije vjenčanja.

– *Yees!* Na Otok! – poveselio se Nick. – Kako su svi oni tamo?

– Dobro, dobro, hvala Bogu...

– Nick – prekinula sam mamu – još nije vrijeme pravoga kupanja, možemo na Otok onako malo, znaš?

– Ne moramo se kupati! Šetat ćemo, razgovarati... Jedva čekam vidjeti i čuti dunda Nikolu.

– Što ti se dogodilo, mama? Šalješ nas na Otok?

– A-ha! – odgovorila mi mama mrtva hladna.

Kad i zašto je mama zaključila da valja da obiđemo i Otok, nisam se mogla dosjetiti. Valjda smo joj dosadili ovdje, pomislila sam. I ima pravo. Po cijele smo dane okolo, ne vidimo je niti čujemo, samo uredno dolazimo na objed i večeru, a onda se do sljedećeg dana izgubimo.

– I, mama – pitala sam – jesi li maloprije spomenula Ivicu?

– Jesam. Zvao je prije dan-dva, pitao koliko ostajete.

– Morat ću ga nazvati.

– Ivica? Je li to onaj tvoj prijatelj iz studentskih dana? – zainteresirao se Nick.

– Da, da, sjetio si se. Bravo! Ali, mama, ovaj put ne idemo na Otok bez tebe – pokušala sam.

– Slobodna sam samo vikendom.

– Dobro, dogovorit ćemo se s Marinom i Petrom.

– Oni jedva čekaju! – rekla je smiješeći se.

Sve mi se činilo da mama ima još nešto reći, ali pitala nisam. Veselila sam se odlasku na Otok, a mamu ne treba forsirati, neka odluči sama, zaključila sam.

***

– I tako – upitao je Petar kad smo došli nadomak Selu – hoćemo li ovaj put svatko u svoju kuću?

– Petre – prekinula ga je Marina – pusti sad!

– Kako si brzo prisvojio Marininu kuću! Tko bi rekao, Petre! – nasmijala sam se.

– O. K.! Slažem se! – složio se Nick.

– S čim? Daje Petar prisvojio Marininu kuću ili da svatko ide u sebe doma? – htjela sam znati.

– Očito, opet sam nešto krivo razumio! Ali, sjećam se legende o Babi!

– Nemoj opet, molim te.

– Ovako ćemo – prekinula nas je Marina – prvo večera kod nas, a onda kako tko želi. Može?

– Slažem se! – opet se složio Nick.

– Ne jedem večeru! Pogotovo ne u ovo doba dana – nisam se složila.

– E, a ja bih baš s guštom što prezalogajio – mljacnuo je Petar.

– I ja! – mljacnuo je i Nick.

– Dok vi odmljackate, ja ću bar otvoriti prozore. Nitko tamo nije povirio od prošloga ljeta.

– Može! – složili su se.

– Onda daj ključ! – rekla sam Nicku. Mama je, kad smo krenuli, ključ bila povjerila Nicku, ona, tj. ja, će ga izgubiti, rekla je, znaš kakva je. Nick je znao, uzeo ključ, strpao ga u džep i sad ga više nije mogao naći.

– Imam rezervni! – nasmijala nam se Marina. – Nije teta Jadranka od jučer. Zna ona s kim ima posla.

– Ne spominji posao! Ni u kojem kontekstu! – viknula sam. – Idem odmah u staru kuću, ne treba mi ni kupaonica, ni tekuća voda, ni telefon, ni internet... Živjet ću ko pustinjač, večeri provoditi s dundom Nikolon i tetom Zlatom...

– Jedva čekam vidjeti ih! – poveselio se Petar.

***

Nisam ponijela torbu. To ću kasnije, pomislila sam, ako se bude moglo tamo prespavati.

Pred vratima je bio dundo Nikola.

– Gdje ste više? – dočeka me. – Čekam cijelo popodne!

– Znali ste?

– Cijelo Selo zna.

– Ah, moja mama...

– I tata, i tata...

– Tata je ovdje?

– Nije više. Bio, pa pošo.

– Kad je... bio? – pitala sam zbunjeno jer me nitko od njih nije bio obavijestio da je tata u Hrvatskoj, a na *mailu* smo bili svaki dan, pogotovo u posljednje vrijeme dok mi je stari pomagao oko one prodaje.

– Ne znaš?

– Ne!

– Ništa?

– Joj! Što se dogodilo?

– Dogodilo se! Bilo je više i vrijeme da se dogodi! Sad ili nikad!

– Mama mi nije ništa govorila... – opet sam promucala, a prvo što mi je palo na pamet palo bilo je, bilo je... Znae što, je l' da?

– Nije? Tko bi reko? Obećala je da ne će, ali ženska je ženska. Ne može mučat!

– Dundo Nikola, što se dogodilo?

– Uđi – pokazao je rukom na vrata – pa ćeš vidjet!

Jedva sam ključem pogodila bravu.

A unutra?

Unutra – naše stare kuće više nije bilo.

– Vidiš – dundo Nikola hodao je preda mnom – ovo ti je kuhinja, ovdje su ti kamare, ovdje banja... Vidiš kako je lijepo. Sve novo. Tomislav je učinio svoje, sad je na vama red. Dva je puta dohodio otamo. Sve platio. Ne smijete zapustit, kuća brzo propade, izmučili su ga meštari, a skupi ko da je od zlata, vidiš, ovo je banja, sve novo, telefon, i peć na drva, to je za Jadranku, tako mi je reko, sutra ćeš vidjet krov, i prikuću, nijesi vidjela, je l' da, ko nova, sve za te...

Tri smo puta obišli kuću. Skrivala sam suze radosnice i zbunjenost, ne smijem proplakati pred dundom Nikolom, a mama će mi platiti, zato nas je tjerala na Otok...

– Sve novo – ponavljao je dundo Nikola i pokazivao mi opet ispočetka.

Nakon trećega obilaska shvatila sam: tata je obnovio kuću, dolazio iz Australije dva puta, nadzirao meštare, platio radove...

– Za me?

– Za te! Da za koga? Za te i za tvoje.

– Joj!

– Jaučeš? Zašto?

– Kako je znao?

– Što?

– Što želim.

– Ne znan, znan da se opoštenio! Jadranka nije dala ni lipe! Nije joj do. I nije ti reko? Zno sam da ne će! Reko mije. Vidiš, nije vas zaboravio.

– Nije...

– Samo to?

– Ma, potreslo me, ni na kraj pameti mi nije bilo. Jadan tata!

– Ma što jadan? Što mu fali? Ima para ko žala! Najboje da nije! Ostavio vas je ko dvije sirotice! Tovar! Srjeća – bila si mala, pa ne znaš!

– Jeste li mu to rekli?

– Što mu iman govorit? I sam zna!

– Tata je, znate, bio s nama u Americi. Na piru! I doveo familiju. Baš su dragi. Svi.

– Znan. Neka je! Najboje da nije!

– I djeca su mu dobra!

– Reko mi je! Reko mi je da će ih brzo poslat ovamo. Ako ti hoćeš.

– Hoću!

– Što će ti mati riječ?

– Mama? Ništa! Bit će joj drago!

– Drago? Dobro! Vidjet ćemo, vidjet...

– Što to još imamo vidjet, Nikola? – upitala je teta Zlata s vrata.

– Svašta! O, ti si? Hodi!

Teta Zlata ušla je u kuću, poljubila me stotinu puta, plaći rekla da je sretna zbog mene, Nicka i Jadranke, a onda mi ponovno pokazala sve što se imalo vidjeti, pa rekla da joj je žao što nije napravila i za nas večeru, nije znala kad ćemo doći, ali i sutra je dan, vidjet ćemo se, zna da ćemo ostati malo dulje, bit će vremena...

– Ajde, više! Sto puta isto govoriš! Nijesi napravila večeru?

– Samo za nas! Nijesam znala hoće li doć!

– Dobro! Sutra!

– Dobro, dobro... Sad homo ća! Neka mala sama pogleda!

– Mala je pogledala!

– I što govori?

– Ništa! Samo muči.

– Znala sam!

– Ja nijesam! Mislio sam da će skakat od veselja! A ona...

– Ajde, Nikola, pušti malu! Ohladit će ti se večera!

– Ohladit? Nek se hladi! Neće uteć!

Sad je teta Zlata dunda Nikolu uzela pod ruku, meni mahnula, rekla da ćemo se vidjeti sutra, odmah ujutro, moraju ići, već joj je dosadilo grijati juhu, on voli vruću, vikat će ako ne bude morao puhati u žlicu...

***

Ostala sam sama. Kuću više obilazila nisam, sjedila sam na krevetu i mislila na tatu. I mamu.

Zašto mi nisu rekli?

Da se iznenadim i razveselim?

I – ovo im je drugi put! Gotovo sam pala u nesvijest kad se tata onako iznenada pojavio u Montereyu. Ma, nemojte krivo shvatiti. Jasno da sam bila sretna.

I sada sam. Ali, ali, čovječe, da su mi bar natuknuli, bila bih se pripremila, ovako sjedim ovdje ko lutka od drva i ne znam što bih.

Sad ću nazvati prvo mamu, pa tatu. I zaprijetit ću im. Ako me hoće imati živu i zdravu, nema više iznenađenja.

Kako se samo mama držala! Kao da ništa ne zna. I ključ je dala Nicku. Da ne primijetim da je nov.

A tata? Kako je sve stigao? Raditi, putovati, naći kupca za jahtu?

Zvoni mi mobitel. Nick. I on je znao. Sigurna sam.

A znali su i Marina i Petar.

I svi ostali.

Baš se ne ću javiti! Neka zvoni.

I telefon zvoni. Naravno, svi imaju broj.

Svi osim mene!

***

Baš sam bila zaključala vrata kad sam ugledala Nicka.

– Vidjela si? – pitao je smješkajući se.

– Magarče!

– Ljutiš se?

– Sad ću te... – zamahnula sam onim novim ključem, iskočio mi je iz ruke, bio je već mrak, Nick me zagrlio, rekao da je on našao onaj koji mu je mama bila dala, sve je u redu, Marina i Petar čekaju, jedva ih je zaustavio, htjeli su s njim jer znaju da sam u šoku...

– U šoku? Luda sam, potpuno! Što vi svi mislite? Ako ovako nastavite, puknut će mi srce!

– Ne će, ljubavi, ne će! Ja ću ga čuvati.

– E, pa, počni odmah! – rekla sam stiskajući se uza nj.

– Hoćemo li natrag u kuću?

– Ne!

– Opet? Zašto ne?

– Marina će nam za pet minuta kucnuti ako se odmah ne vratimo.

– Imaš pravo! Nažalost.

– Uvijek imam pravo! Upamti!

– Znam! – rekao je, poljubio me, nasmiješio se. – Ja sam Dalmatinac.

***

– Sad kad znaš, idemo Petar i ja pogledati! – dočekala nas je Marina.

– Može li sutra? Gladni smo!

– Ne može! Danima o tome mislim, daj ključ!

Marina je otrčala, Petar za njom, Nick mi zapovjedio da nazovem mamu.

– Ne ću! – rekla sam. – Nek čeka!

– Razveselilo bi je!

– I?

–Ja ću! – rekao je i nazvao.

Namjerno sam izašla pred kuću da ih ne slušam. Htjela sam malo sanjariti na onom zidiću.

Nije išlo. Nisam prestajala misliti na tatu.

Je li ideja bila njegova ili mamina?

Kako je uspio gđu Mary, moju mamu i Jessicu, tri žene, natjerati da ne progovore?

Morat ću ga pitati.

Tko zna što mu je dundo Nikola izgovorio, bit će još u šoku, zato se ne javlja.

I kako je uopće sve to stigao: raditi svoj posao, naći kupca za jahtu, putovati, nadzirati radove?

– Evo, mama te treba! – Nick je prekinuo moje razmišljanje pruživši mi slušalicu.

– Jesi li sretna? – pitala je.

– Jesam, hvala, ali kako, kako si...

– Nisam ja! Sve je smislio i učinio Tomislav, za te.

– A peć na drva?

– Ha, ha! Nikola ti je već rekao? Platit će mi, sad idem nazvati Zlatu! – prekinula je vezu smijući se.

– Sad ćemo zajedno na zidić – rekao je Nick – noć je lijepa, milijuni zvijezda na nebu...

– Tebi se, Nick, nešto dogodi kad dođeš na Otok. Nisi spomenuo ni mjesec ni zvijezde otkad smo ono potkraj prošloga ljeta bili ovdje.

– Nisam? Naravno da nisam. Tko još može, uz posao koji radimo, gledati zvijezde?

– A koji je Nick pravi? Ovaj romantični sanjar ili onaj poslovnjak koji ne diže glavu s lap-topa?

– Još ne znaš?

– Znam da je ono Venera – pokazala sam onu najsjajnijiu zvijezdu.

– A Venera, kao što se zna, štiti zaljubljene.

– Ma kakva Venera! Da nije Aljaske, ne znam bi li me uopće stigao pogledati.

– Aljaska i Venera su sestre – rekao je tiho i počeo me ljubiti.

– Bit će, ipak, da je sanjar – pomislila sam i poljubila ga nježno.

Ne znam koliko smo vremena ostali tako na zidiću zagrljeni, svakako Marina je prekinula sanjarije uporno i namjerno lupkajući žlicama, noževima, vilicama u kuhinji.

– Je li s vama sve u redu? – pitala je kad smo ušli. – Uopće niste primijetili da smo se vratili.

– Kad ste došli?

– Vratili ste se? – zbunio se i Nick.

– Vidiš – rekao je Petar Marini – neki su ljudi zaljubljeniji i sretniji nakon nego prije vjenčanja.

– I mi ćemo tako! – nasmijala se Marina. – A sad čim večeramo, nas dvoje idemo na zidić, Ivana i Nick sređuju kuhinju.

***

Sutra uvečer cijelo se Selo skupilo u dunda Nikole na terasi.

Prvo smo, naravno, svi večerali, teta Zlata podgrijavala je pa hladila juhu deset puta, dodavala sol, papar, ulje, kako je komu palo na pamet, rezala nadeblje pa natanje kruh, mijenjala tanjуре, čaše, salvete, a sve je radila sama, jer ovo je bila svečana večera i nitko se od gostiju nije smio dići od stola, ona je domaćica, sve će sama jer takav je red. A kad je na stol donijela i kolač, dundo Ivan nije mogao odoljeti:

– Blago tebi, Nikola – rekao je. – Tvoja Zlata čini sve što ti hoćeš!

– Moja Zlata od suha je zlata! – nasmijao se dundo Nikola, što je teti Zlati odvezalo jezik:

– Daj, makni se malo iza trpeze. Više letin oko tebe jednoga nego oko svih zajedno!

- Letiš, letiš! Davno smo mi fermali letjet!
- Koje fermo, ne znam. Ja nijesam – počeo je dundo Ivan.
- Vidi, vidi, ko se javlja! – nasmijala mu se teta Nika.
- Što ko se javlja? Što?
- Ništa, ništa, Ivane moj...
- Letiš il' ne letiš? – nije popuštao dundo Nikola.
- Nikola, muči! Na vrh si mi se glave večeras iso!
- E, bravo, Zlata!
- A je li? Koje cijeli dan gulio patate, pritako vino, čistio ribu... nosio drva, meo prikuću...
- Nijesan te vidio da meteš prikuću, Nikola! – smijao mu se dundo Ivan.
- U što gledaš?
- U TV! – odmah je odgovorila teta Nika.
- još?
- Po cijele dane! Ko lud!
- Ja više ne gledan! Ništa! Sve unaprijed znan!
- I što će bit sutra?
- I sutra i prikosutra i prikoprikosutra, i za dva mjeseca i...
- Bravo! Što će nam *Wikileaks*.
- *Wikileaks*? Ovdje je moj *Wikileaks*. – dundo Nikola lupao se dlanom po čelu. – Kad san ti još sve reko? I koga će zatvorit, i ko će bježat iz države pa se vratit, gledat nas sve u oči i smjejat se, i ko kupuje jahte, ko misli da smo mi svi ludi, ko će podignut poreze, smanjit plaće, ko ne će vratit pare...
  - Neće vratit? – začudila se teta Nika.
  - Tko kupuje jahte? – pitala sam, ali me nitko nije čuo.
  - Tko misli da smo svi ludi? – progovorio je i Petar.
  - Još će ih bježat?
  - Koje sljedeći?
  - Zašto su taki? – pljuštala su pitanja, dundo Nikola ponavljao je da je sve unaprijed znao i govorio, nitko ga nije slušao, svi mislili da je lud, sad on više ne vjeruje nikomu, ne čita novine, a na TV-u ne vjeruje ni vremenskoj prognozi.
- E, počinula sam otkad ne gledaš! Bio si mi više dodijo! Nijesam od tebe mogla ni prašinu očistit – rekla mu je teta Zlata. – Povazdan si sjedo na kauču i svađo se s televizijom.
  - Neka san! Znan zašto san se svađo!
  - Je I' da znaš? – provocirao dundo Ivan.

- Sve on zna – smijala se i njegova Zlata.
- Kakvo će vrijeme sutra, Nikola? – upitala teta Nika.

Čuo je samo ovo zadnje, podigao se od stola, stavio ruku na čelo, pogledao u nebo i svečano objavio:

- Utro malo šiloka, k večeru skontrava na buru!

Nitko se nije pobunio. Samo dundo Ivanu vrag nije dao mira pa je priupitao Nikolu zašto je, gledajući u nebo i oblake, dlanom pokrio čelo. Nije podne, noć je, ne će ga mjesec zablještititi... A jugo neka puše. Što se tu može...

– Ne može se ništa! Mislio san ih sutra opet odvesti na ribanje – rekao je. – Baš mi je krivo što se ne će moć...

***

Onda su počeli ispitivati mene. Kako je u Americi, ima li tamo lupeža, kako ljudi žive, što rade, kolike su mirovine, hoće li Amerika bankrotirati, bilo bi više vrijeme, rekli su, svuda šalju vojsku, svakomu zapovijedaju, dolar im čas raste, čas pada, kakvo je tamo vrijeme, ovdje je cijelu zimu kišilo, iz kuće se nisi mogao maknuti, jesam li se navikla, kako se to prodaju jahte...

– Ništa lakše! – rekla sam. – Sjedeš za kompjutor, nađeš tko ima para i uvališ mu jahtu. Što skuplje, to bolje!

– A kako znaš tko ima para? – pitali su.

– To će vam Nick objasniti! On je stručnjak!

– On? – prvi se začudio dundo Nikola. – Tko bi reko! Prapradjedu mu je trebalo deset godišta da nađe Ameriku.

– Ali, moja je mama Francuskinja! – progovorio je i Nick jer smo mu svi zajedno preveli ono što je dundo Nikola rekao.

– A tako! Jasno, jasno. Francuzi su mudra čejad! Znači – ti znaš ko ima para?

– Ma, pustite Ivanu!

– Kad je tako – nije ga slušao dundo Nikola – mogo bi i u nas uspjet. U nas se ne zna ko što ima, zašto ima, ko koliko dobiva, zašto dobiva...

– Ma, pustite! – ohrabrio se Nick. – Ivana izmišlja! Trebalo joj je sto godina da proda jahtu. I da nije bilo njezina oca, ne znam bi li uspjela...

– Tomislava? Reko san ti, Nikola! Tomislav je dobar čovjek, znaš? Jesi vidio kako inje sredio kuću? Ko nova! – zacvrkutao dundo Ivan.

– Neka je! Najboje da nije! Sredio, pa što?

Sad sam vrlo ozbiljno rekla da smo i mama i ja zahvalne tati, učinio je što je mogao, obje smo to godinama željele, ali nije bilo novca, sad će i mama češće na Otok, a i mi ćemo dolaziti kad god bude moguće.

– Nego – opet je počeo dundo Nikola – jesi ono rekla da se te jahte prodaju internetom?

– Da, najviše se posla obavi internetom.

– Vidiš, vidiš! Ivane i Nika, onoj svojoj odmah kupite lap-top! I jahtu prodat i muža nać, sve se može, internet sve rješava...

– Ajde, jadan Nikola, zezaju te. Ona naša po cijele dane ne mrda s interneta. Ne čuje ni kad joj telefon zvoni, samo bulji u...

– Onda joj bacite vražji lap-top! Što prije! Bacite ga!

Opet smo proveli nekoliko nezaboravnih dana na Otoku.

Dundo Nikola pokazivao nam je sve što se vidjeti moglo, šteta što nije vrijeme od kupanja, govorio je, nedostaju mu ljetne bonace i ribolov, ali povest će nas opet do Odisejeve špilje, u barčicu ne možemo, sad je na kraju izvučena, ali možemo uživati gledajući more i oblake...

Svi smo bili odušeljani, posebno Nick, pa smo mu prijetili da ćemo ga ostaviti nekoliko dana na Otoku sama.

Da sam kuha, pere, sprema sebi objed i večeru...

Tijekom vikenda pridružila nam se i mama, nije bila ni ganuta, ni potresena ni uzrujana, što je značilo da je već sve vidjela, sve znala. Lijepo se skompala s tetom Zlatom i Nikom, dundom Nikolom i Ivanom, a mi smo lutali od jutra do mraka i uredno se vraćali doma u vrijeme večere.

Katkad je spremala mama, češće teta Zlata.

Na odlasku s otoka Petar i Marina najozbiljnije su pozvali sve susjede na svadbu.

Da je povijest učiteljica života

Petru i Marini pomogli smo sve što je trebalo oko vjenčanja.

A vjenčanje je bilo za pet.

Hotelski restoran posebno uređen, sve pod budnim okom Marininih roditelja, mladenci, gosti, prijatelji, rodbina sve jedan veseliji od drugoga, Petar otplesao svadbeni tango ko da je mjesecima bio na tečaju plesa, Marina također.

A kad su se mladenci fotografirali na hotelskoj plaži, onoj na kojoj su Zidine u pozadini, Nick me uzeo u naručje i zapovjedio fotografu:

– Hajde, Zidine se moraju vidjeti!

Isto su učinili i ostali mladi parovi pa je fotograf trljao ruke, cijelu večer obilazio nas i fotografirao, fotografirao...

A onda je dundo Nikola u naručje uzeo svoju Zlatu i zapovjedio mu:

– Sad nas! Miri se moraju vidjet! I Zlata! Viš kako je lijepa...

– Jooh, Nikola, nemo'! – branila se njegova Zlata. – Rugat će nan se...

Stara san...

– Koje star? Ljepša si od svijeh! Ajde, još jednu! – viknuo je fotografu.

– Pušti me, Nikola! Jadna ti san! Svi će nan se smjejat!

– E, nek se smjeju! Nikomu još smijeh nije naudio! Nikomu. Ajde, još jednu! S mladencima, za uspomenu.

– Nemo', nemo', jadne mene! Što će svijet rijeć?

– Svijet? Nek govori što ga voja! Briga me! Nije se rodijo ko bi svijetu ugodijo! Slikavaj dok ti ja ne rečen da fermaš.

A fotograf je shvatio ozbiljno, a poslije smo svi zafrkavali Marinu i Petra:

– Više je slika dunda Nikola i njegove Nike nego vas dvoje!

***

A sutradan Petar i Marina već su putovali: Italija – Grčka

– Turska.

Nicku nisam mogla objasniti zašto je i Turska tako *in*, nikad nisam imala razumijevanja za sapunice, pa bio i sam Onur u njima.

Tako.

Iz dana u dan strahovali smo od *mailova* i zvonjave telefona jer se dan povratka bližio.

A Nickov otac ozbiljan je poslovni čovjek, znali smo da će znati ako budemo muljali, dogovor je bio jasan: mjesec dana ako se što važno ne bude događalo.

Nekoliko dana prije povratka opet je nazvao Ivica, onaj moj prijatelj iz studentskih dana, rekao da je dolje na moru i da bi nas htio vidjeti.

Ivica je zapravo bio zainteresiran za posao. Njegova Marica već je radila u jednoj prigradskoj školi u blizini, ne trebaju dva profesora engleskoga, rekao je, dosadilo mu je kuhati ručak, pospremati stan, volio bi nešto raditi, bilo što.

Sve je razumio, prihvatio uvjete, poveselio se što posao nije godinama čekao kako to obično biva, ako mu se posreći, bit će, bit će...

– Samo se ti nadaj – rekla sam. – Vidjet ćeš.

– Nema veze, znam kako ću!

– Hajde, reci i meni da se ne gnjavim više nego treba!

– A, ne ću! Sve čovjek mora sam proći! Da se nauči!

– Možda bih ja mogla ostati koji dan s tobom da te uputim, nije tako jednostavno.

– Bilo bi dobro ako možeš...

– Ne ćeš ostati! – jedva je dočekala moja mama. – Ni sekunde!

– Bravo, teta Jadranka! – složio se i Nick. – Ni sekunde! Znamo zašto, je l' tako?

– Tako je! Tako.

Znala sam da se Nick šali i namjerno meni za inat slaže s mamom, znao je da bih voljela Petra i Marinu dočekati, ali to bi značilo odgoditi avionske karte i ne pojaviti se u San Diegu navrijeme.

– Dobro – složila sam se nakraju i ja – mama, nemoj se brinuti, ovaj me moj ne pušta ni na zahod samu. I, mama, ima još nešto što ti ne znaš. Kad je ono Nick bio lani s nama na Otoku, dundo Nikola pokazao mu je Odisejevu špilju.

– Odisejevu špilju? Kakve sad to veze ima?

– Ima, ima! Istoga sam dana objasnila Nicku da ja... Penelopa nisam. I Marina se složila sa mnom. Mi ne znamo čekati...

– Hajde, nemojte sad pretjerivati! – rekla je gledajući nekamo u stranu, a na licu joj se vidjelo da jedva suspreže smijeh.

Govorile smo hrvatski, Nick razumio samo *dundo Nikola i Penelopa*, ali to je bilo dovoljno, odmah ponovio mami da me ne će ostavljati samu, upamtio je kako je i Marina toga dana napadala Odiseja, i on i Petar znaju da su se vremena promijenila, kako sa ženama treba...

– Bravo, Nick! – uozbiljila se mama. – Imaš pravo. A kad, ako Bog da, budete imali dijete, evo i mene k vama. Ne ću dopustiti da mi unuča samo raste.

– Kako samo? Tamo su i Nickovi roditelji, mama.

– Bez mene, htjela sam reći.

– Držimo vas za riječ! – Nick je pljesnuo rukama jer znao je da mama teško podnosi samoću, brine se više nego treba...

– I, upamtite, bit ću vam za petama! – opet je tobože ozbiljno zaprijetila. – Koliko god daleko bili! Povijest se ne ponavlja sama.

– Prvo Odisej, a sad još i povijest? Kakva, koja povijest? – začeo je progovorio i Ivica.

– Mama misli na našu, obiteljsku povijest – objasnila sam.

– Ne razumijem.

– I bolje, sinko, i bolje...

– Što znači *ne ponavlja se sama*? – nije popuštao.

– Sama od sebe, čovječe! Mama hoće reći da ljudi stvaraju povijest oduvijek ponavljajući iste pogriješke.

– A to sam znao! Daje povijest učiteljica života...

– E, sinko, gdje bi nam bio kraj? – uzdahnula je mama.

Maricu i ostatak ekipe nisam uspjela susresti, to ćemo drugi put, obećali smo Ivici, kad budemo imali više vremena, manje obveza, nadamo se da se nitko ne će, sljedeći put kad dođemo, odlučiti ženiti...

Tako smo otputovali zajedno.

I to navrijeme.

Nickov otac i mati bili su oduševljeni fotografijama i pričama iz Staroga kraja, zaključili su da što prije moraju na viđenje, stari će se uskoro povući iz posla, na mladima svijet ostaje, a jahtaša i novca valjda će i ubuduće negdje biti.

– Nemojte čekati! – potaknuo ih je Nick – Idite što prije. Tamo je prelijepo.

– Zaista je ovako lijepo kao na ovim fotografijama? – pitala me Nickova mama diveći se fotografijama iz Staroga kraja.

– Jest! I ljepše!

– Idem sama ako te opet štogod omete – sada se obratila mužu. – Otac mi je Francuz, a ja ni Pariz još nisam vidjela.

– Idemo, ljubavi, ovaj put sigurno! – obećavao je po tko zna koji put stari.

– A ja? Kamo ćete mene poslati kad odradim sljedeći posao? – upitala sam.

– Idemo opet na Otok! Dundo Nikola duguje nam ribolov! – sjetio se Nick.

– Može!

– Ne može! – rekla sam.

– Na Aljasku ćemo još večeras! Šuti! – šapnuo mi je Nick.

– Dobro, i vrijeme je da pođete! – složila se i Nickova mama koja je bila najbliže i čula što je šapnuo.

– Ne može! – ponovila sam. – Želim u Australiju.

Svi su stali, a onda je progovorio Nick:

– Imaš pravo! Vrijeme je da posjetimo obitelj tvoga oca, da im zahvalimo, a Aljaska nam, naravno, ne može pobjeći!

– Australija? – zainteresirao se i Mitch. – Smijem li s vama?

– Ha, ha, ha! Može! Ali i Jessica ima dalmatinske krvi, znaš, ne će ti biti lako – provocirao ga je Nick.

– Neka ima, neka ima! Mogu ja to!

– Čini ti se!

– Ne razumijem! – mrštio se stari.

Mitch se zbunio, Nick jedva dočekao:

– Ne ide to tako brzo!

– E, ti mi se javi! – Nicku se nasmijao brat.

– Brzo i točno! To je najvažnije! – rekao je stari koji je, naravno, pomislio da govore o poslu. Svi smo se nasmijali, a on ustao i zaprijetio nam:

– Dosta! Svi sad u krevet! Sutra u devet počinjemo!

– Joj! – prošaptala sam, ali svi su me čuli.

– Jaukala, ne jaukala, dođe ti na isto! Točno u devet!

– Ubit će me ova reala! – rekla sam na engleskom. Namjerno.

Stari me mrko pogledao, htio mi nešto prigovoriti, ali spasio me Mitch:

– I mene, i mene. Posao, posao, samo posao... Više ne znam ni tko sam, ni što sam...

– Moraš što prije na Otok! Tamo i najveći realist preko noći postaje romantičar! –rekao mu je Nick.

– Je li? – poveselila se mama. – Kad je tako, vrijeme je da svi krenemo, ili barem nas dvoje, ljubavi.

– A, je li? Još bi se ti mogla u koga tamo i zagledati!

– Nema šanse, tata! Dundo Nikola ne bi svoju Zlatu mijenjao za sve jahte ovoga svijeta!

– Tko je sad taj? – ozbiljno i sa zrcem ljubomore upitao je Nickov otac.

– Ha, pitaj Ivanu!

– A mlad je, je l' da? – smijala se mama.

– Živio u pet država, a nikad se s Otoka nije maknuo.

– U pet država? Taj, sigurno, ima tristo godina! Možemo, dušo, odmah! – konačno se nasmijao i tata.

– Eh, Amerikanci! – rekla sam na hrvatskom . – Tko bi vas povijest naučio!

– Opet hrvatski? Ne razumijemo te – po tko zna koji put te večeri upozorio me Nick.

– Šteta! – na moju stranu odmah je stala mama. – Ne razumiješ ni francuski, a tako je lijep jezik.

– Jesmo li mi neka čudna obitelj? – Mitch je postavio pitanje koje nije bilo retoričko.

– Dobro kažeš! – zamislio se tata pa brzo dodao: – Valjda nismo! Vidiš, ima nas sa svih strana i na sve strane, a opet sve štima!

– Jer smo *cool* – Nick i Mitch progovorili su zajedno.

– E, pa neka tako i ostane! – sad je tata zagrlio mamu i poželio nam laku noć.

Brzo za njima povukao se i Mitch:

– I ja želim laku noć! – rekao je. – Do sutra nema razgovora o poslu.

***

– I tako, sad opet sve isto.

– Nikad nije isto, ljubavi! – opet sam govorila hrvatski.

– Rekla si nešto lijepo, ali ne znam što.

- Da te volim!
- Toliko razumijem! – nasmiješio se.
- Ostat ću zauvijek s tobom!
- I to razumijem!
- Ali, morat ćeš imati strpljenja.
- Prevedi!
- Penelopa nišani.
- To znam.
- Penelopa nisam! Prevedi!

Preveo je.

- Tko te to naučio?
- Teta Jadranka!
- Učiteljica!
- Dobra. Poznaje ona ovaj svijet.
- I život.

Ponovio je.

- I to razumiješ?
- Da.
- Što još?
- Ne sada!
- Što sada?

– Sada – prošaptao je – moram najprije pregledati tvoje ruke, pa noge, leđa...

- Zašto? Što ti je?
  - Da vidim jesi li i večeras odrvenjela. Dugo smo sjedili, znaš?
- I tako. Sutra opet sve po starom.

Uskoro se okuplja udruženje super-jahtaša u San Diegu, u tijeku su i pripreme za veliku izložbu jahti i brodica za krstarenja, dizajneri, graditelji, svi koji se bave marketingom i prodajom ne dižu glave s posla, ne smije se propustiti prilika, svagdje te mora biti, svakoga treba vidjeti, pogoditi ukus, potrebe, prohtjeve, biti najbrži, najbolji, cijenom i uslugom... Pa, tko ne bi zapeo?

Pogotovo ako ti uspjeh jamči i izlet u Australiju.

A povijest? I pogrješke?

Ne znam.

Vjerujem da će nas poštedjeti.

KRAJ

Table of Contents

J.H. Helenica PENELOPA NISAM
MEDITERANSKA LJUBAVNA SAGA

Ispunila ti se želja

Cijeli svijet govori engleski

Babino je selo i polje

Neka ova noć traje dugo, dugo...

Još je netko na zidiću pred kućom

Komadić mora u džepu

Pismo

Hajdemo malo u prošlost

Penelopa nisam

Bit će kako legenda kaže

Tko bi još i ručak pojео

Tko se zaručuje

Teško je voditi ozbiljne razgovore

Djeca brzo rastu

U Novom svijetu

Nikada nisam više plakala

Svi smo mi Dalmatinci

Posao na prvome mjestu

Večeras je svatko pozvan

Ponovno na Otoku

Da je povijest učiteljica života